

MYSORE LEGISLATIVE ASSEMBLY

THIRTY-FIFTH DAY.

Wednesday, 25th July 1962.

The House met in the Legislative Assembly Hall *Vidhana Soudha Bangalore, at Ten of the Clock.

Mr. SPEAKER (SRI B. VAIKUNTA BALIGA, B.A., B.L.) in the Chair.

Business of the House.

Mr. SPEAKER.—Yesterday I suppose the understanding was that the Hon'ble Minister would begin his reply today. I had also a number of representations from a number of members expressing their keen desire to participate. Of course, this is not a new situation. I have been having this point in my mind for the last several days and that is why I made several efforts to accommodate and give chance to as many members as possible.

[The Hon'ble Member Sri B. L. Gowda was seen standing near his seat.]

Mr. SPEAKER.—The Hon'ble member must know that when I am on my legs nobody should stand up. The Hon'ble member will please note it for future guidance.

Now, I want to know from the Hon'ble Minister whether he can agree to accommodate the House by giving half an hour.

Sri VEERENDRA PATIL (Minister for Public works).—Yes, Sir. I may require about an hour and half.

Mr. SPEAKER.—Then the Chief Minister may like to participate. Therefore, I propose to continue the debate till 10-40 A.M. and four members would be given ten minutes each. No member should ask for one or two minutes more and there should not be any embarrassment. Sri J. Deviah will now speak.

Sri SANJEEVANATHA IKALA (Suratkal).—Sir, yesterday I spoke only for three minutes and I had not concluded my speech. I may be given a chance now.

Mr. SPEAKER.—If he has not finished his speech he may continue it now. He will be given only five minutes.

BUDGET ESTIMATES FOR 1962-63-- VOTING OF DEMANDS FOR GRANTS.

DEMANDS Nos. 31, 48, 49, 29, 30, 45,
46, 43, 47, 32, 50.

(Debate Continued.)

Sri SANJEEVANATHA IKALA (Suratkal).—Sir, yesterday I could bring forth only a few points about our district. To-day I want to make a particular reference to one of the constituencies in my district, i.e., Belthangady. The people of that constituency have the unique privilege of their representative occupying the exalted position in this House. As such you Sir, cannot champion the cause of that constituency. So, I deem it a privilege to bring forth a few points relating to Belthangady constituency. Though you, sir, can safeguard the interests of several representatives and enable them to ventilate their grievances the people

(SRI SANJEEVANATHA IKALA)

of the Belthangady constituency have been orphaned by electing the representative of that constituency to the highest position in this House.

Mr. SPEAKER.—What is the implication of making that representative occupying this position? The Government will safeguard the interests of that constituency.

Sri SANJEEVANATHA IKALA.—Unless the grievances of the public are voiced here, the Government cannot take note of their grievances.

I will refer to the minor irrigation works in our district. We have a number of small rivers and there is what is known as backwaters. One unique feature of backwater is, they contain saline. From the month of November onwards this water goes back up-stream during high tides and causes havoc to agricultural operations. So we require small dams to prevent this saline water flowing back. About Belthangady Constituency I must say that it is a taluk with immense potentialities for development. It contains thick forests and there are very fine rivers which require small dams to be put up here and there. I am sure if dams are constructed near those small rivers, the Government can get good return on their investment. There is also a great waterfall, which if harnessed, could produce electricity. This matter was represented to the Government several times but unfortunately that project has not been taken up. Several surveys have also been conducted.

The several small roads in that taluk require immediate attention of the Government. By way of a warning I may say that if that constituency is neglected the Government may after five years have to lose the services of their representative who occupies today the highest position in this House. If they are keen to have the services of the Hon'ble Speaker to continue for another term they must attend to all these things. The Government cannot afford to lose the services of such a person.

Mr. SPEAKER.—The budget has nothing to do with that.

Sri SANJEEVANATHA IKALA.—We want your services, Sir.

Sri S. NIJALINGAPPA.—He is always available.

Sri Y. MANJIAH SHETTY.—Mr. Speaker can take care of himself. There is no necessity to plead on his behalf.

Mr. SPEAKER.—My health is perfectly all right.

(Laughter).

Sri SANJEEVANATHA IKALA.—Sir, about one project, in my constituency I have to tell, and that is Cholarav Salt Water Exclusion dam. Surveys have been conducted five times, but the scheme has not yet been taken up. Several engineers and recently the Chief Engineer visited that place when he had received representations to get the work sanctioned. Yet the scheme has not been taken up, and it is not included in the Budget of this year. That is one of the important projects, which, if constructed, will serve two purposes. It will prevent salt water getting interior-destroying standing crops. Secondly it will serve as an irrigation dam as well. I request the Ministry to take up this work by including it in this year's budget.

Another important point which I want to mention is about a road for—mation from Sringeri to Subramanya Temple at the foot of the Western Ghats. That is an important road, running from Sringeri to Subrahmanya under the slopes of the Western Ghats. It will greatly facilitate communications to the people of Malnad area of the district. I request the Government to take up this project immediately. It connects several important holy temples in our district, and it will also prove as one more Ghat road through which communications can be developed from Mangalore and to most of the towns in Shimoga and Chickamagalur District.

ಶ್ರೀ ಜಿ. ದೇವಯ್ಯ (ಮಾಧ್ಯ).—ಸ್ವಾಮಿ, ನನಗೆ ಮಾತನಾಡಲು ಈಗ ಅವಕಾಶ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ಮೊದಲು ಅಧ್ಯಕ್ಷರಿಗೆ ವಂದನೆಗಳನ್ನು ಅರ್ಪಿಸುತ್ತೇನೆ. ಈಗ ಕೊಡಬೇಕಾದ ಇರಾಖೆಯ ವಿಷಯದ ಬಗ್ಗೆ ಅನೇಕ

ಮಹನೀಯರು ಇದುವರೆಗೆ ಮಾತನಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಈ ಇಲಾಖೆಗೆ ಒದಗಿಸಿರುವ ಹಣ ಸಾಲದು ಎಂದು ಮಾತ್ರ ಯಾರೂ ಹೇಳಿಲ್ಲ. ಈ ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ ಅನೇಕ ರೋಷಮೋಷಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ವಿವರಣೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಪ್ರಜಾ ಸರಕಾರ ಅಸ್ತಿತ್ವಕ್ಕೆ ಬಂದ ಮೇಲೆ ಅನೇಕ ಯೋಜನೆ ಗಳಿಗೆ ಕೋಟಿಗಟ್ಟಲೆ ಹಣ ಖರ್ಚಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಈ ಯೋಜನೆಗಳಿಂದ ನಿರಾಪರಿ ಎಷ್ಟು ಎಕರೆ ಅಂದಾಜು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ, ಎಷ್ಟು ಎಕರೆ ಆದಾದು ಆಗಿದೆ, ಎಷ್ಟು ಫಸಲು ಕೊಡುತ್ತಾ ಇದೆ ಇದನ್ನು ಯೋಜನೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ದೊಡ್ಡದೊಡ್ಡ ಯೋಜನೆ ಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಈ ಯೋಜನೆಗಳಿಂದ ಎಷ್ಟು ಎಕರೆ ನಿರಾಪರಿಯಾಗಿದೆ, ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಎಷ್ಟು ಫಸಲು ಉತ್ಪತ್ತಿಯಾಗುತ್ತದೆ, ಅದರಿಂದ ಎಷ್ಟು ಜನರಿಗೆ ಜೀವನವಾಗುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವುದಕ್ಕೆ ರೆಕ್ಕೆ ತೋರಿಸಿ ಸಭೆಯ ಮುಂದೆ ಇಡಬೇಕೆಂದು ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಅನೇಕ ಕೆರೆ ಕೆರೆ 15 ವರ್ಷ ಗಳಲ್ಲಿ ಅರ್ಧ ಭಾಗ ಕೆಲಸ ನಡೆದಿಲ್ಲ. ಇದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಉದಾಹರಣೆ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಹಿಂದಿನ ಮಂತ್ರಿ ಗಳಾಗಿದ್ದ ಶ್ರೀಮಾನ್ ವೀರಣ್ಣ ಗೌಡರು 1957ನೇ ಇಸವಿಯಲ್ಲಿ ಗಂಗವಾಡಿ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಅಣೆಕಟ್ಟು ಘಾಂಟ್ಲೇಡ್ ಹಾಕಿ ಇಂದಿಗೆ ಆರು ವರ್ಷಗಳಾಯಿತು. ಅದಕ್ಕೆ ಇಷ್ಟು ಹಣ ಖರ್ಚಾಗಿದೆ ಯೆಂದು ರೆಕ್ಕೆ ತೋರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಕೆಲಸ ನಿಯಾಗಿ ನಡೆದಿಲ್ಲ. ಅನೇಕ ಸಣ್ಣ ಸಣ್ಣ ಪಿಕ್‌ಅಪ್ ಕೆಲಸಗಳಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಇಂಜಿನಿಯರನ್ನು ಹಿಡಿದು ಕೆಲಸ ಮಾಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇಂಥ ಪಿಕ್‌ಅಪ್‌ಗಳಿಗೆ ಎಷ್ಟು ಖರ್ಚಾಯಿತು, ನಿರಾಪರಿ ಎಷ್ಟು ಎಕರೆ ಆಯಿತು, ಜನಗಳಿಗೆ ಉಪಯೋಗವಾಗಿದೆಯೇ ಎಂಬುದನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಕಮಿಷಿಯನ್ನು ನೇಮಿಸಬೇಕು. ಆಯಾಯ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ, ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಲ್ಲಿ ಜನರಿಗೆ ಪ್ರಯೋಜನ ವಾಗಿದೆಯೇ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಪರಿಶೀಲನೆ ನಡೆಸಿ ಅಂಥಾದ್ದು ಏನಾದರೂ ಗಮನಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತದೆಯೇ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ನೋಡಬೇಕು. ಈಗ ಇರತಕ್ಕಂಥ ರೋಷೋಷಯೋಗಿ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಯುವಕರಾಗಿದ್ದು ಉತ್ತಾಹಿಗಳಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಎರಡು ಕೋಟಿ ಪ್ರಜೆಗಳ ಪೀಠಿಗೆ ಪಾತ್ರರಾದಂಥ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ನಮಗೆ ದೊರಕಿದ್ದಾರೆ. ಇವರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಜನರಿಗೆ ತೊಂದರೆ ಯಾಗದಂತೆ ಮಾಡಬೇಕು. ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ದಕ್ಷರಾದ ಎಂಜಿನಿಯರುಗಳು ಇದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಅವರ ಕೆಲಸ ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಮುಖಂಡರು ಅಡ್ಡಿ ಅಡಚಣೆಗಳನ್ನು ತರುತ್ತಾರೆ. ಅವರ ಅಡ್ಡಿ ಆತಂಕಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಿ ನಿರಾಪರಿ ಕೆಲಸ ಕಾರ್ಯಗಳು ಮುಂದುವರಿಯಬೇಕು. ಇಂಥ ಮುಖಂಡರುಗಳು ಅಡ್ಡಿ ತಡಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಯಾವ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಕೊಡುವಾರದು. ಕೆಲವು ಮುಖಂಡರು ಮಂತ್ರಿಗಳ ಹತ್ತಿರ ಬಂದು ವರ್ಗಾವರ್ಗಿ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಕೈಹಾಕಿ ಕೆಲವು ಜನರಿಗೆ ಅನಾನುಕೂಲ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಕೊಡುವಾರದು. ಇದರಿಂದ ದೇಶಕ್ಕೆ ತೊಂದರೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಜನಗಳಿಗೆ ಭಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಸಂಸ್ಥೆಯು ಪವಿತ್ರವಾಗಿದೆ ಒಳ್ಳೆಯ ದಾಗಿದೆ ಎಂದು ನಾನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ. ಆದರೆ ಈ ಮಧ್ಯಸ್ತರಾದ ಮುಖಂಡರುಗಳಿಂದ ಸಂಸ್ಥೆಗೆ ಕೆಟ್ಟ ಹೆಸರು ಬರುತ್ತದೆ. ಈ ಬಗ್ಗೆ ನಿಗಾ ಇಟ್ಟು ಕೊಂಡು ಕೆಲಸ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು.

ಇನ್ನು ಮಂಡ್ಯ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಸಕ್ಕರೆ ಕಾರ್ಖಾನೆಯಿದೆ.

ಪಾಂಡವಪುರದಲ್ಲಿಯೂ ಒಂದು ಸಕ್ಕರೆ ಕಾರ್ಖಾನೆ ಯಿದೆ. ಮಂಡ್ಯದಿಂದ ಇಪ್ಪತ್ತೆರಡು ಲಕ್ಷ ಮತ್ತು ಪಾಂಡವಪುರದಿಂದ ಏಳೆಂಟು ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿ ಅಂದರೆ ಸುಮಾರು 30 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿ ಸುಗರ್ ಕೇನ್ ಸೆಸ್ ವಸೂಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಈ ದುಡ್ಡನ್ನು ರಸ್ತೆಗಳಿಗೆ, ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸಕ್ಕಾಗಿ, ಆಸ್ತಿ ಜಗಳಗಳಿಗಾಗಿ ಮುಡಿ ಪಾಗಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದುದು ನ್ಯಾಯ. ಆದರೆ ಈ ಹಣದಿಂದ ಬೇರೆ ಇಲಾಖೆಯ ಕೆಲಸ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಯಾವುದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಈ ಸೆಸ್ ಹಣ ಮುಡುಪಾಗಿದೆಯೋ ಅವಕ್ಕಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಿಲ್ಲ. ಇದು ಸರಿಯಲ್ಲ. ಇದನ್ನು ಸರಕಾರವ ಗಮನಕ್ಕೆ ತಂದಿದ್ದೇನೆ. ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳು, ಸಭಾಪುಷ್ಕು ನಮ್ಮ ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ಸುತ್ತಾಡಿ ನೋಡಬೇಕು. ನಮ್ಮ ತಾಲ್ಲೂಕಿಗೆ ಬರುವ ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳ ಬೇಕೆಂದು ಅವರನ್ನು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಪ್ರತಿ ದಿವಸ ನೂರಾರು ರಾಂಗಳು ಕಟ್ಟು ತರುವುದಕ್ಕೆ ತಿರುಗುತ್ತವೆ. ಆದರೆ ರಸ್ತೆಗಳು ನಿಯಾಗಿಲ್ಲ. ಹಳ್ಳಿಕೊಳ್ಳದ ರಸ್ತೆಯಿಂದ ಬಹಳ ತೊಂದರೆಯಾಗು ತ್ತದೆ. ಅದುದರಿಂದ ಸಿಮೆಂಟ್ ಕಾಂಕ್ರೀಟ್ ರಸ್ತೆ ಮಾಡಿಸಬೇಕು. ಇದಕ್ಕೆ ಎಸ್.ವಿ.ಎಂ. ಕೂಡ ಆಗಿದೆ. ಆದರೆ ಯಾವ ಕೆಲಸವೂ ನಡೆದಿಲ್ಲ. ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಕೆಲವು ರಸ್ತೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಅವು ಮೂರು ತಿಂಗಳು ವರೆಗೆ ಸಹ ಬರುವವಲ್ಲ. ಅನೇಕ ರಾಂಗಳು ಓಡಾಡುವುದರಿಂದ ಸಿಮೆಂಟ್ ಕಾಂಕ್ರೀಟ್ ರಸ್ತೆ ಮಾಡಿಸಿದರೆ ಅನುಕೂಲವಾಗುತ್ತದೆ. ಇದಲ್ಲದೆ ಸ್ಕೂಲುಗಳಿಗೆ ಸಹ ಖರ್ಚು ಮಾಡಬೇಕು ಅಂದರೆ ನಮ್ಮ ತಾಲ್ಲೂಕಿಗೆ ಬಹಳ ಅನುಕೂಲವಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಜಿಲ್ಲೆಯಿಂದ ದೊರೆಯುವ 30 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿ ಗಳನ್ನು ನಮ್ಮ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ನಾನು ನೋಡಿದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ತಮ್ಮ ಮೂಲಕ ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

ನಮ್ಮ ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆ ಯೊಂದನ್ನು ಸರ್ ಎಂ. ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯನವರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಮರೇರಿಯಾ ಕಡೆಗೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಸೂಚನೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಗ್ರಾಮ ರಿಜರ್ವಿಗೆ ಎರಡು ಫರ್ದಾಂಗು ಕಳೆದಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಅನೇಕರು ರಿಜರ್ವಿನಲ್ಲಿ ನೀರು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ತರೇ ವ್ಯವಸಾಯ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಎರಡು ಫರ್ದಾಂಗು ಬದಲಾಗಿ ಒಂದು ಫರ್ದಾಂಗದ ವರೆಗೆ ನೀರನ್ನು ಒದಗಿಸಿ ಕೊಡಬೇಕು. ಮರೇರಿಯಾ ಕಡೆಯಾಗಿದೆ.

ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿಯೂ ನೌಕರರು ನಂಬಿಕೆ ಜಾಸ್ತಿ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ನಂಬಿಕೆ ಎಷ್ಟು ಜಾಸ್ತಿ ಕೊಟ್ಟರೂ ಅದರಿಂದ ಏನೂ ಪ್ರಯೋಜನವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಹೆಚ್ಚು ಆಹಾರ ಬೆಳೆಗಳ ಅಕ್ಕಿ ರಾಗಿ ಮುಂತಾದ ಧಾನ್ಯಗಳನ್ನು ಆಗ್ನದ ದರದಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟರೆ ಈ ಕಷ್ಟ ಸರಿಹಾರವಾಗುತ್ತದೆ. ಎಷ್ಟು ನಂಬಿಕೆ ಕೊಟ್ಟರೂ ಆತ್ಮ ಸಂತೋಷವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಜನಗಳಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಿಗೆ ಸಾಕಾಗುವಷ್ಟು ಅನ್ನ ಕೊಟ್ಟರೆ ತೃಪ್ತಿಯಿಂದ ಕೆಲಸ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಸಬಹುದೆಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

ಕೃಷ್ಣ ರಾಜಸಾಗರ ಮುಂತಾದ ನಿರಾಪರಿಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ತೆಗೆದು ಮುನೀರಾಬಾದ್ ಚೀಫ್ ಇಂಜಿನಿಯರಿಗೆ ಸೇರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ನಮ್ಮ ಕಷ್ಟ ಸುಖಗಳನ್ನು ಹೇಳಿ ಕೊಳ್ಳಲು ಮುನೀರಾಬಾದಿಗೆ ಹೋಗಬೇಕಾದರೆ ಎಷ್ಟೋ ತೊಂದರೆ ಇದೆ. ಹಿಂದೆ ಚನ್ನಬಸಪ್ಪನವರು ಈ ಖಾತೆಯ ಮಂತ್ರಿಗಳಾಗಿದ್ದಾಗ ಕೃಷ್ಣ ರಾಜಸಾಗರ

(ಶ್ರೀ ಜೆ. ದೇವಯ್ಯ)

ವನ್ನು ಬೇರೆ ಒಂದು ಭಾಗ ಮಾಡಿ ಅನ್ನು ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿರುವ ಚೀಫ್ ಇಂಜಿನಿಯರ್ ಅವರಿಗೆ ಸೇರಿಸಿದರೆ ನಮ್ಮ ಕಷ್ಟಗಳನ್ನು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಾಗಿ ತ್ತದೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದೆವು. ಆವರು ಗಮನಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ. ಈಗಿನ ಮಂತ್ರಿಗಳಾದರೂ ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಗಮನಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಕೃಷ್ಣರಾಜ ಸಾಗರ ಮತ್ತು ಇತರ ಕೆಲವು ನೀರಾವರಿ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿರುವ ಚೀಫ್ ಇಂಜಿನಿಯರ್ ಅವರಿಗೆ ಸೇರಿಸಿ ನಮ್ಮ ತೊಂದರೆಗಳನ್ನು ನಿವಾರಣೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಈ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಆರ್. ಕಂಡಪ್ಪ (ಪಾವಗಡ).—ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ನಮ್ಮ ನೀತಿಯು ಹಿಂದುಳಿದವರನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸುವ ಮತ್ತು ಹಿಂದುಳಿದ ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸುವ ರಕ್ಷಣಾತ್ಮಕ ಕಾರ್ಯವಾಗಿರಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ಈ ನೀತಿಯು ಕೆಲವು ವೇದಿಕೆಗಳ ಮೇಲೆ ಹೇಳುವುದಾಗಿದೆಯೇ ಹೊರತು ಕಾರ್ಯಗತವಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ. ಆ ರೀತಿ ಹಿಂದುಳಿದ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ತುಮಕೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯ ಮಧುಗಿರಿ ಸಬ್ ಡಿವಿಜನ್ ಬಹಳ ಕ್ಷಾಮ ಪ್ರದೇಶ. ಇಲ್ಲಿ ನಡೆಯಬೇಕಾದ ಕಾಮಗಾರಿಗಳಿಗೆ ಪ್ರಾಶಸ್ತ್ಯ ಕೊಟ್ಟು ಕೆಲಸವನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳುವುದು ನೂತನವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ತುಮಕೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯ ಪಾವಗಡ ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ನಾಗರಾಜಿಕೆಯ ಹತ್ತಿರ ಉತ್ತರ ಪಿನಾಕಿನ ನದಿಗೆ ಒಂದು ಅಣೆಕಟ್ಟನ್ನು ಕಟ್ಟಲು Major Irrigation Investigation Department ನವರು ಬಹಳ ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅದು ಕೈಬಿಟ್ಟು ಹೋಗಿರುತ್ತದೆ. ನಮ್ಮ ಸರ್ಕಾರದವರು ಅದನ್ನು ಜಾಗೃತ ಈ ಅಣೆಯನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿ ಸುಮಾರು 1,500 ಎಕರೆ ಜಮೀನಿಗೆ ವ್ಯವಸಾಯಕ್ಕೆ ನೀರನ್ನು ಒದಗಿಸಿಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಈ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

ಇದೇ ಉತ್ತರ ಪಿನಾಕಿನ ನದಿಗೆ ಉಭಯ ದಡಗಳಲ್ಲಿ lift irrigation scheme ನಿಂದ ವ್ಯವಸಾಯಕ್ಕೆ ನೀರನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಅರು ಬಕ್ಷರ ರೂಪಾಯಿಗಳ ಅಂದಾಜು ಮಂಜೂರಾಗಿದ್ದು ಮುನ್ಸೀಬರಾದಾದ್ ಅಸಿಸ್ಟೆಂಟ್ ಚೀಫ್ ಇಂಜಿನಿಯರ್ ಆಫೀಸಿನಲ್ಲಿ ಪೆಂಡಿಂಗ್ ನಲ್ಲಿರುತ್ತೆ. ಇದನ್ನು ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಮಂತ್ರಿಗಳು ತಕ್ಷಣ ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡಿ ಅದನ್ನು ಬೇಗ ಕಾರ್ಯಗತಮಾಡಿಕೊಡಬೇಕೆಂದು ನಾನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತೇನೆ.

ವೆಂಕಟಾಪುರದ ಹತ್ತಿರ ಒಂದು ಹಳ್ಳಕ್ಕೆ ಅಣೆ ಕಟ್ಟಲು ಮಂಜೂರಾಗಿದ್ದು ಕೈಬಿಟ್ಟು ಹೋಗಿರುತ್ತೆ. ಜಾರೋಡ್ ಗಾವದ ಹತ್ತಿರ ಒಂದು ಹೊಸ ಕೆರೆ ಕಟ್ಟಲು ಮಂಜೂರಾಗಿದ್ದು ಮತ್ತು ಎಲ್ಲೆಡೆಗೊಂದಿ ಹತ್ತಿರ ಕೆರೆ ಕಟ್ಟಲು ಮಂಜೂರಾಗಿದ್ದು ಇವೂ ಕೂಡ ಕೈಬಿಟ್ಟು ಹೋಗಿರುತ್ತವೆ.

ಶ್ರೀರಂಗಪುರ ಕೆರೆ ಕೆಲಸ 1961-62ರ ಬಡ್ಡಿಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿದ್ದು 1962-63ರಲ್ಲಿ ಕೈಬಿಟ್ಟು ಹೋಗಿರುತ್ತದೆ. ಇದೇ ಕೆರೆಯಿಂದ ಒಂದು feeder channel ಕ್ಯಾಡಗುಂಟೆ ಕೆರೆಗೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದಿದ್ದು ಅದೂ ಸಹ ಕೈಬಿಟ್ಟು ಹೋಗಿರುತ್ತದೆ. ರಂಗಸಮುದ್ರದ ಕೆರೆಗೆ 89 ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿ ಮಂಜೂರಾಗಿ ಶೇಕಡ 10ರಷ್ಟು ಕಡಮೆ ಟೆಂಡರ್ ಕರೆದಿತ್ತು. ಇದು

1961-62ರ ಆಯವ್ಯಯದಲ್ಲಿ ಸೇರಿದ್ದು 1962-63ರಲ್ಲಿ ಕೈಬಿಟ್ಟು ಹೋಗಿರುತ್ತದೆ. ಕಿರಾರ್ ಹಳ್ಳಿ ಕುಂಬಾರ ಕಟ್ಟೆ ಮಂಜೂರಾಗಿ 1961-62ರ ಬಡ್ಡಿಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿದ್ದು 1962-63ರಲ್ಲಿ ಕೈಬಿಟ್ಟು ಹೋಗಿರುತ್ತದೆ. ಎರೂಪನಮುದ್ರದ ಭಾಸ್ಕರರಾಯನ ಕೆರೆ ಮಂಜೂರಾಗಿ 1961-62ರ ಬಡ್ಡಿಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿದ್ದು 1962-63ರಲ್ಲಿ ಕೈಬಿಟ್ಟು ಹೋಗಿದೆ. ನಾಗರಾಪುರದ ನಾಗೋಡಿ ಕೆರೆ ಮಂಜೂರಾಗಿ 1961-62ರಲ್ಲಿ ಬಡ್ಡಿಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿದ್ದು 1962-63ರಲ್ಲಿ ಕೈಬಿಟ್ಟು ಹೋಗಿರುತ್ತದೆ. ಇದಲ್ಲದೆ ದೇವಲಕೆರೆ, ಜಾರೋಡ್, ವಳ್ಳೂರು, ಹುಸ್ಸೇನಪುರ ಈ ಕೆರೆಗಳ ಕಾಮಗಾರಿ ಅದಷ್ಟು ಜಾಗೃತ ಆಗಬೇಕು.

ನಮ್ಮ ಪಾವಗಡ ತಾಲ್ಲೂಕಿಗೆ ಶಾಶ್ವತವಾದ ನೀರಾವರಿಯನ್ನು ಒದಗಿಸಲು ವೇದಾವತಿ ಅಥವಾ ಮಾರಿ ಕಣಿವೆಗಳಿಂದ ವ್ಯವಸಾಯಕ್ಕೆ ನಾಲಾ ಮೂಲಕ ನೀರನ್ನು ಒದಗಿಸಿ ಜನರಿಗೆ ಶಾಶ್ವತವಾಗಿ ವ್ಯವಸಾಯಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲವಾಗುವಂತೆ ಸರ್ಕಾರದವರು ಜರೂರು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಕೈಗೊಂಡು ಕ್ಷಾಮ ನಿವಾರಣೆಗೆ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಬೇಕು ಎಂದು ಈ ಸಭೆಯ ಮೂಲಕ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

Rural Communications ನಿಂದ causeways ಮತ್ತು culverts ಎಲ್ಲ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಆಗುವಂತೆ ಅದನ್ನು ಜಾಗೃತ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಖಾತಾ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಅದನ್ನು ಬೇಗ ನಮ್ಮ ತಾಲ್ಲೂಕಿಗೆ ಬೇಟೆಕೊಟ್ಟು ಈ ಎಲ್ಲ ಕಾಮಗಾರಿಗಳನ್ನೂ ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡಿ, ಎಲ್ಲ ಕೆಲಸಗಳನ್ನೂ ಕಾರ್ಯರೂಪಕ್ಕೆ ತರಬೇಕು ಮತ್ತು ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟ್ ಕೊಡುವಾಗ ಸ್ಥಳೀಯರಿಗೇ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ನಾನು ಸರ್ಕಾರವನ್ನು ಈ ಸಭೆಯ ಮೂಲಕ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಎನ್. ಸಂಜೆಗೌಡ (ಕೃಷ್ಣರಾಜಪೇಟೆ).—ಮಾನ್ಯ ಸಭಾಪತಿಗಳೇ, ತಮ್ಮ ಮುಖಾಂತರ ಕೆಲವು ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ನಾನು ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ತಿಳಿಸಬಿಚ್ಚುತ್ತೇನೆ. ಇರಿಗೇಷನ್ ಕೆಲಸಗಳು ಸರಿಯಾಗಿ ನಡೆಯಬೇಕಾದರೆ ಆಯಾ ಸ್ಥಳದ ಪ್ರಭಾವಶಾಲಿಗಳ ಕೈವಾದ ತಪ್ಪಬೇಕು. ಅದನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಬೇಕಾದರೆ ಸರ್ಕಾರದವರು ಅವರ ಮೇಲೆ ನಿಗಾ ಇಟ್ಟು ಇವರು ಸರಿಯಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆಯೇ ಅಥವಾ ತಮ್ಮ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರಿ ಅಡಚಣೆಗಳನ್ನು ತಂದೊಡ್ಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆಯೇ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಗಮನದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಕೆಲಸಗಳು ನಡೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತಾರೆಂದು ನಾನು ನಂಬಿದ್ದೇನೆ.

ಮಂದಗೆರೆ ಉತ್ತರ ನಾಲಾ ಕೆಲಸ 1941ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿ 1944ನೆಯ ಇಸವಿಯಲ್ಲಿ ಮುಗಿಯಿತು. ಇದನ್ನು ಇನ್ನೂ ಬಡಾವಣೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಿದೆ. ಆ ಬಗ್ಗೆ ನಾವು ಇಂಜಿನಿಯರುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದರೆ ಒಂದು ಸಾರಿ 275 ಎಕರೆಗೆ ನೀರು ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಿದೆ ಎಂದು 1952ರಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ್ದರು. ಅಲ್ಲಂದಿಗೇ 73 ಎಕರೆಗೆ ಮಾತ್ರ ನೀರು ಕೊಟ್ಟಿರುತ್ತಾರೆ; ಫಸಲ ಕೇಳಿದರೆ ನೀರೇ ಇಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಇದನ್ನು ವಿಚಾರ ಮಾಡಬೇಕು. ಈಗ ನಾನು ವಿಚಾರಿಸಿದ್ದರಲ್ಲಿ, ಮಂದಗೆರೆ ಉತ್ತರ ನಾಲಾ, ದಕ್ಷಿಣ ನಾಲಾ ಮತ್ತು ಹೇಮಗಿರಿ ನಾಲಾ ಇವೆಲ್ಲ ಮದ್ರಾಸ್ ಸರ್ಕಾರದೊಂದಿಗೆ ಆಗಿರುವ ಒಂದೇ ಅಗ್ಗಿಮೆಂಟಿನಲ್ಲಿ

ಸೇರುತ್ತವೆ. ಈಗಲೇ ನಾವು ಜಾಸ್ತಿ ನೀರನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಿದ್ದು 140 ಕ್ಯೂಸೆಕ್ಸ್‌ಗಳಿಗೆ ಪೆನಾಲ್ಟಿ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆಂದೂ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ನೀರನ್ನು ಕೊಡುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲವೆಂದೂ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ವಡ್ಡೆರ ಹಳ್ಳಿ ಮತ್ತು ಲಕ್ಷ್ಮೀಪುರದ ಕೆರೆ ಇವುಗಳಿಗೆ ಪುರಾತನ ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟು ಇರುತ್ತದೆ. ಇವನ್ನು ಸಹ ಲೆಕ್ಕದಲ್ಲಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆಂದು ನನಗೆ ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ. ಪೂರ್ವದಿಂದ ಇದೆ ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟನ್ನು ವ್ಯಾಪ್ತಗೊಳಿಸಿ ಉತ್ತರ ನಾಲಾ ಲೆಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡಿರುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಇನ್ನೂ 500 ರಿಂದ 1000 ಎಕರೆವರೆಗೆ ತರಿಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಿದೆ. ಇನ್ನೂ ಸ್ವಲ್ಪ ಪೆನಾಲ್ಟಿ ಕೊಟ್ಟರೂ ಪರವಾಯಿಲ್ಲ. ನಮಗೆ ನೀರು ದೊರೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಡಬೇಕೆಂದ ಸರ್ಕಾರವನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. 140 ಕ್ಯೂಸೆಕ್ಸ್ ನೀರಿಗೆ ಈಗ ಪೆನಾಲ್ಟಿ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದೀರಿ ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಕೊಡುವ ನೀರಿಗೆ ಪೆನಾಲ್ಟಿ ರೈತರ ಮೇಲೆ ಹಾಕಿದರೂ ನಾವು ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ತಯಾರಿದ್ದೇವೆ. ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಕೊಡುವ ಮಾಮೂಲಿ ವಾಟರ್ ರೇಟ್ ಅಲ್ಲದೆ ಮದ್ರಾಸ್ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಅಗ್ಗಿಮೆಂಟ್ ಪ್ರಕಾರ ಕೊಡಬೇಕಾಗುವ ಪೆನಾಲ್ಟಿ ಹಣವನ್ನು ಸಹ ಬೇಕಾದರೆ ರೈತರೇ ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ತಯಾರಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಅದಷ್ಟು ಜಾಗೃತ ನಮಗೆ ನೀರು ದೊರೆಯಲು ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ನಾನು ಸರ್ಕಾರವನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀರಾಮವೇವರ ಉತ್ತರ ನಾಲಾದಲ್ಲಿ 3000 ಎಕರೆಗೆ ಅಗುವಷ್ಟು ನೀರು ಮದ್ರಾಸ್ ಅಗ್ಗಿಮೆಂಟ್ ಪ್ರಕಾರ ಉಳಿದಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಈ ಕೆಲಸವನ್ನು ಕಾರ್ಯಗತ ಮಾಡಲು ಎಸ್.ಪಿ.ಎಚ್. ವೆಗೈರೆ ಚೀಫ್ ಇಂಜಿನಿಯರ ಆಫೀಸಿನಲ್ಲಿ ಬಂದಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಎಸ್.ಪಿ.ಎಚ್. ವೆಗೈರೆ ಮಾಡಲು ಪುರು ಮಾಡಿ ಹತ್ತು ವರ್ಷವಾಗಿದೆ. ಹತ್ತು ವರ್ಷಗಳಿಂದಲೂ ಇನ್ನೂ ಎಸ್.ಪಿ.ಎಚ್. ಮುಗಿದಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಈಗ ನೀರಾವರಿ ಕೆಲಸವನ್ನೂ ವಹಿಸಿ ಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಇವರು ತಮ್ಮ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯಾದರೂ ಈ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮುಗಿಸಲು ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತಾರೆಂದು ನಾನು ನಂಬಿದ್ದೇನೆ.

ಮೂಗದಿಮ್ಮನಕಟ್ಟೆ ವಿಚಾರ ನೋಡಿದರೆ ಅಲ್ಲಿನ ಜನಗಳ ದುರಾದೃಷ್ಟವೆಂದು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೋ, ಏನೋ ಅರ್ಥವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಮೊದಲು 220 ಎಕರೆ ತರೀ ಅಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಒಂದು ಲಕ್ಷ 86 ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಐದು ವರ್ಷದಿಂದ ಆಯವ್ಯಯ ಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ತೋರಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಕೆಲವು ಪ್ರಭಾವಶಾಲಿಗಳು ಕೈವಾಡ ತೋರಿಸಿ 330 ಎಕರೆ ತರೀ ಜಮೀನಿಗೆ ನೀರನ್ನು ಒದಗಿಸತಕ್ಕ ಕೆರೆಯನ್ನು ಕೇವಲ 50 ಎಕರೆಗಳಿಗೆ ಇಳಿಸಿ ಒಂದು ಲಕ್ಷ 37 ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿ ಅಂದಾಜು ಮಾಡಿಸಿ ಹಿಂದೆ ಮಾಡಿದುದನ್ನು ವಜಾ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ದುಂಬಿಟ್ಟು ಫೈರ್ ತರಿಸಿಕೊಂಡು ಅದರಲ್ಲಿ ನ್ಯಾಯ ದೊರಕಿಸಿ, ಅಲ್ಲಿಯ ಜನತೆಯ ಕಷ್ಟವನ್ನು ನಿವಾರಣೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ನಾನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಮೊಡ್ಡನಕಟ್ಟೆ ಬಗ್ಗೆ 3,75,000 ರೂಪಾಯಿಗಳಿಗೆ ಅಂದಾಜು ತಯಾರಾಗಿದ್ದು ಅದಕ್ಕೆ ಈಗಾಗಲೇ ಏರು ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿ ಖರ್ಚಾಗಿದೆ. ಅದರೂ ಕೆಲಸ

ಇನ್ನೂ ಮುಗಿದಿಲ್ಲ. 1959ನೆಯ ಇಸವಿಯಲ್ಲಿ ಕೆಲಸವನ್ನೂ ನಿಲ್ಲಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಈಗ 1962ನೆಯ ಇಸವಿಯಾದರೂ ಕೆಲಸ ಮುಗಿದಿಲ್ಲ.

10-30 A.M.

ಆರುಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದಂಥ ಜಾಗವಲ್ಲ, ಕೆಲಸ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ವರ್ಕಸ್ ಇಲ್ಲವೇ ಅನ್ನುವುದನ್ನು ಯೋಜನೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಈ ನಾಲೆಯಲ್ಲಿ 600 ಎಕರೆ ತರಿ ಅಗುತ್ತದೆ. ಈ ಕೆಲಸ ಮುಗಿಸಲಕ್ಕೆ ಎಂಟು ವರ್ಷ ಬೇಕೇ? ಅದನ್ನು ವಿಮರ್ಶೆ ಮಾಡಿ ಅದಷ್ಟು ಜಾಗಕ್ಕೆ ಕೆಲಸ ಮುಗಿಸಬೇಕೆಂದು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಕ್ಯಾರಂಚ್ ಪಿಕಪ್ ಕೆವಲ ಮೂರು ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿ ಕೆಲಸ ಉಳಿದಿದೆ. ನಾಲೆ ತೆಗೆದಿದ್ದಾರೆ, ಅಣೆಕಟ್ಟು ಕೆಲಸ ಹಾಗೆಯೇ ಇದೆ. ಕೇವಲ ಮೂರು ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿ ಕೆಲಸ ಐದಾರು ವರ್ಷದಿಂದ ಹಾಗೆಯೇ ನಿಂತಿದೆ. ಈ ನಾಲೆಯಲ್ಲಿ ನೂರು ಎಕರೆ ತರಿ ಪ್ರದೇಶ ಅಗತಕ್ಕಂಥ ಕೆಲಸವನ್ನು ಅಡ್ಡಿಮಾಡಿ ನಿಲ್ಲಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಈ ರೀತಿ ಮಾಡಿದರೆ ದೇಶಕ್ಕೆ ಉಪಕಾರವಾಗುತ್ತದೆಯೇ, ಜನಕ್ಕೆ ಉಪಕಾರವಾಗುತ್ತದೆಯೇ ಎಂದು ಕೇಳಿ, ಸರ್ಕಾರವನ್ನು ಹೇಳುವುದನ್ನು ವಿಮರ್ಶೆಮಾಡಿ ಈ ಕೆಲಸವನ್ನು ಕೂಡಲೇ ಅಗ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ.

† ಶ್ರೀ ಶರಣಪ್ಪ (ದೇವದುರ್ಗ).—ನನ್ನಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರ, ಈಗ ಬಹಳ ಜನ ಸದಸ್ಯರು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಪ್ರದೇಶದ ಕೆಲವೊಂದು ಯೋಜನೆ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತನಾಡಿದ್ದಾರೆ. ನಾನು ನನ್ನ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಮಾತನಾಡದೆ ಕೆಲವೊಂದು ಮುಖ್ಯ ಅಂಶಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಮುಂದೆ ಇಡಬೇಕೆಂದು ಇಲ್ಲಿ ನಿಂತಿದ್ದೇನೆ.

ಈಗ ನಾವು ಸಾಧಾರಣವಾಗಿ ಹೇಳಬೇಕಾದರೆ, ಕರ್ಣಾಟಕರಾಜ್ಯ ಕಟ್ಟಿದ್ದು ಅನೇಕ ಗುದ್ದೇಶಗಳಿಂದ. ನಮ್ಮ ಭವಿಷ್ಯವನ್ನು ಉತ್ತಮಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಮುಖ್ಯ ಗುದ್ದೇಶ. ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದ ಜನರ ಏಳಿಗೆಗಾಗಿ, ಅವರ ಆಸೆಗಳನ್ನು ಈಡೇರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಒಂದು ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಕಟ್ಟಿದೆವು. ನಮ್ಮ ಅರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಂಪತ್ತಿನ ಏಳಿಗೆಗಾಗಿ, ಒಗ್ಗಟ್ಟು ಮತ್ತು ಸಂಘಟಣೆ ಬಯಸಿ ಈ ರಾಜ್ಯ ಕಟ್ಟಿದೆವು. ಈ ಒಂದು ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಹಿಂದಿನ ಕೆಲವು ಮಾತುಗಳನ್ನು ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ನಾವು ಕೆಲವೊಂದು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಹೈದರಾಬಾದ್ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿದ್ದೆವು. ಹೈದರಾಬಾದ್ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡಿಗರು ಬಹಳ ಅಲ್ಪ ಸಂಖ್ಯಾತರಾಗಿದ್ದರು. ಅದರಲ್ಲಿ ಮೂರು, ನಾಲ್ಕು ಜಿಲ್ಲೆಗಳವರು ಸೇರಿದರು. ಅಲ್ಲಿಯೂ ಕೂಡ ಹೈದರಾಬಾದ್ ಭಾಗದಲ್ಲಿಯಾಗ ಗುಲ್ಬರ್ಗಾ ಡಿವಿಜನ್ ಜನರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆ ವಿಚಾರ ನೋಡಲಕ್ಕೆ ಅವರನ್ನು (ಅಂದರೆ ನಮ್ಮನ್ನು) ಅದಷ್ಟು ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಇಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಈ ಒಂದು ವಿಚಾರ ನೋಡಿಕೊಂಡು ಬದರ್ ಗಜನರು, ಗುಲ್ಬರ್ಗಾ ಜನರು ಮತ್ತು ರಾಯಚೂರು ಜನರು ಅದಷ್ಟು ಬೇಗನೆ ಕರ್ಣಾಟಕ ರಾಜ್ಯವಾಗಬೇಕೆಂದು ಹುಮ್ಮಸ್ಸಿನಿಂದ ಹೋರಾಡಿದರು, ನಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ, ಕರ್ಣಾಟಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಹೋರಾಡಿದರು. ಹೀಗೆ 500-600 ವರ್ಷದ ಮೇಲೆ ಹೋರಾಡಿ ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಬಂದು ಸೇರಿದರು. ಈ ಕಡೆ ಬಂದ ಆರೇಳು ವರ್ಷದ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ನೋಡುವುದಾದರೆ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಅಗಿಂದ ಒಂದು ರಸ್ತೆ ಹೊಸದಾಗಿ ಅಗ್ಗಿವೆಂದ ಹೇಳಲು ನೋಡಿದ್ದೇನೆ. ನಮ್ಮ ಭಾಗದವರು ಎಷ್ಟೇ ನೋವು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಟ್ಟು

(ಶ್ರೀ ಶರಣಪ್ಪ)

ಕೊಂಡು, ಅಂತೆ ಆಕಾಂಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದರೂ ಕೂಡ, ನಮ್ಮ ದುರ್ದೈವವೆಂಬ ನಮ್ಮ ಸಂಕಲ್ಪ ಯಾವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಜರುಗಿಲ್ಲವೆಂದು ಒಂದೆರಡು ಮಾತು ಹೇಳಲು ನಾನು ಇಲ್ಲಿ ನಿಂತಿದ್ದೇನೆ.

ನಮ್ಮ ಹೈದರಾಬಾದ್ ಕರ್ಣಾಟಕದ ಭಾಗದ ನುಮಾರು ಮೂರು ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ, ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಬದರ್ ಜಿಲ್ಲೆಯ ವಿಚಾರ ಹೇಳಬೇಕೆಂದರೆ, ಬಹಳ ವಿಷಾದವಾಗುತ್ತದೆ. ನೂರು ಚದ್ದಕ್ಕ ಮೈಲಿಯಲ್ಲಿ, ಅರೇಳು ಮೈಲಿ ಭಾಗದ ರಸ್ತೆ ಕಾಣಬೇಕಾದರೆ ಬಹಳ ಕಷ್ಟ. ಅದೇ ರೀತಿಯಾಗಿ ಗುಲ್ಬರ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ನೋಡಿದರೆ, ನೂರು ಮೈಲಿಗೆ ನುಮಾರು ಹವಿಮೂರು, ಹವಿರಾಲ್ಪ ಮೈಲಿ ರಸ್ತೆಗಳನ್ನು ಕಾಣಬೇಕಾದರೆ ಬಹಳ ಕಷ್ಟ. ಅದೇ ರೀತಿಯಾಗಿ ರಾಯಚೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ನೋಡುವುದಾದರೆ, ನೂರು ಮೈಲಿಗೆ ಒಂಭತ್ತು—ಹತ್ತು ಮೈಲಿ ರಸ್ತೆ ನೋಡುವುದು ಬಹಳ ದುರ್ಲಭ. ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ನಮ್ಮ ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿ 500 ಮೈಲಿ ಚದ್ದಕ್ಕ ಇದ್ದರೂ, ಕೇವಲ ಹದಿನೆಂಟು ಮೈಲಿ ರೋಡ್ ಇಲ್ಲ. ಈ ಪ್ರಕಾರ ಯೋಜನೆ ಮಾಡಿದರೆ ಎಷ್ಟುಮಟ್ಟಿಗೆ ನಾವು ಮುಂದುವರಿದಿದ್ದೇವೆಂದು ಸರ್ಕಾರದವರು ವಿಚಾರ ಮಾಡಬೇಕು ಎಂದು ನಾನು ಅವರಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

ಈಗ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ನಾನು ಏನು ಹೇಳಬೇಕಾಗಿವೆಯೆಂದರೆ, ಈ ರೂರಲ್ ಕಮ್ಯೂನಿಕೇಷನ್ ಬಗ್ಗೆ ಸರ್ಕಾರ ಏನೊಂದು ಧೋರಣೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದೆಯೋ ಅದು ಬಹಳ ಸಂತೋಷದ ವಿಷಯ. ಆದರೆ ನಾನು ಸರ್ಕಾರದ ಗಮನಕ್ಕೆ ತರುವುದು ಒಂದು ವಿಷಯ. ಒಂದು ತಾಲ್ಲೂಕಿಗೆ 50 ಮೈಲಿ ಎಂದು ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದೀರಿ. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ತಾಲ್ಲೂಕಿಗೂ ಅಷ್ಟೇ ಆಗಬೇಕೆನ್ನುವುದನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ಬದರಾವಣೆ ಮಾಡಿ, ಹತ್ತೊಂಭತ್ತು ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವ ಜಿಲ್ಲೆ ಹಿಂದುಳಿದಿದೆಯೋ, ಯಾವ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ರಸ್ತೆಗಳು ಕಡಿಮೆ ಇವೆಯೋ, ಯಾವ ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ರಸ್ತೆಗಳ ಒಂದು ಅನಾನುಕೂಲತೆ ಇದೆಯೋ ಅಂಥ ಭಾಗಕ್ಕೆ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ, ಪ್ರಾಧಾನ್ಯತೆ ಕೊಟ್ಟು, ಈ ಒಂದು ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ಗಮನಕೊಟ್ಟು, ಸಮನ್ವಯ, ಸಮಾನತೆ ತರಬೇಕು. ಇಡೀ ದೇಶ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಾಗಬೇಕು, ಸಮೃದ್ಧಿಯಾಗಬೇಕು, ಎಲ್ಲಾ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಒಂದೇ ಭಾವನೆ, ಒಂದೇ ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಒಂದೇ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಬೆಳೆಯಲಿಕ್ಕೆ ಸರ್ಕಾರ ಒಂದು ಅವಕಾಶವನ್ನು ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ನಾನು ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

ಈಗ ನಿರಾವರಣಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಬಗ್ಗೆ ನಾನು ಹೇಳಬೇಕಾದರೆ ನಮ್ಮ ಕೆಲವೊಂದು ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಣ್ಣ ಸಣ್ಣ ಕೆರೆ, ಭಾವಿಗಳಿವೆ. ಅವು ಬ್ರೇಡ್ ಆಗಿವೆ, ಅವುಗಳನ್ನು ರೆಸ್ಟೋರೇಷನ್ ಮಾಡಬೇಕು ಅವಕಾಶ ಕೂಡ ಸಿಕ್ಕಿಲ್ಲ. ಅವನ್ನು ಜೀರ್ಣೋದ್ಧಾರ ಮಾಡಿದರೆ ಮೂರು ತರಹ ಅನುಕೂಲ ನಮ್ಮ ಜನತೆಗೆ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ. ಒಂದನೆಯದು, ಈ ಬ್ರೇಡ್ ಟ್ಯಾಂಕುಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿದ್ದೇ ಆದರೆ, ಆ ಭಾಗದ ಜನರಿಗೆ ಕಾಂಗಾಂ ಸೌಲಭ್ಯ ಸಿಗುತ್ತದೆ. ಎರಡನೆಯದಾಗಿ, ಆ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಇರತಕ್ಕಂಥ ಜನಗಳ ಉಪಯೋಗಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಅಹಾರದ ಉತ್ಪಾದನೆ ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತದೆ. ಮೂರನೆಯದಾಗಿ ಅಹಾರದ ಉತ್ಪಾದನೆ ಹೆಚ್ಚಾದನಂತರ ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನತೆಯ ಸಂತೋಷ ಹಾಸಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಒಂದು

ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನಮ್ಮ ಘನ ಸರ್ಕಾರದಲ್ಲಿ ಏನಂತಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದೇನೆಂದರೆ, ರಾಯಚೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ, ದೇವದುರ್ಗದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾದ ಕೆರೆಗಳಿವೆ. ಗುಲ್ಬರ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಯಾದಗಿರಿ ಮತ್ತು ಶಹಾಪುರ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಲ್ಲಿ ಕೆರೆಗಳು ಹೆಚ್ಚಾಗಿವೆ. ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿ ಕೆರೆಗಳು ಹೆಚ್ಚಾಗಿವೆಯೋ ಅಲ್ಲಿ ಸಣ್ಣ ಸಣ್ಣ ನಿರಾವರಣಿ ಯೋಜನೆಗೆ ಪ್ರಾಧಾನ್ಯತೆ, ಮಹತ್ವಕೊಟ್ಟು ತೀವ್ರವಾಗಿ ಅವುಗಳನ್ನು ದುರಸ್ತಿ ಮಾಡುವ ಒಂದು ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಯೋಜನೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ನಾನು ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

ಇನ್ನು ಒಂದೆರಡು ಮಾತುಗಳನ್ನು ಸೂಚನೆಗಾಗಿ ಇಡಲು ಬಯಸುತ್ತೇನೆ. ಈ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಗಳು ಪ್ರತಿಯೊಂದು ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿಯೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಲು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ವನುಷ್ಯನೂ ಬಯಸುತ್ತಾನೆ. ಈ ಒಂದು ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಸರ್ಕಾರದಲ್ಲಿ ಕೇಳುವುದಾದರೆ, ತಾಲ್ಲೂಕು ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸಬ್ ಡಿವಿಷನ್, ಕೆಲವು ಅನಿಸ್ಟೆಂಟ್ ಇಂಜಿನಿಯರುಗಳು ಬೇಕು. ಅನಿಸ್ಟೆಂಟ್ ಇಂಜಿನಿಯರುಗಳಿಗೆ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಡಿಬಿಗೇಷನ್ ಆಫ್ ಪವರ್ ಅಗೇಡ್‌ಕು, ಅಂದರೆ ಅವರಿಗೆ ಮೂರು ಸಾವಿರಕ್ಕಿಂತ, ಐದು ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿವರೆಗೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಅಧಿಕಾರ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೇ ಆದರೆ, ಇಂಥ ಸಣ್ಣ ಸಣ್ಣ ಯೋಜನೆಗಳು ಕೊನೆಗೊಂಡು ಪೂರ್ಣವಾಗಲು ಒಳ್ಳೆಯ ಸೌಲಭ್ಯ, ಸೌಕರ್ಯ ಸಿಗುತ್ತದೆಂದು ನಾನು ಭಾವಿಸಿದ್ದೇನೆ.

ಇದೂ ಅಲ್ಲದೆ, ಅನೇಕ ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಕಟ್ಟಡಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದು ಟೈಪ್ ಡಿಸೈನ್ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು, ಅದೇ ರೀತಿಯಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಒತ್ತಾಯ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಟೈಪ್ ಡಿಸೈನ್‌ಗಳು ಎಲ್ಲಾ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಗೂ ಒಪ್ಪುವುದಿಲ್ಲ, ಎನ್ನುವುದು ನನ್ನದು ಒಂದು ವಿಚಾರ. ಈ ಒಂದು ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಅಲ್ಲಿಯಾವ ಮೆಟೀರಿಯಲ್‌ಗಳು ಸಿಗುತ್ತವೆಯೋ ಅವುಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿದರೆ, ಆದಷ್ಟು ಸಣ್ಣ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಅಂಥ ಬೆಂಟಿಂಗುಗಳು ಆಗುತ್ತವೆ. ಉಳಿತಾಯ ಯೋಜನೆ ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಒಳ್ಳೆಯ ಬೇಸಿನ್ ಮೇಲೆ ಟೈಪ್ ಡಿಸೈನ್ ಬದರಾವಣೆ ಮಾಡಿ, ಕಟ್ಟಡಗಳು ಬೇಗಲಾಗಿ ಯೋಗ್ಯ ಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಸರ್ಕಾರದ ಗಮನಕ್ಕೆ ತರುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.

ಇನ್ನು ಈಗ ಎಲೆಕ್ಟ್ರಿಸಿಟಿ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದು ಮಾತು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ತುಂಗಭದ್ರಾ ಹೈಡ್ರೊ ಎಲೆಕ್ಟ್ರಿಕ್ ಕೇಂದ್ರದಲ್ಲಿ ಈಗ ಪವರ್ ಉತ್ಪನ್ನವಾಗುತ್ತಿದೆ. ಎರಡು ಯೂನಿಟ್‌ಪ್ಯಾಂಟುಗಳು ತಯಾರಾಗಿವೆ. ಹದಿನೆಂಟು ಸಾವಿರ ಕಿಲೋವಾಟ್ ಪವರ್ ಉತ್ಪನ್ನವಾಗುತ್ತಿದೆ. ನಮ್ಮ ದುರ್ದೈವವೇನೆಂದರೆ, ಯಾವ ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿಯೂ, ಯಾವ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಲೈಟ್ ಕಂಪ್ಲೀಟ್ ಆಗಿಲ್ಲ. ಇದರಿಂದ ಏನು ರಾಭೆ? ಒಂದು ರೀತಿಯಿಂದ ಹೇಳಬೇಕಾದರೆ, ನಮ್ಮ ಭಾಗ ಹಿಂದುಳಿದಿದೆ. ಪವರ್ ಉತ್ಪನ್ನವಾಗುತ್ತಿದ್ದರೂ ಅದು ನಿರಾವರಣಿ ಉಪಯೋಗವಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ. ದೊಡ್ಡ ಪಟ್ಟಣಗಳಿಗೂ ಅದರ ಸೌಕರ್ಯವಿಲ್ಲ, ರೈತನಿಗೂ ಸೌಕರ್ಯವಿಲ್ಲವೆಂದರೆ ಏನು ಮಾಡುವುದು? ಆದ್ದರಿಂದ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಬೆನ್ನೆಸೆಕೊಳ್ಳುವುದೇನೆಂದರೆ, ಇಂಥ ಒಂದು ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕಾದರೆ ಲೈಟ್ ಕೂಡ ಅದೇ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ, ಅದೇ ಒಂದು ಟೈಮಿನಲ್ಲಿ ಕಂಪ್ಲೀಟ್ ಮಾಡಬೇಕು. ಇದತ್ತಿನ್ನ ದಿವಸ ಈ ಒಂದು ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ನಮ್ಮ ಹೈದರಾಬಾದ್ ಕರ್ಣಾಟಕ ಯಾವಾಗಲೂ ಹಿಂದುಳಿದ ಪ್ರದೇಶವೆನ್ನುವುದು ಎಲ್ಲರ ಗಮನಕ್ಕೂ ಬಂದಿದೆ.

ಈ ಒಂದು ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಇದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಸಚಿವರಲ್ಲಿ ಎನಂತೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದೇನೆಂದರೆ, ನಮ್ಮ ಭಾಗದ ಮೇಲೆ ಮಲತಾಯಿ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಅಲ್ಲ, ಒಂದು ತಾಯಿ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಅಂತಃಕರಣ, ಅದರ ತೋರಿಸಿ, ನಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ, ಇಡೀ ಕರ್ನಾಟಕದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಎಂಬ ಭಾವನೆಯಿಂದ ನಡೆಯಬೇಕು. ಹಳೆಯ ಮೈಸೂರು, ಹೊಸ ಮೈಸೂರು ಎಂಬ ಭಾವನೆ ಇಲ್ಲವೆ, ಮೈಸೂರು ಒಂದೇ ಒಂದು ರಾಜ್ಯ, ನಮ್ಮ ಶಕ್ತಿಯೇ ನಿಮ್ಮ ಶಕ್ತಿ ಎಂದು ಭಾವಿಸಬೇಕೆಂದು ಕಳಕಳಿಯಿಂದ ಅಂತಃಕರಣದಿಂದ ಬೇಡಿಕೊಂಡು, ನಮ್ಮ ಭಾಗಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಪುನಃ ಹೇಳಿ, ನನ್ನ ಈ ಒಂದೆರಡು ಮಾತುಗಳನ್ನು ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ.

Sri BAPU RAO ANANDA RAO (Hulsur).—Sir, speaking about the Public Works in Bidar District, I would like to stress two points. Sir, Bidar District is an undeveloped area. There are no major or medium size projects though there are many rivers. In order to make that area develop, you have to provide major or medium size irrigation projects immediately so as to get that area equalled to other districts.

Speaking of Bhalki, I should say that there is no dak bungalow. So there is very great difficulty felt by the people in general. I have brought this point to the notice of the Hon'ble Minister when he visited that place.

I have also to mention another point. There is the Hulsur-Kalyani Road which is still pending. The work should be expedited. And Humba-Bhalki road should be got constructed immediately.

Sir, in Bidar District there are Santhapur and Bhalki Taluks which are predominantly marathi speaking area. There are no drinking water wells and that area is of black soil. The taluk board has no sufficient funds to put up drinking water wells. I am suggesting that this scheme may be taken up by the Public Works Department and the wells dug up so as to help the Marathi speaking villagers.

Then there is need for the Hulsur-Udgir road across the river Manjara. If you provide a bridge, and road that area will develop both from the administrative point of view as well as from the point of view of development.

(**SRI P. VENKATAGIRIAPPA** rose to speak)

Mr. SPEAKER.—The Hon'ble Minister will now begin the reply.

Sri P. VENKATAGIRIAPPA.—My district has not been given a chance to speak.

Mr. SPEAKER.—Will the Hon'ble Member tell me to what party he belongs to?

Sri P. VENKATAGIRIAPPA.—I belong to the Communist Party of India.

Mr. SPEAKER.—Your field is very wide. In this House, how many of you are there and how many have spoken?

Sri P. VENKATAGIRIAPPA.—Only one has spoken.

Mr. SPEAKER.—If you are a member of a party, you are reckoned as a Party member and not separately. Please do not make such remarks hereafter. Kindly resume your seat.

Do you think that the Congress has been given more time proportionately than others?

Sri P. VENKATAGIRIAPPA.—Only one has been allowed to speak out of five.

Mr. SPEAKER.—Four out of 208—How many do you expect? Kindly resume your seat. The Minister will begin. These remarks do not serve any purpose.

ಶ್ರೀ ಎರೇಂದ್ರ ಪಾಟೀಲ್ (ಲೋಕೋಪಯೋಗಿ ಶಾಖಾ ಮಂತ್ರಿಗಳು).—ಸಭಾಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ಲೋಕೋಪಯೋಗಿ ಖಾತೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಚರ್ಚೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಸಭೆಯ ಅನೇಕ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಭಾಗವಹಿಸಿ ತಮ್ಮ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಅದರಲ್ಲೂ ಕೆಲವು ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಬಹಳ ಉಪಯುಕ್ತವಾದ ಸಲಹೆಗಳನ್ನೂ ಕೂಡ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ; ಮತ್ತು ಕೆಲವು ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಬಹಳ ಕಟುವಾಗಿಯೂ ಕೂಡ ಟೀಕಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ವಿರೋಧಪಕ್ಷದ ನಾಯಕರು ಈ ಖಾತೆಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಂತೆ ತಮ್ಮ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಮಾಡುತ್ತಾ ಇದ್ದು ಪುಟ್ಟ್ ಎನಿವಿ ನಂಬರ್ ಒಂದು ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಅದು ಬಹುಶಃ ಅವರ ಸ್ವಂತ ಅಭಿಪ್ರಾಯವೋ ಎನ್ನೋ ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಖಾತೆಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಂತೆ ಬಂದ ವಿಚಾರಗಳು, ಟೀಕೆಗಳು ಮತ್ತು ಸಲಹೆಗಳು ಇವೆಲ್ಲಕ್ಕೂ ನಾನು ಉತ್ತರ ಕೊಡುತ್ತಾ ಮೊದಲನೆಯದಾಗಿ ಟೀಕೆಮಾಡಿ ದವರಿಗೂ ಮತ್ತು ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟವರಿಗೂ ನನ್ನ ಅಭಿನಂದನೆಗಳನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಎಂ. ಕೃಷ್ಣ.—ಟೀಕೆ ಮಾಡಿದವರಿಗೆ ಏತಕ್ಕೆ ಅಭಿನಂದನೆ?

ಶ್ರೀ ವೀರೇಂದ್ರ ಪಾಟೀಲ್.—ಅ ರೀತಿ ಅವರಿಗೂ ಅಭಿನಂದನೆ ಸಲ್ಲುವುದು ನನ್ನ ಪಾಲನೆ ಕರ್ತವ್ಯ. ಕೆಲವು ಸದಸ್ಯರು ಮಾತನಾಡುತ್ತಾ ಈ ಖಾತೆ ಪಬ್ಲಿಕ್ ಎನಿಮಿ ಖಾತೆ ಎಂದೂ, ಇನ್ನು ಕೆಲವರು ಈ ಖಾತೆ ಲೋಕೋಪಯೋಗಿ ಖಾತೆಯಲ್ಲ, ಇದು ಲೋಕಾನುಷಯೋಗಿ ಖಾತೆಯೆಂದೂ, ಮತ್ತೆ ಕೆಲವರು ಈ ಖಾತೆಯನ್ನು ಇದು ಪಬ್ಲಿಕ್‌ವರ್ಕ್ಸ್ ಇಂಟರ್‌ಬ್ಯಾಂಕ್, ಪಬ್ಲಿಕ್ ವೇಲ್ತ್ ಇಂಟರ್‌ಬ್ಯಾಂಕ್‌ಯಾದಾಗಿಯೂ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಈ ಮಾನ್ಯ ಸಭಾ ಸದಸ್ಯರೆಲ್ಲರಿಗೂ ಈ ಇಂಟರ್‌ಬ್ಯಾಂಕ್ ಇಂಟರ್‌ಬ್ಯಾಂಕ್‌ನಿಂದ, ಇದರ ಕೆಲಸಕಾರ್ಯಗಳೆನ್ನು ಎಂಬುದರಲ್ಲಿ ನಾನು ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಹೇಳಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ನಾವು ಪ್ರತಿವರ್ಷವೂ ಪ್ರತಿ ಪ್ಲಾನಿನಲ್ಲಿ ಏನೇನು ಯೋಜನೆಗಳ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಸಾಧಿಸುತ್ತಿದ್ದೇವೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ದೊಡ್ಡದೊಡ್ಡ ವಾಲ್ಯೂಂ ಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಿಂಟ್‌ಮಾಡಿ ತಯಾರುಮಾಡಿ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರುಗಳೆಲ್ಲರಿಗೂ ಅವನ್ನು ಹಂಚಿದ್ದೇವೆ.

ಶ್ರೀ ಕೆ. ವಿ. ರೇವಣ್ಣಸಿದ್ಧಪ್ಪ.—ಅವೆಲ್ಲಾ ಪುಸ್ತಕ ದಲ್ಲಿರುತ್ತದೆಷ್ಟೆ!

ಶ್ರೀ ವೀರೇಂದ್ರ ಪಾಟೀಲ್.—ಅನೇಕ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಆ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಓದಿಲ್ಲವೆಂದು ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತಿದೆ. ಒರೋಧಪಕ್ಷದ ನಾಯಕರು ತಮ್ಮ ಭಾಷಣದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದರು: ನಿವೃತ್ತ ಈ ಹತ್ತು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಧಿಸಿರತಕ್ಕದ್ದು ಏನೇನು ಹೇಳಿ ಎಂದು. ನಾವು ಏನೇನು ಸಾಧಿಸಿದ್ದೇವೆ ಎಂಬುದನ್ನೆಲ್ಲಾ ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಈಗ ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದ್ದರೆ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಪ್ರಿಂಟ್‌ಮಾಡಿ ಹಂಚುವ ಅವಶ್ಯಕತೆಯೇ ಇರಲಿಲ್ಲವೆಂದು ನನಗನ್ನಿಸುತ್ತದೆ. ಈಗಾಗಲೇ ಅನೇಕ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ತಂತಮ್ಮ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಮತ್ತು ದೇಶದ ಮುಖ್ಯ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಬಹಳ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಮಾತನಾಡಿದಾರೆ. ಅವನ್ನೆಲ್ಲಾ ನಾನು ಸಾಂಕೇತಿಕವಾಗಿ ಹೇಳಬೇಕಾದರೆ, ಎಲ್ಲಾ ಕಡೆಗಳಲ್ಲೂ ಹೆಚ್ಚು ರಸ್ತೆಗಳು ಆಗಬೇಕು, ರೂರಲ್ ಕಮ್ಯೂನಿಕೇಷನ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿರತಕ್ಕ ರಸ್ತೆಗಳನ್ನು ಕೇವಲ 50 ಮೈಲಿಗಳಷ್ಟು ನಿರ್ವಾಹ್ಯಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿರುವುದು ಸಾಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ನೂರು ಮೈಲಿಗಳಷ್ಟಾದರೂ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು, ಈಗಿರತಕ್ಕ ರಸ್ತೆ ಸಾಕರಾ ಏನೇನೂ ಸಾಲದು. ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ರಸ್ತೆಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಇದೇ ರೀತಿಯಾಗಿ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲೂ ಇರತಕ್ಕ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ತಂತಮ್ಮ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಿಗೆ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚು ಕೆರೆಗಳಾಗಿ ಬೇಕು, ಕೆರೆಕಟ್ಟಿಗಳಾಗಿ ಬೇಕು, ಬಾವಿಗಳು ಬೇಕು—ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚು ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ವಿಚಾರಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಸಂದರ್ಭವನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಂಡು ನಾನು ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರ ಟೀಕಾ ಸಲಹೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ. ಏಕೆಂದರೆ ದಿನವೂ ನಡೆಯುವ ಪ್ರಶೋತ್ತರ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಖಾತೆಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟವರಿಗೆ ಅನೇಕ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಕೇಳುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಪ್ರಶೋತ್ತರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ದೀರ್ಘವಾಗಿ ಪ್ರತಿಯೊಂದಕ್ಕೂ ಉತ್ತರ ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಈಗ ಒಂದು ಅವಕಾಶವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು ನನ್ನ ಖಾತೆಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತನಾಡಿದ ಸದಸ್ಯರಿಗೆಲ್ಲರಿಗೂ ಉತ್ತರ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ. ನಮಗೆ ಒದಗಿಸಿರುವ ದುಡ್ಡು ಎಷ್ಟು ಮತ್ತು ಎಷ್ಟು ಹಣ ನಮಗೆ ಇನ್ನೂ ಅವಶ್ಯಕವಾಗಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನೆಲ್ಲಾ ಗಮನಿಸಿ ಕಾರ್ಡ್ಸ್ ಮೇಜಿನಮೇಲೆ

ಇಟ್ಟುಕೊಂಡವರಿಗೆ ತೋರಿಸುತ್ತೇನೆ. ಅ ರೀತಿ ತಮ್ಮ ಮುಂದೆ ಎಲ್ಲಾ ವಿಚಾರಗಳನ್ನೂ ಇದ್ದಬೇಕೆಂಬ ಉದ್ದೇಶ ನನ್ನದಾಗಿದೆ. ಇನ್ನು ವಿರೋಧಪಕ್ಷದ ನಾಯಕರು ಒಂದು ಸಂಶಯವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದರು. ಬಹುಶಃ ನಾನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಂತೆಯೇ ಆಯಿತು ಎಂದು ಅವರು ಹೇಳಿದರೆ ಅದು ಸರಿಯಾದುದಲ್ಲವೆಂದು ನಾನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ವಿ. ಡಬ್ಲ್ಯು. ಡಿ. ಖಾತೆ ಹೈದರಾಬಾದ್ ಕರ್ಣಾಟಕಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟದಾಗಿ ಎಲ್ಲಾ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯೂ ಆ ಕಡೆಗೇ ಹೋಗಿದೆಯೇ ಎನ್ನೋ, ಈ ಖಾತೆಗೆ ಒದಗಿಸಿರತಕ್ಕ 28 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳಷ್ಟು ಹಣವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಹೈದರಾಬಾದ್ ಕರ್ಣಾಟಕ ಕೋಸ್ತರವಾಗಿಯೇ ನು ದು ನಮ್ಮನ್ನು ಎಲ್ಲ ಒಣಗಿಸುತ್ತಾರೋ ಎಂಬ ಭಯವನ್ನು ಅವರು ವ್ಯಕ್ತಮಾಡಿದರು. ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಕೆನ್ನಡನಾಡು ಒಂದಾಗಿದೆ. ಹರಿದು ಹಂಚಿಕೊಂಡ ಐದು ಭಾಗಗಳೆಲ್ಲವೂ ಒಟ್ಟುಗೂಡಿ ಈಗ ಒಂದಾಗಿದೆ. ಕೆಲವು ಪ್ರದೇಶಗಳು ಈಗ ಹಿಂದುಳಿದಿವೆ. ಮತ್ತೆ ಕೆಲವು ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಕೆಲಸಗಳು ನಡೆದು ಮುಂದಿವೆ. ಇನ್ನೂ ಕೆಲವು ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಕೆಲಸಗಳು ಆಗಬೇಕಾಗಿವೆ. ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಯಾವ ಜನಾಂಗವೇ ಹಿಂದುಳಿದಿರಲಿ, ಹರಿಜನ-ಗಿರಿಜನರು ಯಾರೇ ಆಗಲಿ, ಹಿಂದುಳಿದ ಜನತೆಯನ್ನು ಮುಂದೆ ತರಬೇಕು ಎನ್ನುವಂಥಾದ್ದು ಕನಿಷ್ಠ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದಲ್ಲಿ ಆತಿ ಮುಖ್ಯವಾದಂಥ ತತ್ವವಾಗಿದೆ. ಈಗ ಒಂದು ಕ್ಷೇತ್ರ ಮುಂದೆ ಬರುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಸರ್ಕಾರದ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿರುವಾಗ ಯಾವ ಕ್ಷೇತ್ರವೇ ಹಿಂದುಳಿದಿರಲಿ ಅದನ್ನೂ ಸಹ ಮುಂದಕ್ಕೆ ತರಬೇಕು ಎಂಬ ಕರ್ತವ್ಯ ನನ್ನದು ಮತ್ತು ತಮ್ಮದು ಆಗಿದೆ.

ಇದೇ ಮೈಸೂರು ದೇಶದ ಎಲ್ಲಾ ಪ್ರದೇಶಗಳ ವಿಷಯವನ್ನೂ ನಾನು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಹೈದರಾಬಾದ್ ಕರ್ಣಾಟಕದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಪ್ರದೇಶಗಳು ಹಿಂದುಳಿದಿವೆ. ಹಳೆಯ ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಪ್ರದೇಶಗಳು, ಅನೇಕ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳು ಹಿಂದುಳಿದಿವೆ. ಈ ಸಭೆಯ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರಾದ ಶ್ರೀ ಗಾಂಜಿ ವೀರಪ್ಪ ನವರ ಕ್ಷೇತ್ರವಾದ ಹರಿಹರದಲ್ಲಿ ರಸ್ತೆಗಳಲ್ಲ, ಅಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಕೆಲಸಕಾರ್ಯಗಳು ಆಗಿಲ್ಲ. ರಸ್ತೆಗಳು ಅನೇಕ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಆಗಿಲ್ಲ. ಅವುಗಳೆಲ್ಲಾ ಹಿಂದುಳಿದಿವೆ, ಅವೂ ಸಹ ಮುಂದೆ ಬರುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ಶ್ರೀ ಕೆ. ವಿ. ರೇವಣ್ಣಸಿದ್ಧಪ್ಪ (ಪುಟಾರು).—ನಮ್ಮ ಕಡೆಯಲ್ಲೂ ಸಹ ಹಿಂದುಳಿದ ಪ್ರದೇಶಗಳು ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಇವೆ.

ಶ್ರೀ ವೀರೇಂದ್ರ ಪಾಟೀಲ್.—ನಾನು ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಶ್ರೀ ಗಾಂಜಿ ವೀರಪ್ಪ ನವರ ಕಾಣಿಸಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ವಿಷಯವನ್ನು ಹೇಳಿದೆ. ಹಳೆಯ ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಪ್ರದೇಶಗಳು ಹಿಂದುಳಿದಿವೆ. ಹೈದರಾಬಾದ್ ಕರ್ಣಾಟಕದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಪ್ರದೇಶಗಳು ಹಿಂದುಳಿದಿವೆ, ಮಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಬೊಂಬಾಯಿ ಕರ್ಣಾಟಕ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಪ್ರದೇಶಗಳು ಹಿಂದುಳಿದಿವೆ. ಆರೀತಿ ಹಿಂದುಳಿದಿರತಕ್ಕ ಪ್ರದೇಶಗಳು ಮುಂದೆ ಬರುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಡಬೇಕಾದುದು ನಮ್ಮ ಕರ್ತವ್ಯ. ಕನ್ನಡನಾಡು ಬಹಳ ದೊಡ್ಡದಾಗಿದೆ. ನಮ್ಮ ಕರ್ಣಾಟಕದ ಗಡಿಯಾದ ಬೀದರ್‌ನಿಂದ ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ 530 ಮೈಲಿಗಳಾಗುತ್ತವೆ. ಅಲ್ಲದ ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ಬರಬೇಕಾದರೆ ಎರಡು ದಿನವನ್ನು ಚಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ಬರಬೇಕು. ಅಷ್ಟು ದೂರದಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ವರಿಗೆ ಸರ್ಕಾರದವರು ನಮ್ಮನ್ನು ಕಡೆಗಾಣಿಸಿದರು

ಎನ್ನುವ ಭಾವನೆ ಬರಬಾರದು. ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಮುಂದಕ್ಕೆ ತರಬೇಕು. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಪ್ರದೇಶವನ್ನೂ ಮುಂದಕ್ಕೆ ತರಬೇಕು ಎನ್ನುವ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನಾವು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ. ಹಿಂದುಳಿದ ಪ್ರದೇಶಗಳು ಮುಂದೆ ಬರಬೇಕು. ತೀರ ಹಿಂದುಳಿದವರನ್ನು ಪ್ರದೇಶಗಳು ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಮುಂದೆ ಬರಬೇಕು ಎನ್ನುವ ವಿಚಾರವನ್ನು ಇಟ್ಟು ಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ. ಇದರ ಸಲುವಾಗಿ ವಿರೋಧಪಕ್ಷದ ನಾಯಕರು ಸಂಸತ್ತು ಪದವೇಕಾದ ಅವಶ್ಯಕತೆಯಿಲ್ಲ ಎಂದು ನಾನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಮಾನ್ಯ ಸರಸ್ವತಿಯರಾದ ಶ್ರೀಮತಿ ನಾಗರತ್ನಮ್ಮ ನವರು ಸಿಬ್ಬಂದಿಗೋಸ್ಕರ ಮನಸ್ಸು ಬಂದಹಾಗೆ ಹಣವನ್ನು ಬರ್ಚುಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಮತ್ತು ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಸರಿಯಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿಲ್ಲ, ರಾಜಕಾರಣಿ ಮಾತುತಿದ್ದಾರೆಂದು ಹೇಳಿದರು. ಸಿಬ್ಬಂದಿಗಾಗಿ ಹೆಚ್ಚು ಹಣವನ್ನು ಬರ್ಚುಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ ಎನ್ನುವ ಒಂದು ವಿಚಾರ ಇದೆ. ಅದು ಹೋಗಬೇಕು, ಈಗ ನಮ್ಮ ನೆರೆ ಪ್ರಾಂತದಲ್ಲಿ ಸಿಬ್ಬಂದಿಗಾಗಿ ಎಷ್ಟು ಬರ್ಚು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ, ನಮ್ಮ ಪ್ರಾಂತದಲ್ಲಿ ನಾವು ಎಷ್ಟು ಬರ್ಚು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಹೇಳಬೇಕಾದರೆ.....

ಶ್ರೀಮತಿ ಕೆ. ಎಸ್. ನಾಗರತ್ನಮ್ಮ (ಗುಂಡ್ಲುಪೇಟೆ).—ನೆರೆ ಪ್ರಾಂತದಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಎಷ್ಟಾಗುತ್ತದೆ?

ಶ್ರೀ ಎಲೇರೆಂದ್ರ ಪಾಟೀಲ್.—ನಮ್ಮ ಪ್ರಾಂತದಲ್ಲಿಯೂ ಅಷ್ಟೇ ಕೆಲಸವಾಗುತ್ತಿದೆ. ಈಗ ನಾನು ಕೆಲವು ಅಂಕಿ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಪಬ್ಲಿಕ್ ವರ್ಕ್ಸ್ ಇಲಾಖೆಯ ಸಿಬ್ಬಂದಿಗಾಗಿ ನಾವು ಬರ್ಚು ಮಾಡಿರುವುದು ಈ ರೀತಿ ಇದೆ. ೧೯೫೭-೫೮ ರಲ್ಲಿ ೮.೩೩ ಪರ್ಸೆಂಟ್, ೧೯೫೮-೫೯ರಲ್ಲಿ ೭.೩೬ ಪರ್ಸೆಂಟ್, ೧೯೫೯-೬೦ರಲ್ಲಿ ೭.೭೬ ಪರ್ಸೆಂಟ್, ೧೯೬೦-೬೧ರಲ್ಲಿ ೭.೭ ಪರ್ಸೆಂಟ್ ಬರ್ಚಾಯಿತು. ಇದರಮೇಲೆ ಲೆಕ್ಕಹಾಕಿ ನೋಡಿದರೆ ನಮ್ಮ ಎಸ್ಕಾ ಬಿ.ಐ.ಎಂ.ಎಸ್ ಬರ್ಚು ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ ಅಥವಾ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದೆಯೆ ಎಂಬುದು ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆ. ಈಗ ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಮದ್ರಾಸ್ ಪ್ರಾಂತದ ಸಿಬ್ಬಂದಿಗಳಾದ ಬರ್ಚನ್ನೇ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಿ, ಅಂಥ ಪ್ರಾಂತ ಸಿಬ್ಬಂದಿ ಬರ್ಚನ್ನೇ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಿ ಅಥವಾ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದ ಸಿಬ್ಬಂದಿಗಳಾದ ಬರ್ಚನ್ನೇ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಿ, ಅದರಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ತೆಗೆದುಕೊಂಡರೂ ಕೂಡ ಎಸ್ಕಾ ಬಿ.ಐ.ಎಂ.ಎಸ್ ಚಾರ್ಜಸ್ ಹನ್ನೆರಡು ಪರ್ಸೆಂಟ್ ಬರುತ್ತದೆ. ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಪಬ್ಲಿಕ್ ವರ್ಕ್ಸ್ ಗೋಸ್ಕರವಾಗಿ ಎಷ್ಟು ಬರ್ಚಾಗಿದೆ, ಎಸ್ಕಾ ಬಿ.ಐ.ಎಂ.ಎಸ್ ಗೋಸ್ಕರ ಎಷ್ಟು ಬರ್ಚಾಗಿದೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ವರ್ಕಿಂಗ್ ಮಾಡಿದರೆ ಎನಾ ಬಿ.ಐ.ಎಂ.ಎಸ್ ಗೋಸ್ಕರ ಹೆಚ್ಚು ಬರ್ಚಾಗಿಲ್ಲ ಎನ್ನುವುದು ವ್ಯಕ್ತವಾಗುತ್ತದೆ.

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಪಿ. ರೇವಣ್ಣಸಿದಪ್ಪ.—ನೀರಾವಳಿ ಎಷ್ಟು ಮಾಡಿದ್ದೀರಿ, ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿ ಎಷ್ಟು ಉತ್ಪತ್ತಿ ಮಾಡಿದ್ದೀರಿ, ಎಷ್ಟು ಇಂಪ್ರೂವ್‌ಮೆಂಟ್ ಮಾಡಿದ್ದೀರಿ?

ಶ್ರೀ ಎಲೇರೆಂದ್ರ ಪಾಟೀಲ್.—ಒಂದೊಂದಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಸ್ವಲ್ಪ ಸಮಾಧಾನದಿಂದ ಕೇಳಿ.

(ಅನೇಕ ಜನ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಮಾತನಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಎದ್ದು ನಿಂತರು.)

Mr. SPEAKER.—The Minister has rightly suggested that he may first be allowed to finish and then if there are any clarifications, members may ask

them. But if there be half-a-dozen interruptions at one and the same time, time will be lost. Let there be as few interruptions as possible, I wish that there is none; but the interruptions should be such as are absolutely essential because they could not be postponed to a later stage.

ಶ್ರೀ ಎಲೇರೆಂದ್ರ ಪಾಟೀಲ್.—ಅದಕ್ಕೋಸ್ಕರವಾಗಿ ನಾನು ಈಗ ನಮ್ರತೆಯಿಂದ ಹೇಳುವ ವಿಷಯ ವೇನೆಂದರೆ ಈ ಇಲಾಖೆ ಪಬ್ಲಿಕ್ ವೆಲ್‌ಫೇರ್ ಡಿಪಾರ್ಟ್‌ಮೆಂಟ್ ಮಂಟೂ ಅಲ್ಲ. Public enemy No. (1) ಅಲ್ಲ. ಇದು ಪಬ್ಲಿಕ್ ವೆರ್‌ಫೇರ್ ಡಿಪಾರ್ಟ್‌ಮೆಂಟ್ ಇದೆ ಎಂದು ತಾವುಗಳೆಲ್ಲರೂ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಎಂದು ನಾನು ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಎನುತಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಈ ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿ ಯಾವ ಕುಂದುಕೊರತೆಗಳೂ ಇಲ್ಲ ಎಂದು ನಾನು ಹೇಳುವುದಿಲ್ಲ; ಮತ್ತು ಈ ಇಲಾಖೆಯವರು ಮಾಡಿದ್ದೆಲ್ಲಾ ಸರಿಯಾಗಿ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ, ಯಾವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿಯೂ ತಪ್ಪು ಇಲ್ಲ ಎಂದೂ ನಾನು ಹೇಳುವುದಿಲ್ಲ. ಮನುಷ್ಯರು ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿ ತಪ್ಪು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ; ಇಲ್ಲ ಎಂದು ನಾನು ಹೇಳುವುದಿಲ್ಲ.

ವಿರೋಧಪಕ್ಷದ ನಾಯಕರು ಪಬ್ಲಿಕ್ ವರ್ಕ್ಸ್ ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿ ಲಂಚ ತಾಂಡವವಾಡುತ್ತಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಆದರೆ ದೋಷ ಇಲ್ಲದೆ ಇರುವ ಇಲಾಖೆಗಳಿಲ್ಲ. ಪಬ್ಲಿಕ್ ವರ್ಕ್ಸ್ ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ನಯಾಪೈಸಾವು ಲಂಚವಿಲ್ಲ ಎಂದು ನಾನು ಹೇಳುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಜನರಲ್ಸ್‌ಮಾಡಿ ಈ ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿ ಲಂಚ ತಾಂಡವವಾಡುತ್ತಿದೆ, ದುಡ್ಡೆಲ್ಲಾ ಹಾಳಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳುವುದು ಅಷ್ಟು ಸರಿಯಾದ್ದಲ್ಲ. ಸುಮ್ಮನೆ ಜನರಲ್ಸ್‌ಮಾಡಿ ಮಾಡಿ ಮಾತನಾಡಿದಾರೆ. ಅಂಥಾ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳೇನಾದರೂ ಇದ್ದರೆ ಅವುಗಳನ್ನು ಬಗೆಹರಿಸಬೇಕು. ಒಂದುವೇಳೆ ಈ ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿ ಲಂಚ ಇದ್ದರೆ ಎಲ್ಲರೂ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುತ್ತದೆ, ಯಾರು ಲಂಚವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಾರೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಕೊಡುವವರು ಇಲ್ಲದೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವವರು ಸುಮ್ಮನೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆಯೇ? ಇದನ್ನೂ ಸಹ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಯೋಚನೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಇನ್ನೊಂದು ವಿಚಾರವನ್ನು ನಾನು ಸ್ಪಷ್ಟಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿರುವ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಅನೇಕ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುತ್ತಾರೆ. ಈಗ ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಡೆಮಾಕ್ರಸಿ ಸರಿಯಾಗಿ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ತಾವುಗಳೆಲ್ಲರೂ ಸಹ ತಮ್ಮ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದೀರಿ, ಈಗ ನಮ್ಮ ಇಂಜಿನಿಯರುಗಳು ಅನೇಕ ರಸ್ತೆಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ, ಕೋಟ್ಯಾಂತರ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಬರ್ಚುಮಾಡಿ ಅನೇಕ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಈಗ ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಹೇಳುವುದಾದರೆ, ಶರಾವತಿ ವ್ಯಾಲ್ವ ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟ್‌ನಲ್ಲಿ ಈಗ 350 ಇಂಚು ಮಳೆ ಬರುತ್ತಿದೆ. ಅಂಥಾ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಗುಡಿಸಲುಗಳಿಲ್ಲ ಇದ್ದುಕೊಂಡು ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟುಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇಂಥಾ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಲಂಚ ತಿನ್ನುತ್ತಾರೆ ಎಂದು ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ಹೇಳಿದರೆ ಅದರ ಪರಿಣಾಮ ಅವರ ಮನಸ್ಸಿನಮೇಲೆ ಎಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗೆ ಆಗುತ್ತದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಯೋಚನೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಜವಾಬ್ದಾರಿಯಿಂದ ಕೂಡಿ ಈ ರೀತಿ

(ಶ್ರೀ ಎರೇಂದ್ರ ಪಾಟೀಲ್)

ಹಣದ ದುರುಪಯೋಗವಾಗಿದೆ, ಲಂಚ ಈ ರೀತಿಯಿಂದ ಆಗುವೆ ಎಂದು ಸ್ಟೆನಿಫಿಕ್ ಇನ್‌ಸೈನ್ಸ್ ಹೇಳಬೇಕು.

ಶ್ರೀ ಎನ್. ಶಿವಪ್ಪ (ಪ್ರವಣಿಬೆಳಗೊಳ).—ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಆಗಾಗ್ಗೆ ಮೈಯ್ಯಕ್ಕಿಕ್ಕವಾಗಿ ಆರೋಪಣೆ ಮಾಡಬಾರದು ಎಂದು ಹೇಳಿರುವುದರಿಂದ ನಾನು ಮೈಯ್ಯಕ್ಕಿಕ್ಕವಾಗಿ ಇಂಥವರೇ ಲಂಚ ತೆಗೆದುಕೊಂಡರು ಎಂದು ಹೇಳಲಿಲ್ಲ. ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಅಷ್ಟೇ ಕೊಡುವುದಾದರೆ ನಾನು ಮೈಯ್ಯಕ್ಕಿಕ್ಕವಾಗಿ ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ತಯಾರಾಗಿದ್ದೇನೆ.

Mr. SPEAKER—If there are concrete instances, give them to him in his office. I am not permitting any individual instance to be mentioned here. The names of Officers should never be given here, members may kindly meet the Minister in his Chamber, and not raise them on the floor of the House.

ಶ್ರೀ ಎರೇಂದ್ರ ಪಾಟೀಲ್.—ಅಂಥಾದ್ದು ಯಾವುದಾದರೂ ಸ್ಟೆನಿಫಿಕ್ ಇನ್‌ಸೈನ್ಸ್ ಇದ್ದರೆ ಅದನ್ನು ನನ್ನ ಗಮನಕ್ಕೆ ತಂದರೆ ಅದನ್ನು ಎಫ್‌ಕ್ಯೂರಿಯಾಡಿ ಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ನಾನು ತಯಾರಾಗಿದ್ದೇನೆ.

11 A.M.

ಅದರ ಸಲುವಾಗಿ ಅನೇಕ ಜನ ಹೇಳಿದರು. ಬಹಳ ಪ್ರಮಾಣವು ಕೆಲಸ ಮೇಲಿಂದ ಮೇಲೆ ಬರುವುದರಿಂದ ಉತ್ತಮ, ಪ್ರೇರಣೆ ಕೊಡಬೇಕೇ ಹೊರತು ಅವರಿಗೆ ಉತ್ತಮ ಕುಂದುವಂಥಾ ಯಾವ ಮಾತನ್ನೂ ಆಡಬಾರದು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಅಂಥಾದ್ದು ಸ್ಪಷ್ಟ ನಿಮಿತ್ತನ ಇದ್ದರೆ ಇವತ್ತು ತಮ್ಮ ಮುಂದೆ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ—Anti-corruption Efficiency audit ಇದೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಚಿಕ್ಕಿಕಲ್ ಅಡಿಟ್ ಸೆಲ್ ಅಂತಮಾಡಿದ್ದೇವೆ. ಚಿಕ್ಕಿಕಲ್ ವಿಚಾರ ಎರಡನೇ ಯಾವರಿಗೆ ತಿಳಿದಿರುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಇಂಜಿನಿಯರುಗಳು ಕೆಲವರನ್ನು ಅದರಲ್ಲಿ ಹಾಕಿ ಎಫ್‌ಕ್ಯೂರಿ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೇವೆ. ಸ್ಪಷ್ಟವಾದ ನಿರ್ದೇಶನಗಳನ್ನು ನಮ್ಮ ಗಮನಕ್ಕೆ ತಂದಾಗ ನೂಕು ಕ್ರಮ ತೆಗೆದು ಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ನಿರ್ಧರಿಸಿದ್ದೇವೆ.

ಈಗ ನಾವು ರಸ್ತೆಗಳ ಮೇಲೆ ಮೊದಲನೆ ಪಂಚ ವಾರ್ಷಿಕ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ 109 ಲಕ್ಷ 77 ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿ ಬರ್ಚುಮಾಡಿದ್ದೇವೆ. ಎರಡನೆ ಪಂಚ ವಾರ್ಷಿಕ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ 961 ಲಕ್ಷ 68 ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿ ಬರ್ಚುಮಾಡಿದ್ದೇವೆ. ನಮ್ಮ ಸಂಸ್ಥಾನದ ವಿಸ್ತೀರ್ಣ 71,861 ಚದರ ಮೈಲಿ ಇದೆ. ನಮ್ಮ ಎಲ್ಲಾ ಶರಹದ ರಸ್ತೆಗಳನ್ನೂ ತೆಗೆದು ಕೊಂಡಿದ್ದೇ ಅದರ 28,384 ಮೈಲಿ ರಸ್ತೆ ನಮ್ಮ ಸಂಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದೆ. ಇದು ನೂರು ಚದರ ಮೈಲಿಗೆ ಏಳು ರಸ್ತೆಯಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬುದನ್ನು work out ಮಾಡಿದರೆ per 100 sq. Miles 37 miles ರಸ್ತೆ ನಮ್ಮ ಸಂಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದೆ. ಈ 37 ಮೈಲಿಗಳಲ್ಲಿ 20 ಮೈಲಿ ರಸ್ತೆ ಸರ್ಫೇಸ್ ರಸ್ತೆ ಹದಿನೈದು ಮೈಲಿ ಆನ್ ಸರ್ಫೇಸ್ ರಸ್ತೆ. Effective mileage one hundred sq. milesಗೆ twenty-two miles ಆಗುತ್ತದೆ.

ಸರ್ಫೇಸ್ ಮತ್ತು ಆನ್ ಸರ್ಫೇಸ್ ರಸ್ತೆ ಫಿಗರ್ ಈ ರೀತಿ ಇದೆ. ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿ 37 ಮೈಲಿ, ಮದ್ರಾಸಿನಲ್ಲಿ 48 ಮೈಲಿ, ಕೇರಳದಲ್ಲಿ 60 ಮೈಲಿ ಆಗುತ್ತದೆ. ಈಗ ರೂರಲ್ ಕಮ್ಯುನಿಕೇಷನ್ ರೋಡ್ ಬಿಟ್ಟರೆ 28,384 ಮೈಲಿ ರಸ್ತೆ ಇದೆ. All India plan ಪ್ರಾಕರ ಆ ಒಂದು ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿಗೆ ಬರಬೇಕಾಗಿ ದ್ದರೆ 39,000 ಮೈಲಿ ಆಗಬೇಕು. ಅದರ ಅರ್ಧ ಏನಂದರೆ ಇನ್ನು 11,000 ಮೈಲಿ ರಸ್ತೆ ನಮ್ಮ ಸಂಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಆಗಿ ಬೇಕಾಗಿದೆ. ಅದರ ಸಲುವಾಗಿ ರಸ್ತೆಗಳಿಗೆ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚು ದುಡ್ಡಿನ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇದೆ ಎನ್ನುವ ಮಾತನ್ನು ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅಂಕಿ ಅಂಶಗಳಿಂದ ತಮ್ಮ ಮುಂದೆ ಪ್ರಕಟಪಡಿಸುತ್ತೇನೆ.

ನಮ್ಮ ರಸ್ತೆಗಳ ಸಲುವಾಗಿ ಮೂರನೇ ಪಂಚ ವಾರ್ಷಿಕ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಒದಗಿಸಿರುವಂಥ ದುಡ್ಡು ಏಷ್ಟು ಎಂಬುದನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಒಂಬತ್ತು ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ಒದಗಿಸಿತ್ತು. ಅದರಲ್ಲಿ ಎಂಟು ಕೋಟಿ 12 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿ ಸ್ಪಿರ್ ಒವರ್ ವರ್ಕ್ ಸಲುವಾಗಿ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಎಂದರೆ ಎರಡನೇ ಪಂಚವಾರ್ಷಿಕ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಪ್ರಾರಂಭ ಮಾಡಿ ಮುಗಿಸಲಾರದೆ ಮೂರನೇ ಪಂಚವಾರ್ಷಿಕ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಮುಗಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಎಂಟು ಕೋಟಿ ಹನ್ನೆರಡು ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿ ಬೇಕು.

ಶ್ರೀ ಜಿ. ಎ. ಗೌಡ (ಪಾಳ್ಯ).—ಪ್ರೊಜೆಕ್ಟ್ ಟೈಂನಲ್ಲಿ ಆಗಬೇಕಾದ್ದು ಏಕೆ ಆಗಲಿಲ್ಲ?

ಶ್ರೀ ಎರೇಂದ್ರ ಪಾಟೀಲ್.—ವರ್ಷ ವರ್ಷ ಇಷ್ಟಿಷ್ಟು ದುಡ್ಡು ಇಂಥಂಥಾ ಕೆಲಸಗಳಿಗೆ ಬರ್ಚಾಗ ಬೇಕೆಂದು ಇರುತ್ತದೆ. ಕೆಲಸ ನಡೆಯುತ್ತಾ ಇರುತ್ತದೆ. ಒಂದು ಪಂಚವಾರ್ಷಿಕ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಂಥ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಆ ಐದು ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಮುಗಿಯಲೇಬೇಕೆಂದು ಇಲ್ಲ. ಆ ರೀತಿ ಆಗಲು ಸಾಧ್ಯವೂ ಇಲ್ಲ. ಈಗ ಹೊಸದಾಗಿ ತೆಗೆದು ಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ರಸ್ತೆಗಳಿಗೆ ಇರುವಂಥದು 88 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿ ಮಾತ್ರ. ಈಗಾಗಲೇ ಪ್ರಾರಂಭ ಮಾಡಿದಂಥಾ committed works ಮತ್ತು works in Progress ಸಲುವಾಗಿ 812 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಅನೇಕ ಜನ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಹೇಳಿದರು, ನಮ್ಮ ಊರಿನ ಹತ್ತಿರ ರಸ್ತೆ ಮಾಡಿಸಿ, ಸೇತುವೆ ಕಟ್ಟಿಸಿ ಎಂದು. ಈಗ ನಮ್ಮ ಮುಂದೆ ಇರುವಂಥ ಹಣಕಾಸಿನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯೇನೆಂಬುದನ್ನು ತಮ್ಮ ಮುಂದೆ ಇಡುತ್ತೇನೆ. ಹೊಸ ಸ್ಕೀಂ ಸಲುವಾಗಿ ಒಂಬತ್ತು ಕೋಟಿಯಲ್ಲಿ 88 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿ ಮಾತ್ರ ಇದೆ. ಇನ್ನು ಉಳಿದದ್ದು ಏಷ್ಟು ಬರ್ಚು ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ ಎಂಬ ಮಾತನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಪ್ಲಾನ್ ಪ್ರಕಾರ 1961-62ರಲ್ಲಿ 200 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿ ಮಾತ್ರ ಬರ್ಚು ಮಾಡಬೇಕಾಗಿತ್ತು. 438 ಲಕ್ಷ 33 ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿ ಬರ್ಚು ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ. ಎರಡರಷ್ಟು ಕ್ವಿಂಟಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಬರ್ಚು ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ. 1962-63 ರಲ್ಲಿ ಗವರ್ನಿಂಗ್ ಆಫ್ ಇಂಡಿಯಾ ಸ್ಕೀಂ ಹಿಡಿದು ಕೊಂಡು ವಿಚಾರ ಮಾಡಿದರೆ 513 ಲಕ್ಷ 55 ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿ ಬರ್ಚು ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ. 1962-63 ರಲ್ಲಿ ಪ್ಲಾನ್ ಪ್ರೊಜೆಕ್ಟ್ ಇದ್ದದ್ದು 148 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿ ಮಾತ್ರ. ಈ ವರ್ಷ ನಾವು 407 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಬರ್ಚು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಇದ್ದೇವೆ. ಎಂದ ಮೇಲೆ ಒಂಬತ್ತು ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ನಾವು ಈ ಎರಡು ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಸ್ವಾಕ ಮಾಡುತ್ತೇವೆ ಎನ್ನುವಂತಹ ಅರ್ಥವಾಗಬಹುದು. ಇನ್ನು ಮುಂದು ವರ್ಷದ ವರೆಗೂ ನಾವು ಏನು ಮಾಡುವುದು? ಅನೇಕ ಮಾನ್ಯ

ಸದಸ್ಯರು ಹಿಂದಿನ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಕೇಳುತ್ತಾ ಇದ್ದರು—
ನಾವು ಕೊಟ್ಟ ದುಡ್ಡು ಬರ್ಚುಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ
ಅಯೋಗ್ಯರಾಗಿದ್ದೀರಿ ಎಂದು ಬರ್ಚುಮಾಡುತ್ತ ಇಲ್ಲ,
ಕೇಂದ್ರದವರು ಹೇಳುತ್ತಾ ಇದ್ದಾರೆ ಮೈಸೂರಿನವ
ರಿಗೆ ಬರ್ಚುಮಾಡಲು ಶಕ್ತಿ ಇಲ್ಲ, ದುಡ್ಡು ಕೇಳುವು
ದಕ್ಕೆ ಬರುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು. ಈಗ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಏನಾ
ಗಿದೆ? ಐದು ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಬರ್ಚುಮಾಡುವಂಥಾ
ಒಂಭತ್ತು ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಎರಡು ವರ್ಷ
ದಲ್ಲಿ ಬರ್ಚುಮಾಡುತ್ತಾ ಇದ್ದೇವೆ. ಇನ್ನು ಮೂರು
ವರ್ಷ ಏನು ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆ ತಮ್ಮ ಮುಂದೆ
ಇದೆ. ತಾವುಗಳು ವಿಚಾರ ಮಾಡಬೇಕು.

ಈಗ ನನ್ನ ಬಾತೆಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಕೆಲವು
activities, ಪ್ಯೂಗಾಂ ಏನೆಂಬುದನ್ನು ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ
ವಾಗಿ ತಮ್ಮ ಮುಂದೆ ಇಡುತ್ತೇನೆ. ಇದೀ ದೇಶದಲ್ಲಿ
13,944 ಮೈಲಿ ನ್ಯಾಷನಲ್ ಹೈವೇಸ್ ಇದೆ.
ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿ 557 ಮೈಲಿ, ಮೂರು ಫರ್ಲಿಂಗ್
ಇದೆ. ಇದು ಬಹಳ ಕಡಿಮೆ. ಈಗ ಮೂರನೇ
ಪಂಚವಾರ್ಷಿಕ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ನ್ಯಾಷನಲ್ ಹೈವೇ
ನಂಬರ್ 13 ಅಂತ ಅನ್ನುವುದನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿ
ದ್ದಾರೆ. ಅದರ ಪ್ರಕಾರ ಪೊಲಾರಪುರದಿಂದ ಚಿತ್ರ
ದುರ್ಗದವರೆಗೂ 262 ಮೈಲಿ ಆಗುತ್ತದೆ. ಅದನ್ನು
ಸೇರಿಸಿಕೊಂಡರೆ 820 ಮೈಲಿ ಆಗುತ್ತದೆ. ಅದಕ್ಕೆ
ಆರು ಕೋಟಿ 23 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ
ಅಂಥ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ 1,412 ಮೈಲಿ ನ್ಯಾಷನಲ್
ಹೈವೇ ಇದೆ. ಮದರಾಸಿನಲ್ಲಿ 1,050 ಮೈಲಿ
ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದಲ್ಲಿ 2163 ಮೈಲಿ ಇದೆ. ನಮ್ಮಲ್ಲಿ
ನ್ಯಾಷನಲ್ ಹೈವೇ ಸಾಕಷ್ಟು ಇಲ್ಲ. ಬೆಂಗಳೂರು-
ಮಂಗಳೂರು ರಸ್ತೆಯನ್ನು ನ್ಯಾಷನಲ್ ಹೈವೇ ಆಗಿ
ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಒತ್ತಾಯ ಪಡಿಸುತ್ತಾ
ಇದ್ದೇವೆ. ಅದೂ ಅಲ್ಲದೆ ನ್ಯಾಷನಲ್ ಹೈವೇ
ನಂಬರ್ 13 ತೆಗೆದುಕೊಂಡದ್ದಕ್ಕೆ ಆರು ಕೋಟಿ
23 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಅವರು ಈಗಾ
ಗಲೇ 75 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿ ಮೂರನೇ ಪಂಚ
ವಾರ್ಷಿಕ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಬರ್ಚು ಮಾಡಿರಿ ಎಂದು
ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಬಹುಶಃ ನಾವು ಬಹಳವಾಗಿ ಒತ್ತಾಯ
ಪಡಿಸಿದರೆ ಒಂದೂವರೆ ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ಬರ್ಚು
ಮಾಡಿರಿ ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರ
ದವರಿಗೆ ಹೇಳುತ್ತಾ ಇದ್ದೇವೆ, ಆರು ಕೋಟಿ 23
ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿ ಬರ್ಚುಮಾಡುವಂಥ ನ್ಯಾಷನಲ್
ಹೈವೆಗೆ ಒಂದು ಅಥವಾ ಒಂದೂವರೆ ಕೋಟಿ
ರೂಪಾಯಿ ಕೊಟ್ಟರೆ ನಾಲ್ಕನೇ ಪಂಚವಾರ್ಷಿಕ
ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಮುಗಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು.
ಇದನ್ನು ಒತ್ತಾಯಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಗಮನ
ಕೊಡಿ, ಇದಕ್ಕೆ ತಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಭಂಬಲ ಇದೆ ಎಂದು
ತೀರ್ಮಾನಿಸಿದ್ದೇನೆ. West coast ರಸ್ತೆ,
ಬೊಂಬಾಯಿನಿಂದ-ಕೇಪ್ ಕಾಮೊರಿನ್‌ವರೆಗೂ ರಸ್ತೆ
ಹಾಕುವ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಇದೆ, ನಮ್ಮ ಭಾಗದಲ್ಲಿ
149 ಮೈಲಿ ಬರುತ್ತದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಅಂದಾಜಾಗಿರುವ
ಮೊಬಲಗು ಏಳು ಕೋಟಿ 5 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿ.
ಈಗಾಗಲೇ ನಾವು ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದವರಿಗೆ
ಹೇಳುತ್ತಾ ಇದ್ದೇವೆ. ಒಬ್ಬ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು
ಹೇಳುತ್ತಾ ಇದ್ದರು—ಮೆಸ್ಸೋಕೋಸ್ಟ್ ರೋಡ್‌ಗೆ
ಸಂಪೂರ್ಣ ಹಣ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಬರುತ್ತದೆ—
ಅವರು ಹೇಳುವುದು 120 ಮೈಲಿ 150 ಅಡಿ ಅಗಲ
ಏಕೆ ಇಡಬೇಕೆಂದು ವಿಚಾರ ಮಾಡುತ್ತಾ ಇದ್ದಾರೆ.
ಮೂವತ್ತು ಅಡಿ ಇಬ್ಬರೆ ಸಾಕಾಗುವುದಿಲ್ಲವೇ ಅಂತ
ಹೇಳುತ್ತಾ ಇದ್ದರು. ಅದು ನ್ಯಾಷನಲ್ ಹೈವೇ.

All India Specification standard ಇದೆ.
ಆ ಪ್ರಕಾರ ಮಾಡಬೇಕೇ ಹೊರತು ಮೈಸೂರಿಗೇ
ಬೇರೆ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಮಾಡುವಂಥಾ ಪ್ರಶ್ನೆ ಇಲ್ಲ.
ಇವತ್ತು 150 ಅಡಿ ಅವರು ಆಗಲೇ ಇಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ.
ಅದೂ ಅಲ್ಲದೆ ಮಧ್ಯ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಹನ್ನೆರಡು ಅಡಿ,
ಬಾಲ್ಕನ್ ಟಾಪಿಂಗ್ 38 ಅಡಿ ಅಗಲ ಇಡಿದಿರಿ ಎಂದು
ಹೇಳುತ್ತಾ ಇದ್ದೇವೆ. ಅದನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ.

ಅದರ ಇನ್ನೂ double line carriage way
ಮತ್ತು ಹೆಚ್ಚು black topping ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ
ಒಪ್ಪಿಲ್ಲ. ಅಗಲ ಕಡಿಮೆಯಾದರೆ, single line carri-
age way ಅದರ, ಒಂದು ಟ್ರಕ್ ಅಥವಾ ಕಾರ್
ಹೋಗುತ್ತಿರುವಾಗ ಇನ್ನೊಂದು ಅದನ್ನು ಕ್ರಾಸ್
ಮಾಡಬೇಕಾದರೆ ಕಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ಆ ರಸ್ತೆಯಲ್ಲಿ
ಒಂದೊಂದು ನಿಮಿಷಕ್ಕೂ ಒಂದೊಂದು ರಾರಿ ಹೋಗು
ತ್ತದೆ. ಅದಕಾರಣ double line carriage
way ಮಾಡಿ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಹೀಗಿರುವಾಗ
ಕೆಲವು ಸದಸ್ಯರು 23 ಅಡಿ ಮಾಡಿ ಅನ್ನುವುದನ್ನು
ನೋಡಿದರೆ ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ರಸ್ತೆಯ
ಮೇಲೆ ಈಗಾಗಲೇ 186 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿ ಬರ್ಚು
ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ. ಮತ್ತು ಐದು ಸ್ಥಳಗಳನ್ನು
ಕಟ್ಟುವ ಕೆಲಸವನ್ನು ಪೂರ್ತಿ ಮುಗಿಸಿದ್ದೇವೆ, ಇನ್ನು
ಕೆಲವು ಕೆಲಸಗಳು ರಥಸದಿಂದ ನಡೆಯುತ್ತಿವೆ.
ಗೋವಾ ಏಮೋಚಿನಿಯಾದಮೇಲೆ ಇನ್ನೂ 40 ಮೈಲಿ
ರಸ್ತೆ ನಮಗೆ ಬರುತ್ತದೆಂದು ತೀರ್ಮಾನಿಸಿದ್ದೇವೆ.
ಇದು ಗೋವಾ ಬಾರ್ಡರ್‌ನಿಂದ ಆಚೆ ಆಚೆ ಇರುವ
ರಸ್ತೆ; ಒಳಗಿರುವ ಭಾಗ ಯಾರಿಗೆ ಸೇರುತ್ತದೆಂಬು
ದನ್ನು ಈಗ ಯೋಚನೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ.

Centrally sponsored or aided roads
ವಿಚಾರ ಹೇಳುವುದಾದರೆ, ಈಗಾಗಲೇ ಐದು ರಸ್ತೆ
ಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ.

1. ಬಾಣ ಸಂದ್ರ—ಹಾಸನ ರಸ್ತೆ,
2. ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ—ಕಾರವಾರ ರಸ್ತೆ,
3. ತಾಳಗುಪ್ಪ—ಹೊನ್ನಾವರ ರಸ್ತೆ,
4. ಲೋಂಡಾ—ಸದಾಶಿವಪುರ ರಸ್ತೆ,
5. ಹಾಸನ-ಮಂಗಳೂರು ರಸ್ತೆ.

ಈ ರಸ್ತೆಗಳು 379 ಮೈಲಿ 3 ಫಾರ್ಲಿಂಗ್‌ಗೆ ಉದ್ದ
ಇವೆ. ಇವಕ್ಕಾಗಿ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದವರು 246
ಲಕ್ಷದ 80 ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿ ಸಹಾಯಕೊಡಲೊಪ್ಪಿ
ದ್ದಾರೆ. Block-topped double line
carriage way of 24 feet width ಆಗ
ಬೇಕೆಂದು ನಾವು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. These are
roads connecting mineral ore area to
ports. ಚಿತ್ರದುರ್ಗ, ಬಳ್ಳಾರಿ ಮುಂತಾದ ಕಡೆ
ಎಲ್ಲೆಲ್ಲ ಕಬ್ಬಿಣದ ಅದಿರು ನಿಕ್ಕುತ್ತದೆಯೋ ಅದನ್ನೆಲ್ಲಾ
ಹೊರದೇಶಗಳಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಲು ಈ ರಸ್ತೆಗಳು
ಸಹಾಯಕವಾಗುತ್ತವೆ. ಹೀಗೆ ಕಳುಹಿಸುವುದರಿಂದ
foreign exchange ನಮಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಬರುವುದಕ್ಕನು
ಕೂಲವಾಗುತ್ತದೆ. We have got the richest
ore, ಸೇಕಡ 67 ರಿಂದ 70ರ ವರೆಗೂ ಕಬ್ಬಿಣವಿರುವ
ಒಂ ನಮ್ಮಲ್ಲಿವೆ. ಇದನ್ನು ಸಾಗಿಸಿ ಹೆಚ್ಚು ಹಣವನ್ನು
ಪಡೆಯಬೇಕಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಈ ರಸ್ತೆಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚು
ಅಗಲ ಮಾಡುತ್ತೇವೆಂದು ಕೇಳಿದ್ದೇವೆ. ಬಾಣ
ಸಂದ್ರ—ಹಾಸನ ರಸ್ತೆ ಮತ್ತು ಹಾಸನ-ಮಂ
ಗಳೂರು ರಸ್ತೆ ಇವನ್ನೂ double line carriage

(ಶ್ರೀ ವೀರೇಂದ್ರಪಾಟೀಲ್)

roads ಮಾಡಲು ಒಪ್ಪಿದಾರೆ. Central Road wing—Transport Ministry ಅವರು ಇದ ಕ್ಕೊಪ್ಪಿ ಈ ರಸ್ತೆಗಳನ್ನು ನೋಡಲು ತಮ್ಮ ಅಧಿಕಾರಿಯನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿದರು.

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಆರ್. ಕೇಶವಮೂರ್ತಿ (ಗಂಡಸಿ).—Eight inches height ಇಷ್ಟರವು ಸಾಕೆ ?

ಶ್ರೀ ವೀರೇಂದ್ರ ಪಾಟೀಲ್ :—ಹೀಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಅಗಲ ಮಾಡಲು ಈ ಎರಡು ರಸ್ತೆಗಳಿಗೆ ಬರ್ಚಾಗುವುದರಲ್ಲಿ ಸೇಕಡ 50 ರಷ್ಟನ್ನು ನಾವು ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಈ ಬರ್ಚನ್ನು ನೀವೇ ಕೊಡಿ ಎಂದು ನಾವು ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಈ ಎರಡು ರಸ್ತೆಗಳಿಗೆ ನಮ್ಮ ಭಾಗ ಒಂದೆರಡು ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಬಂದು ಬಾಕಸಂದ್ರದಿಂದ ಬೆಂಗಳೂರಿ ನವರೆಗೂ ನೋಡಿಕೊಂಡು ಬಂದಮೇಲೆ ಈ ರಸ್ತೆಗಳು Ore carrying roads ಆದಕಾರಣ ಇವಕ್ಕೆ ಎರಡು ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ಸಾಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಇವಕ್ಕೆ 463 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆಂದು ಹೇಳಿದರು. ಅದಕ್ಕೆ ದಯವಿಟ್ಟು ನೀವೇ ಹಣವನ್ನು ಪೂರ್ತಿಯಾಗಿ ಒದಗಿಸಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದೇವೆ. ಹೊಸ ರಸ್ತೆಗೆ ನಮ್ಮಲ್ಲಿರುವುದು 88 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿ; ಸುಮಾರು 152 ಮೈಲಿ ರಸ್ತೆಗೆ ನಾಲ್ಕು ವರೆಗೆ ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ಬರ್ಚು ಮಾಡಬೇಕಾದರೆ ಈ ಹಣವನ್ನು ನಾವು ಎಲ್ಲಿಂದ ತರುವುದು ? ಈಗ ಅರ್ಧ ಹಣವನ್ನು ಸಾರಾಜಿ ಸಿದ್ಧ ವಾಗಿದ್ದೇವೆ, ಒಂದೆರಡು ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮುಗಿಸ ಬೇಕೆಂದು ಷರತ್ತು ಹಾಕಿದ್ದಾರೆ. ಕೇಂದ್ರದಿಂದ ಬಂದಿರುವ ಈ ಹಣವನ್ನು ಪೂರ್ತಿ ಮುಗಿಸಬೇಕೆಂದು ಅವರು ಹೇಳುವಾಗ ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟರು ಸರಿಯಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡದೇ ಹೋದರೆ ಕಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ.

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಪಿ. ರೇವಣ್ಣ ಸಿದ್ಧಪ್ಪ. —ನಿಮಗೆ ಬೇಕಾದವ ರಿಗೆ ಕೆಲಸ ಕೊಟ್ಟರೂ ಕೆಲಸ ಮಾಡಲಿಲ್ಲವೆಂದರೆ ಹೇಗೆ ? ಜೈಲಿ ಹಾಕುವುದಕ್ಕೆ ದೊಡ್ಡ ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟರು ಬೇಕೆ ?

ಶ್ರೀ ವೀರೇಂದ್ರ ಪಾಟೀಲ್ :—ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಆ ಎಲ್ಲ ಭಾಗಗಳಿಗೂ ಹೋಗಿ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ಕೆಲಸ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆಯೆಂದು ನೋಡಿ.

ಈಗ ಪ್ರತಿಯೊಂದೂ mechanise ಆಗಿದೆ. ಯಂತ್ರೋಪಕರಣಗಳನ್ನು ಕೊಂಡು ಕೆಲಸ ಮಾಡುವ ಶಕ್ತಿಯಿರಬೇಕು. 463 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿನ ಕೆಲಸ ವನ್ನು ಸಣ್ಣ ಸಣ್ಣ ಪೀಸ್ ವರ್ಕರುಗಳಿಗೆ ಕೊಟ್ಟರೆ ಅವರು ಹೇಗೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ ? ಅಲ್ಲದೆ ಇಷ್ಟು ಕಾಲದೊಳಗೆ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮುಗಿಸಿದರೆ ಹಣವನ್ನು ಕೊಡಲು ಸಿದ್ಧವೆಂದು ಕೇಂದ್ರದವರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ; ಮೊನ್ನೆ ಒಂದು ಸಮ್ಮೇಳನದಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಹೇಳಿದರು. ಹಾಸನ—ಮಂಗಳೂರು ರೈಲ್ವೆ ಲೈನ್ ಆಗುವುದು ತಡವಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಅವಧಿಯೊಳಗೆ ಈ ರಸ್ತೆ ಯಾದರೆ, ಎಲ್ಲ ಅದುರುಗಳನ್ನೂ ಮಂಗಳೂರಿಗೆ ಕಳು ಹಿಸಿ ಕೋಟಿಗಳಂತರ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಸಂಪಾದನೆ ಮಾಡಬಹುದೆಂದು ಹೇಳುವಾಗ, ದೊಡ್ಡ ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಏಕೆ ಬಂದವಳಿಗಾರರಿಗೆ ಪೈಲಿಕ್ಕಾಹ ಕೊಡುತ್ತೀರಿ ಎಂದು ಕೇಳಿದರೆ ಏನು ಹೇಳಬೇಕು ? ಈ ರಸ್ತೆಗೆ ಕೇಂದ್ರದವರು ಹಣ ವನ್ನು ಕೊಟ್ಟರೆ ಈಗಿರುವ ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟರು ಕೂಡ ದಕ್ಷರು ಹಂದೋ ಇಲ್ಲವೋ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಇನ್ನೂ ಮುಗಿಯಲು ಇನ್ನೂ ನಾಲ್ಕು ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಯೋಗ್ಯತೆಯಿರುವ ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟರನ್ನು ಹುಡುಕಬೇಕು.

ಬೇಕೋ ಏನೋ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಆ ಹಣವನ್ನು ಬೇಗ ಬರ್ಚುಮಾಡಿ ಕೆಲಸವನ್ನು ಬೇಗ ಮುಗಿಸಬೇಕಾಗು ತ್ತದೆ.

ಇನ್ನೂ ಕೆಲವು ore carrying ರಸ್ತೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದಿದೆ. ಕಬ್ಬಿನಹಳ್ಳಿ—ರಸ್ತೆ, ಚಿಕ್ಕ ಮಂಗಳೂರು—ಮಂಗಳೂರು ಚಾರ್ಜುಡಿಯಮಾರ್ಗ, ಸೊಂಡೂರು—ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ—ಹೊಸಪೇಟೆ ಈ ರಸ್ತೆ ಗಳನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ವನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರ ಹೆಚ್ಚು ಹಣ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಮನವಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿ ದ್ದೇವೆ.

Rural Communications ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ 1959-60 ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು. ಈ ಯೋಜನೆ ಯನ್ನು 'ತೊಗಲಕ ಯೋಜನೆ' ಎಂದು ಕೆಲವರು ಹೇಳಿ ದರು. ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದವರೂ ಪ್ಲಾನಿಂಗ್ ಕಮಿಷನ್‌ದವರೂ ಹಳ್ಳಿಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ರಸ್ತೆಗಳಾಗಿ ಬೇಕು, ಹಳ್ಳಿಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಅನುಕೂಲತೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಡಲು ಹೆಚ್ಚು ಹಣ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆಂದು ಒಂದು ಸಮಿತಿಯನ್ನು ಮಾಡಿ ಆ ಸಮಿತಿ ಶಿಫಾರಸು ಗಳನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿಕೊಡಿ ಎಂದು ಕೇಳಿದರು. ಅವರು ಹೀಗೆ ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಮೊದಲೇ ನಾವು ಅದನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಮಾಡಿದ್ದೆವು. Rural Communica tions ಗೆ 180 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ, ಅದರಲ್ಲಿ 50 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರ ಕೊಡುವುದೆಂತಲೂ, 50 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ ಕೊಡಬೇಕೆಂದೂ, ಇನ್ನು 80 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ಸಾರ್ವಜನಿಕರಿಂದ ಕಾಂಟ್ರಿಬ್ಯೂಷನ್ ಪಡೆಯಬೇಕೆಂತಲೂ ಆ ಸಮಿತಿ ಶಿಫಾರಸು ಮಾಡಿತು. ಆ ಶಿಫಾರಸನ್ನು ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರ ಇನ್ನೂ ಒಪ್ಪಿಲ್ಲ; ಬಹುಶಃ ಯೋಗ್ಯ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳ ಬಹುದು. 1959-60 ರಲ್ಲಿ ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ರಸ್ತೆ ಗಳನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ನಾವು ಪ್ರಾರಂಭ ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ. ಹೀಗಿರುವಾಗ 50 ಮೈಲಿ ಯಲ್ಲ, ನೂರು ಮೈಲಿವರೆಗೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ಇಚ್ಛೆ ಅದರ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಹಣವಿಲ್ಲ. ಆದಕಾರಣ ಮೊದಲು 50 ಮೈಲಿ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳೋಣ, ಆಮೇಲೆ ನೋಡೋಣ ಎಂದು ಪ್ರಾರಂಭ ಮಾಡಿದೆವು. ಬಹುಶಃ ತಮ್ಮ ಮುಂದೆ ಮನಸ್ಸು ಬಿಟ್ಟು ಹೇಳಬೇಕಾದರೆ ರೂರಲ್ ಕಮ್ಯುನಿಕೇಷನ್‌ನಲ್ಲಿ ಹತೋಟಿ ಮೀರಿ ಹೋಯಿತು ಎಂದರೆ ತಪ್ಪಲ್ಲ. ಏನಾಗಿದೆ ಎಂದರೆ, ಮೊದಲನೆಯ ವರ್ಷ 1959-60 ರಲ್ಲಿ ಹತ್ತು ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಬರ್ಚು ಮಾಡಬೇಕೆಂಬುದಾಗಿ ದ್ದುದು ಹದಿನೈದು ಲಕ್ಷ ಬರ್ಚಾಯಿತು. 1960-61 ರಲ್ಲಿ 50 ಲಕ್ಷ ಬರ್ಚುಮಾಡಬೇಕೆಂದಿದ್ದಾಗ ಎರಡು ಯೋಜನೆಗಳೂ ಕೂಡಿ 1959-60 ಮತ್ತು 1960-61 ರಲ್ಲಿ ಎರಡು ಕೋಟಿ ಆರು ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳು ಇದರ ಮೇಲೆ ಬರ್ಚಾಗಿದೆ. ಈಗಾಗಲೇ ಟ್ಯಾಕ್ಸ್ ಮಾಡಿರುವುದು ಸುಮಾರು 13,711 ಮೈಲಿಗಳವರೆಗಿದೆ. 8,420 ಮೈಲಿಗಳ ಕೆಲಸ ಈಗಾಗಲೇ ಪೂರ್ಣ ವಾಗಿದೆ. ಇನ್ನು ಸುಮಾರು ಐದು ಸಾವಿರ ಮೈಲಿಗಳ ಕೆಲಸ ಪೂರ್ಣ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಈ ಪೈಲಿಗ್ರಾಂ ಏನೆಂದರೆ, ಹಳ್ಳಿಗಳಿಗೆ ಎತ್ತಿನ ಗಾಡಿಗಳು ಸರಿಯಾಗಿ ಹೋಗಿ ಬರುವಂತೆ ಮಾಡುವುದು. ಇದಕ್ಕೆ ಈಗಾಗಲೇ 4 ಕೋಟಿ ಇಷ್ಟು ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳು ಬರ್ಚಾಗಿದೆ; ಅರ್ಧ ಕೆಲಸವಾಗಿದೆ. ಈ ಕೆಲಸ ಗಳು ಬೇಕು. ಇದಿಷ್ಟೂ ಕೂಡ ಗ್ರಾಮ್ ರಸ್ತೆ.

ಈ ಪೊಣ್ಣುಗಾಂ ಮುಗಿಸಲು. ಇನ್ನೂ ನಾಲ್ಕು ಕೋಟಿ ಅಂದರೆ ಒಟ್ಟು 8 ಕೋಟಿ 20 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳು ಬೇಕು. ಈ ಕಾರ್ಯ ಅರ್ಧಕ್ಕೇ ಬಿಟ್ಟರೆ ಖರ್ಚು ಮಾಡಿರುವುದು ಹಾಳಾಗುತ್ತದೆ, ಅದುದರಿಂದ ಏನೇ ಆಗಲಿ, ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಮುಗಿಸಲು ಬೇಕಾದ ಹಣ ಒದಗಿಸುವುದು ಸರ್ಕಾರದ ಕರ್ತವ್ಯ ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಆದರೆ ಈಗ ಗ್ರಾಮ್ ರಸ್ತೆಯಾಗುತ್ತಿದೆ. ಅನೇಕ ಸದಸ್ಯರು ಮರನಾಡಿನಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷ ಮಳೆ ಬರುತ್ತದೆ, ಅಲ್ಲ ಮೆಟರ್ ರಸ್ತೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಗ್ರಾಮ್ ರಸ್ತೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೇ, ಇನ್ನೂ ನಾಲ್ಕು ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಬೇಕು, ಎಂಟು ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳ ಖರ್ಚು ಎಂದ ಮೇಲೆ ಮೆಟರ್ ರಸ್ತೆಗೆ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚು ಹಣಬೇಕು, ಒಂದು ಮೈಲಿಗೆ 60-70 ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿಗಳಾಗಬೇಕು. ಎಲ್ಲೆಂದೆ ತರುವುದು? ಒಂದು ಮೈಲಿಗೆ ಹತ್ತು ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಹಾಕಬೇಕಾದರೆ ಇನ್ನೂ 13 ಕೋಟಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಬೇಕು. ಈಗ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ನಿಕ್ಕಿಕೊಂಡು ಒದ್ದಾಡುತ್ತಿರುವಹಾಗೆ ಭಾಸವಾಗುತ್ತಿದೆ, ಮುಂದಕ್ಕೆ ಹೋಗುವುದಕ್ಕೂ ಬರುವುದಿಲ್ಲ, ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಹೋಗುವುದಕ್ಕೂ ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಮುಂದಕ್ಕೆ ಹೋಗಲು ನಾಲ್ಕು ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳ ಬೇಕು. ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಹೋದರೆ ನಾಲ್ಕು ಕೋಟಿ ಇಷ್ಟತ್ತು ಲಕ್ಷ ಖರ್ಚುಮಾಡಿರುವುದು ಹಾಳಾಗುತ್ತದೆ. ಈಗ ಹಣ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ದೊರೆಯಬಹುದೆಂಬ ನಿರೀಕ್ಷೆಯ ಮೇಲೆ ಖರ್ಚು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ.

ರೂರಲ್ ಕಮ್ಯುನಿಕೇಷನ್ ಗೆ ಹಿಂದೆ 90 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಹೋದ ವರ್ಷ 185 ಲಕ್ಷ ಖರ್ಚು ಮಾಡಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ದುಡ್ಡು ಹೆಚ್ಚಾಗಿಬೇಕು. 300 ಮೈಲಿ ರಸ್ತೆ ಕೆಲವು ಕಡೆ, ಕೆಲವು ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಲ್ಲಿ ಹತ್ತು ಮೈಲಿ ಮಾತ್ರ ಹೀಗೆಲ್ಲಾ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಪಕ್ಷಪಾತ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ ಎಂದು ಕೆಲವರು ಹೇಳಿದರು, ನಾನು ದಾವಣಗೆರೆಗೆ ಹೋಗಿ ನೋಡಿದಾಗ ಒಂದು ಮೈಲಿ ರೂರಲ್ ಕಮ್ಯುನಿಕೇಷನ್ ರಸ್ತೆಯನ್ನು ಸಹ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿರಲಿಲ್ಲ. ಹೀಗೆ ಅನೇಕ ಕಷ್ಟಗಳಿವೆ. ಇದರ ಸಲುವಾಗಿ ಸರ್ಕಾರದ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯಂತೆ ಎಲ್ಲ 50 ಮೈಲಿಗಳ ರಸ್ತೆಯಾಗಿಲ್ಲ ಅಲ್ಲ ಅಷ್ಟನ್ನು ಮಾಡಲೇಬೇಕು. ಅಲ್ಲದೆ ಈಗಾಗಲೇ ಟ್ಯಾಕ್ಸ್ ಮಾಡಿರುವ ರಸ್ತೆಗಳನ್ನು ಸಹ ಸೇಫ್ ಸ್ಟೇಜಿಗೆ ತರಲು ಬೇಕಾದ ಹಣ ಒದಗಿಸುವುದು ಸರ್ಕಾರದ ಕರ್ತವ್ಯ; ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ತೊಂದರೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಅದುದರಿಂದ ಹಣ ಖರ್ಚುಮಾಡಿ ರಸ್ತೆ ಮಾಡಿದ ಮೇಲೆ ಮೈಂಟಿನೆನ್ಸ್ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಯಾರಿಗೆ ವಹಿಸಬೇಕೆಂಬುದು ಒಂದು ಪ್ರಶ್ನೆ. ಅವರವರ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಹೊರೆಯನ್ನು ತಾಲ್ಲೂಕಿನವರೇ ಹೊರಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿದಾಗ ನಮಗೆ ಸಾಧ್ಯವೆ, ನಮಗೆ ಅನೇಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಿವೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಹಳ್ಳಿಗಳಿಗೆ ಒಂದು ಕೂಲಿವಾಗಬೇಕೆಂಬುದು ಮುಖ್ಯ ಉದ್ದೇಶ. ಅದನ್ನು ಒತ್ತಾಯ ಮಾಡುವಾಗ ಹಳ್ಳಿಯವರು, ಹಳ್ಳಿಯ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು, ಪಂಚಾಯಿತಿ ಮತ್ತು ತಾಲ್ಲೂಕ್ ಬೋರ್ಡಿನವರು ಜವಾಬ್ದಾರಿ ವಹಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಒಂದು ವೇಳೆ ಅವರು ವಹಿಸಿಕೊಳ್ಳದಿದ್ದರೆ ರಸ್ತೆಗಳನ್ನು ಮೈನ್‌ಟೆನ್ಸ್ ಮಾಡಲು ಮೆಲಿಗೆ 13 ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿಗಳಂತೆ ಪ್ರತಿ ವರ್ಷ 40 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳು ಬೇಕು. ರಸ್ತೆ ಕೆಲಸ ಮುಗಿದಮೇಲೆ ಪ್ರತಿವರ್ಷ 40 ಲಕ್ಷ ಎಲ್ಲೆಂದೆ ತರುವುದು? ಬಹುಶಃ ತಾಲ್ಲೂಕ್ ಬೋರ್ಡಿಗೆ ಹಣದ ಅಭಾವವಿರಬಹುದು. ಯಾವ ರೀತಿ ಹಣ ಒದಗಿಸ

ಬೇಕು, ಹೇಗೆ ಉತ್ಪತ್ತಿ ಹೆಚ್ಚಿಸಬೇಕು ಎಂಬುದನ್ನು ಸರ್ಕಾರ ವಿಚಾರ ಮಾಡುತ್ತಿದೆ. ಆದರೆ ರಸ್ತೆಗಳು ಪೂರ್ಣವಾದಮೇಲೆ ತಾಲ್ಲೂಕ್ ಬೋರ್ಡ್ ಅವುಗಳ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ವಹಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂಬುದು ಸರಕಾರದ ಇಚ್ಛೆಯಾಗಿದೆ.

ಇದಾದಮೇಲೆ ಸ್ಟೇಟ್‌ಫಂಡ್ ರಸ್ತೆ ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಹನ್ನೆರಡು ಸಾವಿರ ಮೈಲಿಗಳಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ. D. L. B. 1950 ರಲ್ಲಿ ಅದೇಂಪ್ ಆಗಿದೆ. ಅದು ಹೋದಮೇಲೆ ಅದು ವಹಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದ ರಸ್ತೆಗಳನ್ನು ಯಾರು ನೋಡಿ ಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಯಿದೆ. ಈ ದಿವಸ ಅದರ ಸಕ್ಸೆಸ್‌ರ್ಸ್ ಅದ ತಾಲ್ಲೂಕ್ ಬೋರ್ಡುಗಳು ಅಸೆಟ್ಸ್ ಮತ್ತು ಲಯ ಬಲಿಷ್ಠತೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ಆದರೆ ತಾಲ್ಲೂಕ್ ಬೋರ್ಡಿನವರು ಅಸೆಟ್ಸ್ ನಾವು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆ, ಲಯಬಲಿಷ್ಠತೆ ಸರ್ಕಾರ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲಿ ಎಂದು ಹೇಳುವುದು ನ್ಯಾಯವಲ್ಲ. ಅದರೂ ಕೂಡ ನಾವು ಈಗಾಗಲೇ ಹನ್ನೆರಡು ಸಾವಿರ ಮೈಲಿ D. L. B. ರಸ್ತೆಯಲ್ಲಿ 7,525 ಮೈಲಿಗಳ ರಸ್ತೆಯನ್ನು ಎರಡು ಹಂತಗಳಲ್ಲಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ. ಹಾಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಾಗ ಅನೇಕ ಕಡೆ ರಸ್ತೆಯೇ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಬಹುಶಃ ಹೊಸ ರಸ್ತೆ ಹಾಕಬೇಕಾಗಿಬಿಡಬಹುದು. ಕೆಲವು ಕಡೆ ಒಳ್ಳೆಯ ರಸ್ತೆ ಇರಬಹುದು. ಮೈನ್‌ಟೆನ್ಸ್ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ನೋಡಿದರೆ ಬರೀ ಅರ್ತ್‌ವರ್ಕ್ ಆಗಿದೆ. ಉಳಿದ ಕೆಲಸವೆಲ್ಲಾ ಮಾಡಬೇಕು. ಅವೆಲ್ಲಕ್ಕೂ ಕ್ಯಾಸ್ ಡೈನಿಂಗ್, ಸೇತುವೆ, ಹೈರವರ್ ಕಾಸ್‌ವೇ ಮುಂತಾದುವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ಕೆಲವರು ಪಾಣಿ ಆಗಿ ಎಸ್ಕಿಮೇಟ್ ಮಾಡಿದ್ದರೂ ಕೆಲಸ ಕೈಗೊಂಡಿಲ್ಲವೆಂದು ಟಿಕ್ಕಿಸಿದರು. ಈಗ 7,525 ಮೈಲಿಗಳ ರಸ್ತೆಗೆ 5 ವರ್ಷಗಳಿಗೆ 150 ಲಕ್ಷ ಖರ್ಚು ಮಾಡಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮಾಡಬೇಕು. ಒಂದು ಮೈಲಿಗೆ 2 ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಖರ್ಚುಮಾಡಬೇಕು. ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಪ್ರತಿ ವರ್ಷ 25 ಲಕ್ಷ ಬೇಕು. ಪ್ರತಿ ಮೈಲಿಗೆ 750 ರೂಪಾಯಿ ಖರ್ಚು ಮಾಡಬೇಕೆಂದಿವೆ. ಅದಕ್ಕೇ ಹಣ ಸಾಲದು. ಹಾಗಿರುವಾಗ ಹೆಚ್ಚಿನ ರಸ್ತೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಿ ಎಂದು ಹೇಳಿರುವುದಕ್ಕೆ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಶಕ್ತಿಯಿಲ್ಲ ಎಂದು ಸ್ವಲ್ಪ ವ್ಯಸನದಿಂದ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಬಹುಶಃ ಪಬ್ಲಿಕ್ ವರ್ಕ್ಸ್ ಇಲಾಖಾ ಮಂತ್ರಿಯಾದಮೇಲೆ ನನ್ನ ಬಳಿಗೆ ಅನೇಕ ಸದಸ್ಯರು ಬರುತ್ತಾರೆ, ತಮ್ಮ ಊರಿಗೆ ಅನ್ಯಾಯವಾಗಿದೆ, ಹೆಚ್ಚು ರಸ್ತೆ ತಮ್ಮ ಊರಿನಲ್ಲಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು, ನ್ಯಾಯ ದೊರಕಿಸಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಬಹುಶಃ ನಾನು ಇಂಥ ಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲಿ ನಿಕ್ಕಿದ್ದೇನೆ ಒಂದು ಮೈಲಿ ರಸ್ತೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಕೇಳಿದರೆ ಕೊಡಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ; ನಮಗೆ ಶಕ್ತಿಯಿಲ್ಲ. ತೆಗೆದುಕೊಂಡ ರಸ್ತೆಯನ್ನು ಉತ್ತಮಪಡಿಸಬೇಕಾದರೆ ಪಬ್ಲಿಕ್ ವರ್ಕ್ಸ್ ಇಲಾಖೆಯ ಸ್ಟ್ಯಾಂಡರ್ಡ್ ಬಿಡ್-ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಮೆಟರ್ ರಸ್ತೆ ಮಾಡಲು ಒಂದು ಮೈಲಿಗೆ ಹತ್ತು ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿ ಕೊಟ್ಟರೂ ಏಳು ಕೋಟಿ ಐವತ್ತು ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳು ಬೇಕು. ಇನ್ನೂ ಐದು ಸಾವಿರ ಮೈಲಿ ರಸ್ತೆಯನ್ನು, ಎಲ್ಲಾ ರಸ್ತೆಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಒತ್ತಾಯ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ; ಇದು ಏಷ್ಟು ಸಾಧ್ಯ ಎಂಬುದನ್ನು ವಿಚಾರಮಾಡಬೇಕು.

ಬೆಂಗಳೂರು ನಿರಂ ಸರಬರಾಯಿ ಬಗ್ಗೆ ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಅನೇಕರು, ಕಾರ್ಪೊರೇಷನ್‌ನವರು ಏನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೀರಿ ಎಂದು ಪ್ರತಿಸಲವೂ ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ರೀತಿ ಗೊತ್ತಿರುವ ಹಾಗೆ ಈಗಾಗಲೇ

(ಶ್ರೀ ವೀರೇಂದ್ರಪಾಟೀರ್)

ತಿಪ್ಪಗೊಂಡನಹಳ್ಳಿ ಮತ್ತು ಹೆಸರಪಟ್ಟದಿಂದ ಸರಬರಾಯಾಗುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಉತ್ತಮಪಡಿಸಬೇಕೆಂದು 255 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಖರ್ಚುಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಯೋಜನೆ ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ. ಕೆಲಸ ಬಹಳ ರಭಸದಿಂದ ಆಗುತ್ತಿದೆ. ಬಹುಶಃ ಮುಂವಿನ ಬರ್ಷದ ಅಂತ್ಯದಲ್ಲಿ, ಈಗ 17 ಮಿಲಿಯನ್ ಗ್ಯಾಲನ್‌ಗಳಷ್ಟು ನೀರನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತೇವೆ, ಹೆಚ್ಚು ಇನ್ನೂ ಹನ್ನೆರಡು ಮಿಲಿಯನ್ ಗ್ಯಾಲನ್‌ಗಳಷ್ಟು ಒದಗಿಸಲು ಶಕ್ತರಾಗುತ್ತೇವೆ. ಬಹುಶಃ ಅದರಿಂದಲೂ ಈ ಪ್ರಶ್ನೆ

11-30 P.M.

ಬಗೆಹರಿಯುವುದಿಲ್ಲ. ನಿಮಗೆ ಗೊತ್ತಿದೆ: ಪೆಲ್ಯುಯಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಮಿಕ್ಕ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ Per capita ೬೦-೭೦ ಗ್ಯಾಲನ್‌ಗಳ ಸರಬರಾಯಿ ಇದೆ. ಇಲ್ಲಿ ೧೨-೧೩ ಗ್ಯಾಲನ್‌ಗಳನ್ನು ಕೂಡ ಕೊಡುವುದಕ್ಕಾಗಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಮೂರು ಪ್ರಪೋಸರ್‌ಗಳನ್ನು ಸರ್ಕಾರದವರು ಪರಿಶೀಲಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಹಿಂದೆ ಒಂದು Ad hoc ಕಮಿಟಿಯನ್ನು ಈ ಬಗ್ಗೆ ನೇಮಕ ಮಾಡಿದ್ದರು. ಅವರು ಹಳ್ಳಿಮಾರಾ ಸ್ಕ್ರೀಮ್ ಎಂದು ವರದಿ ಮಾಡಿದ್ದರು. ಅದರ ಮೇಲೆ ಬಹಳ controversy ಬಂತು. ಅದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಕಾವೇರಿಗೆ ಹೋಗಬೇಕೆಂದು ವಾದಬಂತು. ಬಹುಶಃ ಅನೇಕರಿಗೆ ತಿಳಿದಿಲ್ಲವೆಂದು ಕಾಣುತ್ತೆ. ನಾವು ಯಾವ ಸ್ಕ್ರೀಮನ್ನೇ ತೆಗೆದು ಕೊಂಡರೂ ಕಾವೇರಿಗೆ ಹೋಗದೆ ಗತ್ಯಂತರವಿಲ್ಲ. ನೀರನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲೇಬೇಕು. ಆದರೆ ಇಲ್ಲಿ ಮೊದಲನೆಯ ಸ್ಪೇಜು ಮತ್ತು ಎರಡನೆಯ ಸ್ಪೇಜು ಎಂದಿದೆ. ಅಂದರೆ ಹಳ್ಳಿಮಾರಾ cum ಕಾವೇರಿ ಅಥವಾ ಪಿಂಪಾ cum ಕಾವೇರಿ ಎಂದು ನಾವು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಮೊದಲನೆಯ ಸ್ಪೇಜಿನಲ್ಲಿ ಹಳ್ಳಿಮಾರಾ ಕಟ್ಟಿ ಎರಡನೆಯ ಸ್ಪೇಜಿನಲ್ಲಿ ಕಾವೇರಿಯಿಂದ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಪಿಂಪಾ cum ಕಾವೇರಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡರೂ ಹಾಗೆಮೇ. ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ಮೂರು ಸ್ಕ್ರೀಮುಗಳು—ಕಾವೇರಿ, ಹಳ್ಳಿಮಾರಾ cum ಕಾವೇರಿ, ಪಿಂಪಾ cum ಕಾವೇರಿ ಇವುಗಳ ಬಗ್ಗೆ controversy ಬಂದದ್ದರಿಂದ, ಈ ಮೂರನ್ನೂ investigate ಮಾಡಿ ರಿಪೋರ್ಟನ್ನು ಇನ್ನು ಆರು ತಿಂಗಳಲ್ಲೇ ಒದಗಿಸಬೇಕೆಂದು ಒಂದು ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಕಮಿಟಿಯನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ. ಈಗ ಒಂದೆರಡು ಸಬ್-ಡಿವಿಜನ್‌ಗಳನ್ನು ಕೂಡ ಈ ಬಗ್ಗೆ ಏರ್ಪಡಿಸಿದ್ದೇವೆ. ರಿಪೋರ್ಟ್ ಬಂದ ಕೂಡಲೆ ಅದರಮೇಲೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆ. ಈ ಮಧ್ಯೆ ಸಮುನ್ಯೇ ನಾವೇನೂ ಕುಳಿತು ಕೊಂಡಿಲ್ಲ. ಯಾವುದಾದರೂ ಒಂದು ಸ್ಕ್ರೀಮನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆ. ಕಾವೇರಿ ಕಂ ಹಳ್ಳಿಮಾರಾ ತೆಗೆದುಕೊಂಡರೆ ೧೮-೨೦ ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳಾಗುತ್ತವೆ; ಕಾವೇರಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡರೆ ೨೨ ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳಾಗುತ್ತದೆ. ಪಿಂಪಾ ಕಂ ಕಾವೇರಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡರೆ ಇನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ಕಡಮೆ ಆಗುತ್ತದೆ ಅಷ್ಟೆ. ಅಂತೂ ಯಾವುದಾದರೂ ಒಂದನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದವರಿಗೆ ಬರೆದಿದ್ದೇವೆ. ನಾವು ಕಷ್ಟ ಪರಿಶ್ರಮಿಸುತ್ತಿದ್ದೇವೆ, ತಾವು ನಮ್ಮ ಸಹಾಯಕ್ಕೆ ಬರಬೇಕು ಇದರ ಸಲುವಾಗಿ ಹನ್ನೆರಡು ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಬೇಕು; ಶೇಖರ 50 ರಷ್ಟನ್ನು ಸಾಲದ ರೂಪದಲ್ಲಿ, ಇನ್ನು ಶೇಖರ 50 ರಷ್ಟನ್ನು

ಗ್ಯಾಂಟ್ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಕೂಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದೇವೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅದಷ್ಟು ಬೇಗನೆ ಹಣ ಒದಗಿಸಿಕೊಂಡು ಈ ಬಗ್ಗೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಕೈಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಸರ್ಕಾರ ವನನ್ನು ಮಾಡಿದೆ.

ಇನ್ನೊಂದು ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಕಳುಹಿಸಿರುವ ಕೆಲವು cut motion ಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳಬಯಸುತ್ತೇನೆ. ಶ್ರೀಮಾನ್ ಕೃಷ್ಣ ಶೆಟ್ಟರು ತಮ್ಮ cut motion ನಲ್ಲಿ ಪಿ. ಡಬ್ಲ್ಯು. ಡಿ. ಕೆಲಸಗಳು ಸರಿಯಾಗಿ ಸಾಲಿಸಲಾಗುತ್ತಿವೆಯೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ಕೆಲಸಗಳೂ ಫೈನಲ್ ಪ್ರಕಾರ ಮುಗಿಯುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಅವರು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಟ್ಟರು. 'ಎಲ್ಲಾ ಕೆಲಸಗಳು' ಎಂದರೆ ನಾನು ಒಪ್ಪುವುದಿಲ್ಲ. ಕೆಲವು ಕೆಲಸಗಳೆನೋ ತಡವಾಗುತ್ತವೆಯೆಂಬುದನ್ನು ನಾನು ಒಪ್ಪುತ್ತೇನೆ. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನಮಗಿರುವ ಕಷ್ಟ ವೇನೆಂಬುದನ್ನು ನಾನು ತಿಳಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಮೊದಲನೆಯದಾಗಿ ನಮಗೆ ಸಾಕಾದಷ್ಟು ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ನಿಮಿಷ ಸಿಕ್ಕುತ್ತಿಲ್ಲ. ತಾವು ಹೇಳಿ ಬಹುದು ಸರ್ಕಾರದವರಿಗೇ ನಿಮಿಷ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಇನ್ನೂ ಸಾರ್ವಜನಿಕರು ಏನು ಮಾಡಬೇಕು ಎಂದು. ಅಭಾವವಿದೆಯೆಂಬ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ತಮಗೆ ತಿಳಿಸಬಯಸುತ್ತೇನೆ. ಯಾರ್ಯಾರಿಗೆ ನಿಮಿಷ ಕೂಡ ಬೇಕಾಗಿರಲೋ ಅವರಿಗೆ ಕೇಳಿದಷ್ಟು ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ನಮಗೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗಿದೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಜನವರಿ ೬೧ ರಿಂದ ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ ೧೯೬೨ ರವರೆಗೆ ನಮಗೆ ಎರಡು ಲಕ್ಷದ ೫೬ ಸಾವಿರ ೮೯ ನಿಮಿಷ ಬೇಕೆಂದು ಮದ್ರಾಸಿನಲ್ಲಿರುವ ನಿಮಿಷ ಕಂಟ್ರೋಲರಿಗೆ ಬರೆದುಕೊಂಡಿದ್ದೆವು. ಆದರೆ ಅವರು ನಮಗೆ ಕೊಟ್ಟಿರುವುದು ಒಂದು ಲಕ್ಷ ೫೮೦ ೮೯ ಗಳು ಮಾತ್ರ. ಅಂದರೆ ನಮಗೆ ಕೇಳಿದಷ್ಟು ಸಿಕ್ಕುತ್ತಿಲ್ಲವೆಂಬ ಅಂಶವನ್ನು ತಮ್ಮ ಗಮನಕ್ಕೆ ತರಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಎರಡನೆಯದಾಗಿ, ಕೆಲವು ವೇಳೆ ಮೊದಲು investigation ಮಾಡಿದಾಗ ಇಂತಿಷ್ಟು ಆದದ್ದು ಬಂದೆಯ ಭೂಮಿ ಸಿಕ್ಕುತ್ತದೆಂದು ಗೊತ್ತಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಕಪಿನಿ ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟ್‌ನಲ್ಲಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡರೂ, ನಮಗೆ ಮೊದಲು ಬಂದ ರಿಪೋರ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಇಷ್ಟು ಅಡಿಯಲ್ಲಿ Rock ಸಿಕ್ಕುತ್ತದೆಂದು ಹೇಳಿದರು. ಆದರೆ ಕೆಲಸ ಪುರುಮಾದಿದಾಗ ಒಂದು ಮೂರೆಯಲ್ಲಿ ಅದರಷ್ಟು ಅಡಿ ಹೋದರೂ ಸಿಕ್ಕಲಿಲ್ಲ. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಹೊಸ designs ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನೆಲ್ಲಾ ಬಿಟ್ಟು ಮೊದಲಿನ ಡಿಸೈನಿನಂತೆಯೇ ಹೋಗುತ್ತೇವೆಂದರೆ ಸೇತುವೆ ಬಿದ್ದು ಹೋಗುತ್ತದೆ ಅಷ್ಟೆ.

ಮರೆಯಾದ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಇನ್ನೊಂದು ರೀತಿಯ ಕಷ್ಟವಿರುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲಿ working season ಇರುವುದೇ ಬಹಳ ಕಡಮೆ ಮಳೆಗಾಲದಲ್ಲಿ ೧೫೦ ರಿಂದ ೩೦೦ ಇಂಚುಗಳ ಮಳೆಯಾಗುವಾಗ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವುದು ಕಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ.

ಶ್ರೀ ಸಿ. ಜಿ. ಮುಕ್ಕಣ್ಣಪ್ಪ (ನಿರಾ):—ಎಲ್ಲಾ ಕಡೆಗಳಲ್ಲೂ ಇದೇ ರೀತಿ ಕಷ್ಟಗಳಿರುತ್ತವೆಂತಲೋ ನಿಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯ.

ಶ್ರೀ ವೀರೇಂದ್ರಪಾಟೀರ್:—ಎಲ್ಲಾ ಕಡೆಯೂ ಹೀಗೆ ತಡವಾಗುತ್ತಲೂ ಇಲ್ಲ. ಇನ್ನೂ ಕೆಲವು ಕಡೆ ಕಟ್ಟಾಕ್ಷರಗಳು ಸಿಕ್ಕದೆ ತೊಂದರೆಯಾಗಿವೆ. ಯೊಗ್ಯರಾದ ಪ್ರೀನ್ ವರ್ಕರ್‌ಗಳೂ ಸಿಕ್ಕುವುದಿಲ್ಲ. ತಮಗೆ ಗೊತ್ತಿರಬಹುದು ೪, ೫, ೬, ಸಲ ಕೊಂಡು ಕರೆದರೂ Response ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಅಂಥ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅಫೀಸರುಗಳು

ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟರುಗಳನ್ನು ಸುಡುಕಿಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ಶ್ರೀ ಸಿ. ಜಿ. ಮುಕ್ಕಣ್ಣಪ್ಪ.—ನಿಮಗೆ classification of contractors ಬೇಕು; ಫಸ್ಟ್ ಕ್ಲಾಸ್, ಸೆಕೆಂಡ್ ಕ್ಲಾಸ್ ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟರುಗಳೇ ಬೇಕೆನ್ನುತ್ತೀರಲ್ಲಾ!

ಶ್ರೀ ವೀರೇಂದ್ರಪಾಟೀಲ್.—ಅ ವಿಚಾರವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಶ್ರೀಮಾನ್ ಮುಕ್ಕಣ್ಣಪ್ಪನವರೂ ಮತ್ತು ಎಲೋಧ ಪಕ್ಷದ ನಾಯಕರೂ classification of contractors ಎಂದು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬಿಡುವಾಳ ಶಾಹಿಗಳಿಗೆ ಉತ್ತೇಜನ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಮಾಡಿದ್ದೀರಿ ಎಂದು ಹೇಳಿದರು: ನಾವು ಕೋಟ್ಯಂತರ ರೂಪಾಯಿಗಳ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡಾಗ ಸಾಕಷ್ಟು Resourceful ಆಗಿರುವ, ಕೇನುಗಳು, ಬುಲ್ ಡೋಜರುಗಳು, ಡಾಂಪರುಗಳು ಮುಂತಾದುವುಗಳನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿರುವವರು ಇಂಥ ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟರುಗಳಿಗೆ ಕೊಡದೆ ಯಾರೋ ಪೀಸ್ ವರ್ಕರ್ ಎಂದು ೫,೦೦೦ ರೂಪಾಯಿ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಬೇಗಗೆ ಕೆಲಸಮಾಡಿ ಸಾಯಂಕಾಲಕ್ಕೆ ದುಡ್ಡುಕೊಡಿ ಎಂದು ಕೇಳುವಂಥವನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟರೆ ಕೆಲಸವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಸಣ್ಣ ಸಣ್ಣ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಕೊಡುವುದಕ್ಕೇ class ನಾಲ್ಕು ಮತ್ತು class ಐದು ಎಂದು ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟರುಗಳನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ.

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಆರ್. ಕೇಶವಮೂರ್ತಿ.—ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಸರ್ಕಾರದವರೇ ನೇರವಾಗಿ ಏಕೆ ಮಾಡಿಕೊಡದು?

ಶ್ರೀ ವೀರೇಂದ್ರಪಾಟೀಲ್.—ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟರುಗಳು ರಿಸೋರ್ಸ್‌ಫುಲ್ ಆಗಿದ್ದಿದ್ದರೆ ನಮ್ಮ ಕೆಲಸ ಕಾರ್ಯಗಳಾಗುವುದಿಲ್ಲವೆಂಬದನ್ನು ನಾನು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೆ.

ಶ್ರೀ ಜಿ. ದೇವಯ್ಯ.—ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಕೊಡುವಾಗ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟರುಗಳೇ ಇರಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿದರಲ್ಲಾ, ಕೃಷ್ಣರಾಜ ಸಾಗರವನ್ನು ಹೇಗೆ ಕಟ್ಟಿದರು?

ಶ್ರೀ ವೀರೇಂದ್ರಪಾಟೀಲ್.—ಕೃಷ್ಣರಾಜ ಸಾಗರವನ್ನು ಕಟ್ಟಿದ ಕಾಲವೇ ಬೇರೆ. ಈಗ ಎಲ್ಲ ಕಡೆಯೂ developmental race ಇದೆ. ಈಗ ನೋಡಿ, ಭದ್ರಾ ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟ್ ಕೆಲಸ ಹೇಗೆ ಟುಕು, ಟುಕು ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ!

ಶ್ರೀ ಸಿ. ಜಿ. ಮುಕ್ಕಣ್ಣಪ್ಪ.—ನೀವು ಬಂದಿರುವ ಜಾಗದಲ್ಲಿ ತುಂಗಭದ್ರಾ ಕಟ್ಟುವಾಗ ಎಲ್ಲಾ class (1), ಮತ್ತು class (2) ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟರುಗಳೇ ಇದ್ದರೆ?

ಶ್ರೀ ವೀರೇಂದ್ರಪಾಟೀಲ್.—class (1), class (2) ಎಂಬ ಕ್ಲಾಸಿಫಿಕೇಷನ್ ಇರುವುದು ಮೈಸೂರು ನಂಸ್ಥಾನದಲ್ಲೊಂದರಲ್ಲೇ ಅಲ್ಲ. ಇಡೀ ಇಂಡಿಯಾ ದೇಶದಲ್ಲೇ ಇದೆ. ಈಗ ಲೆಬ್‌ಲೇಟರ್ಸ್ ಹೋಮ್ ಕಟ್ಟಿದ್ದೇವಲ್ಲಾ, ಲಕ್ಷಾವಧಿ ಹಣ ಅಲ್ಲಿ ಖರ್ಚು ಮಾಡಿದಾಗ ಒಳ್ಳೆಯ classified contractor ಸಿಕ್ಕದೆ ಯಾವನೋ ಹತ್ತು ಲಕ್ಷ, ಇಪ್ಪತ್ತು ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನುಳ್ಳ “Piece worker” ಗೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರೆ ಒಂದೊಂದು ರೂಪಾಯಿ ಒಂದೊಂದು ರೀತಿಯಾಗಿರುತ್ತಿತ್ತು. ಇದರ ಸಲುವಾಗಿ ಇನ್ನೊಂದು ಮಾತನ್ನು ಶ್ರೀಮಾನ್ ಕೇಶವಮೂರ್ತಿಗಳು ಹೇಳಿದರು, ಡಿಪಾರ್ಟ್‌ಮೆಂಟ್

ನವರೇ ಏತಕ್ಕೆ ಮಾಡಬಾರದು ಎಂದು. ಡಿಪಾರ್ಟ್‌ಮೆಂಟಿನವರು ಏಕೆ ಮಾಡುವಹಾಗಿಲ್ಲ ಎಂದರೆ, ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಡೆವಲಪ್‌ಮೆಂಟ್ ಯೋಜನೆಯ ಕೆಲಸಗಳು ಈಗ ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟರುಗಳಿಂದ ದೇಶದ ಮೂಲೆ ಮೂಲೆಯಲ್ಲೂ ನಡೆಯುತ್ತಿವೆ. ಈ ಡೆವಲಪ್‌ಮೆಂಟ್ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಸೂಪರ್ ವೈಜು ಮಾಡುವುದರ ಸಲುವಾಗಿ ಎಷ್ಟೊಂದು ಮೆಷಿನ್‌ರಿ ಮತ್ತು ಎಷ್ಟೊಂದು ಎಕ್ಸಾಬ್ಲಿಷ್‌ಮೆಂಟು ಬೇಕು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ತಾವು ವಿಚಾರಮಾಡಬೇಕು. ಎಲ್ಲ ಕೆಲಸವನ್ನೂ ನಾವೇ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದ್ದರೆ ಎಷ್ಟೋ ಸಿಬ್ಬಂದಿ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಎಷ್ಟೋ ಜನ ಸ್ವಿಲ್ಡ್ ರೇಬರರುಗಳು ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಒಂದೇ ಒಂದು ಉದಾಹರಣೆ ಹೇಳಬೇಕಾದರೆ ಶಿವಾಜಿ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ದಿನದಲ್ಲಿ ಇಪ್ಪತ್ತು ಸಾವಿರ ಜನರು ಕೆಲಸಮಾಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಇಲ್ಲಿ ಕೆಲಸಮಾಡಲು ಬೇಕಾಗುವಷ್ಟು ಜನರನ್ನು ಎಲ್ಲೆಲ್ಲೆಡೆಲೋ ತಂದು ಕೆಲಸಮಾಡಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅವರಿಗೆ ರಜಾಕೊಟ್ಟು ಹೋಗುವಾಗ ರೇಲ್ವೆ ಚಾರ್ಜ್ ಕೊಟ್ಟು, ಮತ್ತು ಪುನಃ ವಾಪಸು ಅವರ ಮನೆಯಿಂದ ಬರುವಾಗ ಪುನಃ ರೇಲ್ವೆ ಚಾರ್ಜ್ ಕೊಟ್ಟು ಇಲ್ಲಿನ ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟರುಗಳು ಕೆಲಸಮಾಡಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಹೀಗೆ ಸರಕಾರದವರು ಕೆಲಸ ಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯವೇ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ವಿಚಾರ ಮಾಡಿ. ಇದರಿಂದ ಡಿಪಾರ್ಟ್‌ಮೆಂಟಿಗೆ ಎಷ್ಟು ಕಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಕಮಿಗೆ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಯಾವುದೋ ಒಂದು ಬ್ರಿಡ್ಜ್ ಕೆಲಸವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದೆ ಎಂದು ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳೋಣ. ಇದಕ್ಕೆ ಎಷ್ಟೋ ತರಹದ ಮೆಷಿನ್‌ರಿ ಬೇಕು. ಎಷ್ಟೋ ಜನರನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ನೇಮಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಹೀಗೆಲ್ಲ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಸುಮಾರು ಐದು-ಹತ್ತು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಕೆಲಸ ಮುಗಿದ ಮೇಲೆ ಇಲ್ಲಿ ಕೊಂಡ ಮೆಷಿನ್‌ರಿಗಳನ್ನು ಏನು ಮಾಡಬೇಕು? ಇಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ಎಸಾಬ್ಲಿಷ್‌ಮೆಂಟಿಗಾಗಿ ನೇಮಿಸಿಕೊಂಡ ಜನರನ್ನು ಏನುಮಾಡಬೇಕು? ಐದಾರು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಕೆಲಸಮಾಡಿದವರನ್ನು ಹೇಗೆ ತೆಗೆಯುವುದು? ಇದು ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ತರನೋವು ಆಗುತ್ತದೆ. ಇಂತಹ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಡೆವಲಪ್‌ಮೆಂಟು ವರ್ಕುಗಳನ್ನು ಡಿಪಾರ್ಟ್‌ಮೆಂಟಿನವರೇ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಮಾಡಲು ಹೇಗೆ ಸಾಧ್ಯ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ತಾವು ವಿಚಾರಮಾಡಬೇಕು. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮಾತನ್ನು ತಮ್ಮ ಮುಂದೆ ಹೇಳಬಹುದು. ಬಹುಶಃ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದಲ್ಲಿ ಅವರು ಒಂದು National Building Construction Corporation ಎಂದು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಇದರ ಮೂಲಕ ಅನೇಕ Construction works ಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ನಮ್ಮಲ್ಲೂ ಕೂಡ Electric factoryಯ Expansion Scheme‌ನಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು ಒಂದು ಕೋಟಿ ಮೊದಲ್ಪತ್ತು ಲಕ್ಷವಷ್ಟು ವೆಚ್ಚದ ಒಂದು ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಇವರಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಿದ್ದೇವೆ. ಇದು Government of India Sponsored Scheme ಎಂದು ಕೊಡಲಾಗಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಯಾವ ರೀತಿ ಕೆಲಸವಾಗುತ್ತದೆ, ಅದನ್ನು ನೋಡಿಕೊಂಡು ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲೂ ಒಂದು ಕಾರ್ಪೊರೇಷನ್‌ನ್ನು ಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯವೇ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ವಿಚಾರ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟರುಗಳು ಕೆಲಸ ಮಾಡುವಂತೆ ಡಿಪಾರ್ಟ್‌ಮೆಂಟಿನವರು ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಶಕ್ತಿ ವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಇವಕ್ಕೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಮೆಷಿನ್‌ರಿಗಳೂ

(ಶ್ರೀ ವೀರೇಂದ್ರ ಪಾಟೀಲ)

ಬೇಕಾಗುತ್ತವೆ, ಸಾಕಷ್ಟು ಎಸ್ಕಾರ್ಟ್‌ಮೆಂಟ್ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಕೆಲಸ ಮಗಿದ ಮೇಲೆ ಇಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದ ಜನಗಳನ್ನು ತೆಗೆಯಬೇಕೆಂದರೆ ಬಹಳ ದೊಡ್ಡ ತೊಂದರೆಗೆ ಸಿಕ್ಕಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ಕೆಲವು ಸಮಸ್ಯೆ ಎಸ್ಕಾರ್ಟ್‌ಗಳನ್ನೇಕೆ ರಿಮೆಜು ಮಾಡುತ್ತೀರಿ ಎಂದು ಒಂದು ಕಚೇರೀಯವರು ಕಳುಹಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇದರ ಮೇಲೆ ಕೆಲವು ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರುಗಳೂ ಮಾತನಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಕೆಲವು ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ರಿಮೆಜು ಎಸ್ಕಾರ್ಟ್‌ಗಳನ್ನು ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ತಿಳಿದುಬಂದರೆ, ಏಕೆಂದರೆ ನಾವು ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಮೂಲಕ ಇನ್‌ವೆಸ್ಟಿಗೇಷನ್ ಮಾಡಿ ಸುತ್ತೀವೆ. ಅನಂತರ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಪ್ಯಾನುಗಳು ಮತ್ತು ಎಸ್ಕಾರ್ಟ್‌ಗಳನ್ನು ತಯಾರುಮಾಡಿ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತೇವೆ. ಅದರಂತೆ ಮಾಡಿ ಸರಕಾರದ ಹತ್ತಿರ ಕಳುಹಿಸುತ್ತಾರೆ ಅದರಂತೆ ದುಡ್ಡು ಇಷ್ಟು ಎಂದು ಬಡ್ಡು ಕೊಟ್ಟು ಅರೋಪಿಸುವ ಮಾಡಿರುತ್ತಾರೆ. ತಮಗೆ ಗೊತ್ತಿರುವಂತೆ ಈಗ ಬೆಲೆಗಳು ಏರುತ್ತಾ ಹೋಗುತ್ತಿವೆ. ಕೆಲಸಗಳು ಸುಮಾರು ಎರಡು ಮೂರು ವರ್ಷಗಳಾಗುತ್ತವೆ. ಆದರೆ ಎರಡು-ಮೂರು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಇದ್ದಂತಿದ್ದ ಎಸ್ಕಾರ್ಟ್‌ಗಳ ಮತ್ತು ಪ್ಯಾನುಗಳನ್ನು ರಿಮೆಜು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಹೊರೆಯಾರೂ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ತಯಾರಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಅಗ ಬೆಲೆಗಳ ಏರಿಕೆಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ರಿಮೆಜು ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರಂತೆ ನಾವು ಮಾತನಾಡಿದ್ದೇವೆ. ಅದಷ್ಟು ಎಸ್ಕಾರ್ಟ್‌ಗಳಿಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಸರಕಾರ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿಸಬೇಕು. ಆದರೆ ಗವರ್ನಮೆಂಟಿನವರ ಒಂದು ಪಾಲಿಸಿಯೇನೋ according to agreement ಎಂದು ಇದೆ. ಅದರಂತೆ ಮಾಡಲು ಬೆಲೆಗಳ ಏರಿಕೆಗಳ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ರೇಟನ್ನು ಕೊಡಬೇಕಾಗಿ ಬರುತ್ತದೆ. ತಮಗೊಂದು ವಿಚಾರವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಯಾರೇ ಒಬ್ಬರು ಮನೆಯನ್ನು ಐವತ್ತು ಸಾವಿರಕ್ಕೆ ಆಗುವುದು ಮೂವತ್ತು ಸಾವಿರವೆಂದು ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತೇವೆ ಎಂದು ಹೇಳುವಂತಹ ಖೀಳುವರ್ತು ಕಂಪೌಕ್ಟರುಗಳಿಗೆ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ಇನ್ನೊಂದು ಪ್ರಶ್ನೆ: ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರೊಬ್ಬರು ಹೇಳಿದಂತೆ, ಅಕ್ಟಿವಿಟಿ ಮಾಡುವಾಗ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಕಾಂಪೆನ್ಸೇಷನ್ ಕೊಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ, ಹೀಗೆ ಕೊಡಲು ಸಾಕಷ್ಟು ಪ್ಯಾನಿತಿ ಇರುವುದರಿಂದ ಕೆಲವು ವೇಳೆ ಎಸ್ಕಾರ್ಟ್‌ಗಳನ್ನೂ ರಿಮೆಜು ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ಶ್ರೀಮಾನ್ ದೇವೇಗೌಡರು ಹಾಸನದ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಹೊಳೇನರಸೀಪುರದಿಂದ ಕಸರಾಪುರಕ್ಕೆ ಒಂದು ರಸ್ತೆಯನ್ನು ಹಾಕಬೇಕೆಂದು ಐವತ್ತು ಹಿಂದೆಯೇ ಮಂಜೂರಾಗಿದ್ದರೂ ಆ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿಲ್ಲ ಎನ್ನುವ ಒಂದು ಕಚೇರೀಯವನ್ನು ತಂದಿದ್ದಾರೆ. ಇದನ್ನು 1953 ನೇ ಇಸವಿಯಲ್ಲೇ ತೆಗೆದುಕೊಂಡರು. ಆಗ ಒಂದು ಭಾಗವನ್ನು ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದವರು, ಒಂದು ಭಾಗವನ್ನು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದವರು ಮತ್ತು ಒಂದು ಭಾಗವನ್ನು ಅಲ್ಲಿನ ಜನರು ಕಾಂಟ್ರಿಬ್ಯೂಷನ್ ಕೊಡಬೇಕೆಂದಾಗಿತ್ತು. ಸುಮಾರು 17,000 ದಷ್ಟು ಜನರ ಕಾಂಟ್ರಿಬ್ಯೂಷನ್ ತಂದಿತ್ತು. ಆದರೆ ಜನರು ಈ ಕಾಂಟ್ರಿಬ್ಯೂಷನ್ ಹಣ ಕೊಡಲಿಲ್ಲ. ಅನಂತರ ಅಲ್ಲಿಯಿದ್ದ ಕೆಲವು ಕಾಂಟ್ರಿಬ್ಯೂಷನ್ ಇದಕ್ಕೆ ಮಾಡಿರುವ ಅಂದಾಜುಗಳಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು ಹದಿನೇಳು ಸಾವಿರದಷ್ಟು ಹಣವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಿಕೊಡಿ-

ನಾವೇ ಕೆಲಸವನ್ನು ಪೂರೈಸುತ್ತೇವೆಂದು ಮುಂದೆ ಬಂದರು. ಹಾಗೆ ಬಂದವರು ಸ್ವಲ್ಪ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿ ಹಾಗೆ ಬಿಟ್ಟರು. ಈಗ ಇದನ್ನು ಅದಷ್ಟು ತೀವ್ರವಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ರೂರಲ್ ಕಮ್ಯೂನಿಟಿ ಕೇಂದ್ರವನ್ನು ಪ್ರೋಗ್ರಾಂನಲ್ಲಿ ಮಾಡುವುದು ಸಾಧ್ಯವೇ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ವಿಚಾರ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಅದಷ್ಟು ಬೇಗನೆ ಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯವಾದಷ್ಟು ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುತ್ತೇವೆ ಎಂದು ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀಮಾನ್ ಸುನ್ದರಕರವರು ಲೋಂಡಾ-ಸದಾ ಶಿವಗಡ ರಸ್ತೆಯನ್ನು ಸರಕಾರದವರೇ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೊಳಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ತಪ್ಪಿರುವುದು ಎನ್ನುವ ಒಂದು ಕಚೇರೀಯವನ್ನು ಕಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದು ಪ್ರಶ್ನೆ ಇಲ್ಲಿ ಬಂದಿದ್ದಾಗ ನಾನು ಲೋಂಡಾ-ಸದಾ ಶಿವಗಡ ರಸ್ತೆಯನ್ನು ಮಾಡಲು ಆರೈಸುಮೆಂಟ್ ಸರಿಯಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗಿ ಲೋಂಡಾ ಕಾಗ್, ಲೋಂಡಾ Ore Carrying Road ಆಗಿರುವುದರಿಂದ ಇದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಸ್ವತಂತ್ರವಾದ ಕಟ್ಟಡದ ಅನುಕೂಲವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದೆ. ಮೊದಲು ಕಾಗ್‌ದವರೆಗೆ ರಸ್ತೆಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಪ್ರೋಗ್ರಾಂ ಹಾಕಲಾಗಿತ್ತು. ಈಗ ಲೋಂಡಾ ನಮ್ಮ ದೇಶವಾದ ಮೇಲೆ ಇಲ್ಲಿಗೇ ಹೆಚ್ಚಿನ Ores ಹೋಗುವ ರೋಡು ಮಾಡಲು ಕಾಳಿ ನದಿಯ ಮೇಲೆ ಒಂದು ಬ್ರಿಡ್ಜನ್ನು ಕಟ್ಟಬೇಕೆಂದು ಇದೆ. ಈ ಎರಡು ಬ್ರಿಡ್ಜುಗಳೂ ಆದ ಮೇಲೆ ಅನುಕೂಲವಾಗುತ್ತದೆ. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಬ್ರಿಡ್ಜಿನ ಸ್ವಲ್ಪ ಎಲ್ಲ ಬರಬೇಕು ಎನ್ನುವ ಬಗ್ಗೆ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದೊಡನೆ ನಾವು ವಿಚಾರ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಬಹಳ ಸುಮಾರು 22, 10, 395 ರೂಪಾಯಿ ಎಂದು ಅಂದಾಜಾಗಿದೆ. ಬ್ರಿಡ್ಜಿನ ಸ್ವಲ್ಪವನ್ನು ಸೆರೆಕ್ಸ್ ಮಾಡಬೇಕು ಬಹುಶಃ ಸದಾ ಶಿವಗಡದ ಹತ್ತಿರ ಆದರೆ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಒಂದು ಸ್ವತಂತ್ರವಾದ Ore Carrying Road ಎಂದು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಇದೆ. ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರ ಕ್ಲಬ್ ನಮ್ಮ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೂ ಕರೆಕಾಂಪೆಂಡ್‌ನ್ನು ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ಮೊನ್ನೆ ತಾನೇ ಕೇಂದ್ರದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ಸ್ವಲ್ಪವನ್ನು ನೋಡಿಕೊಂಡು ಹೋಗಿದ್ದಾರೆ. Bridge Site Selection ಕೆಲಸವಾದ ಮೇಲೆ ಇದರ ಕೆಲಸ ಕಾರ್ಯಗಳು ಆಗುತ್ತವೆ. ಇದು Centrally sponsored scheme. ಆದರಂತೆ ಬರುತ್ತದೆ.

ಕೆಲವು ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರುಗಳು ಅಸಿಸ್ಟೆಂಟ್ ಇಂಜಿನಿಯರುಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಡಿವಿಜನ್ ಅಫೀಸರ್‌ಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಮಾಡಿರುವುದರಿಂದ ಅಸಿಸ್ಟೆಂಟ್ ಇಂಜಿನಿಯರುಗಳನ್ನು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಿದ್ದೇವೆ. ಮೊದಲು ಹದಿನಾಲ್ಕು ಕಡೆ ಹದಿನಾಲ್ಕು ಡಿವಿಜನ್‌ಗಳಿದ್ದುವು ಆಗ ಹತ್ತು ಡಿವಿಜನ್‌ಗೆ ಅಸಿಸ್ಟೆಂಟ್ ಇಂಜಿನಿಯರುಗಳನ್ನು ಎಕ್ಸಿಕ್ಯೂಟಿವ್ ಇಂಜಿನಿಯರುಗಳಿಗೆ ಪರ್ಸನಲ್ ಅಸಿಸ್ಟೆಂಟ್‌ಗಳಾಗಿ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ನಿರ್ಣಯ ಮಾಡಲಾಗಿತ್ತು. ಏಕೆಂದರೆ workload ಸುಮಾರು ಐವತ್ತರಿಂದ ಅರವತ್ತು ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳಿಗಿಂತ ಮೇಲ್ಪಟ್ಟಿರುವ ಡಿವಿಜನ್‌ಗಳು ಎಲ್ಲೆಲ್ಲೆಲ್ಲೆ ವೇರೋ ಅಂತಹ ಎಕ್ಸಿಕ್ಯೂಟಿವ್ ಇಂಜಿನಿಯರುಗಳಿಗೆ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರು ಅಸಿಸ್ಟೆಂಟ್ ಇಂಜಿನಿಯರನ್ನು Personal Assistants ಗಳೆಂದು ಕೊಟ್ಟರೆ ಎಕ್ಸಿಕ್ಯೂಟಿವ್ ಇಂಜಿನಿಯರುಗಳಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ರಿಲೀಫ್ ಸಿಗುತ್ತದೆ, field workಗೆ ಅವರು ಆಗ ಹೆಚ್ಚಿನ ಕಾಮನ್ ಕೊಡಬಹುದು; ಅಫೀಸಿನಲ್ಲಿನ ಕೆಲಸ

ಗಳನ್ನು ಅನಿಸ್ತೆಂಟು ಇಂಜಿನಿಯರುಗಳು ಮಾಡಲು ಸ್ವಲ್ಪ ಅನುಕೂಲವಾಗುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದ ಎಕ್ಸಿ ಕ್ಯೂಟಿವ್ ಇಂಜಿನಿಯರುಗಳು ಅವರ ಕೆಲಸವನ್ನು ನುಗ್ಗುವಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ಆಸೆಯಿಂದ ಮಾಡಿದರೆ ಅದರಿಂದ ದೇಶದ ಕೆಲಸಗಳಿಗೇನೂ ಅತಂಕವಿಲ್ಲ ಎಂದು ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನಾನು ವ್ಯಕ್ತ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಅನೇಕ Routine matters ಗಳಿರುತ್ತವೆ, ಎಕ್ಸಿ ಕ್ಯೂಟಿವ್ ಇಂಜಿನಿಯರುಗಳಿಂದ Routine matters ಗಳನ್ನು ತೆಗೆಯಬೇಕೆಂದು ಅನಿಸ್ತೆಂಟ್ ಇಂಜಿನಿಯರುಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಗೆ ನೇಮಿಸಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ವಿಚಾರದಿಂದ ಹೀಗೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ.

ಇನ್ನು ಶ್ರೀಮಾನ್ ದೇವೇಗೌಡರು ರೋಕೋಪಯೋಗಿ ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿ ಐದು ವರ್ಷಗಳಿಗಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಸೇವೆಸಲ್ಲಿಸಿದಂತಹ ತಾತ್ಕಾಲಿಕ ಮೇಸ್ತ್ರಿಗಳನ್ನು ಏಕೆ ಕ್ರಮಗೊಳಿಸಬಾರದೆಂದು ಒಂದು ಮೋತಾ ಸೂಚನೆ ಯನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ನಾವು ಕೆಲವು ಕಡೆ ಇಂಥ ಚಿಂತೆ ಎಸಾಬ್ಬಿಷ್‌ಮೆಂಟುಗಳನ್ನಿಟ್ಟು ಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ. ಅವು ಕೇವಲ ಕೆಲವು ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟ್‌ಗಳ ಕೆಲಸ ಮುಗಿಯುವವರೆಗೆ ಮಾತ್ರವೇ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳ ರಾಗಿರುತ್ತೆಂಬ ಅಂಶವನ್ನು ಅವರಿಗೆ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ತಿಳಿಸಿರುತ್ತೇವೆ. ಆ ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟ್‌ಗಳ ಕೆಲಸ ಮುಗಿದ ಮೇಲೆ ಅವರಿಗೆ ಮತ್ತೆ ಬೇರೆ ಯಾವ ಕೆಲಸಗಳನ್ನೂ ಕೊಡತಕ್ಕ ಭರವಸೆಯನ್ನಾಗಲೀ, ಇಲ್ಲವೇ ಅವರಿಗೆ ಪೂವಿಡೆಂಟ್‌ಫಂಡ್ ಗ್ರಾಂಟಿಯುಂಟಿ ಇತ್ಯಾದಿ ಯಾವ ಅನುಕೂಲವನ್ನೇ ಆಗಲಿ ಕೊಡಲಾಗುವುದಿಲ್ಲವೆಂತ ಕಿ ಯರ್ ಆಗಿ ಅವರಿಗೆ ತಿಳಿಸಿರುತ್ತೆ. ಆದಾಗ್ಯೂ ಹಾಗೆ ಒಂದು ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟ್‌ನ ಕೆಲಸ ಮುಗಿದನಂತರ ಸರ್ಕಾರದವರ ಆದೇಶದಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟ್ ಗಳ ಕೆಲಸವೇನಾದರೂ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದರೆ ಅಂಥ ಕಡೆ ಯಲ್ಲಿ ಅವಕಾಶವಿದ್ದರೆ ಸಾಧ್ಯವಾದಮಟ್ಟಿಗೂ ಆ ಹಂಗಾಮಿ ಜನರನ್ನು ಅಲ್ಲಿ ನೇಮಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಡಿ. ದೇವೇಗೌಡ (ಹೊಳೆನರಸೀಪುರ).— ಈಗತಾನೆ ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಕೇವಲ ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟ್ ಗಳ ಕೆಲಸ ಮುಗಿಯುವವರೆಗೆ ಮಾತ್ರ ಅವರನ್ನು ನೇಮಕಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿರುತ್ತದೆ, ಈ ಕೆಲಸ ಪೂರೈಸಿದ ನಂತರ ಅವರನ್ನು ರಿಟೈರ್ಡ್ ಮಾಡಲಾಗು ತ್ತದೆಂದು ಹೇಳಿದರು. ಆದರೆ ನನಗೆ ಈ ಡಿಮಾಂಡ್ ಮೇಲೆ ಮಾತನಾಡಲು ಸಾಕಷ್ಟು ಅವಕಾಶವಾಗದೆ ಇದ್ದಕಾರಣ ನಾನು ಈ ವಿಚಾರವನ್ನು ಸಮಸಾರ ವಾಗಿ ತಿಳಿಸಲಾಗಲಿಲ್ಲ. ನಾನು ಕೇಳುತ್ತಿರುವುದು ಈಗ ಈ ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿ ನೇಮಕಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುವ ಸೌದಿಗಳ ವಿಚಾರ. ಅವರಿಗೆ 30 ವರ್ಷ ಸರ್ವಿಸ್‌ನಾಗಿದ್ದರೂ ಅವರನ್ನು ಇನ್ನೂ ರೆಗ್ಯುಲರ್‌ನ ಮಾಡಿ, ಖಾಯಂ ಮಾಡಿಲ್ಲ. ಏಕೆ ಅವರನ್ನಿನ್ನೂ ರೆಗ್ಯುಲರ್‌ನ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ ಅಂತ ಕೇಳಿದ್ದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಏನೂ ಉತ್ತರಬರಲಿಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ವೀರೇಂದ್ರ ಪಾಟೀಲ್.—ಆ ಹೆಚ್ ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ರೆಗ್ಯುಲರ್‌ನ ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಇಂತಿಷ್ಟು ಪರ್ಸೆಂಟ್ ಎಂತ ಇರುತ್ತೆ. ಅಷ್ಟನ್ನು ನಾವು ರೆಗ್ಯುಲರ್‌ನ ಮಾಡಬೇಕಾದ್ದೇ; ಮತ್ತು ಐದು ಅವರನ್ನು ಯಾವ ಕಂಡೀಷನ್ ಮೇಲೆ ನೇಮಿಸಿಕೊಳ್ಳ ರಾಗಿದೆ ಎಂಬುದರ ಮೇಲೆ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಈಗ ಈ ವಿಚಾರವೂ ಕೂಡ ಸರ್ಕಾರದವರ ಪರಿಶೀಲನೆ ಯಲ್ಲಿದೆ. ಚೀಫ್ ಇಂಜಿನಿಯರ್ ಅವರು ಈ ವಿಚಾರ ದಲ್ಲಿ ಒಂದು ರಿಪೋರ್ಟನ್ನು ತರಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ.

ಅವರು ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಬೇಗ ಒಂದು ತೀರ್ಮಾನ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆಂದು ನಂಬಿದ್ದೇನೆ.

ಇನ್ನು ನಾನು ಪೋರ್ಟ್‌ಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅಷ್ಟೇ ನೂ ಬಹಳ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಹೇಳಬೇಕಾದ್ದಿಲ್ಲ. ಮಂಗಳೂರು ಪೋರ್ಟ್‌ನ ಕಾಂಗಾರಿ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದೇ ಒಂದು ಮೋತಾ ಸೂಚನೆ ಬಂದಿದೆ. ಈಗಾಗಲೇ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದವರು ಮೂರನೇ ಪಂಚವಾರ್ಷಿಕ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಹತ್ತು ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳ ವೆಚ್ಚ ದಲ್ಲಿ ಮಂಗಳೂರು ಮತ್ತು ಟ್ಯುಟಿಕಾರಿನ್ ಈ ಎರಡು ಬಂದರುಗಳನ್ನು all weather port ಗಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕೆಂತ ನಿರ್ಣಯ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಈ ವರ್ಷ ಮಂಗಳೂರು ಪೋರ್ಟ್‌ನ ಬಗ್ಗೆ ಬಹು ಮಾಡಲು 12 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಬಡ್ಡಿ ಬಿಟ್ಟು ಒದಗಿಸಲು ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಈಗಾಗಲೇ ಅಲ್ಲಿ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದವರು ಒಂದು ಫೀಡರ್ ಡಿವಿಜನ್‌ನ್ನು ಓಪನ್ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ ಸಹಾಯಕ್ಕೆ ನಮ್ಮಿಂದ ಒಬ್ಬ ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು ಕೊಡ ಬೇಕೆಂದು ಕೇಳಿದ್ದರು. ನಾವು ಒಬ್ಬ ಅಧಿಕಾರಿ ಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೇವೆ. ಈ ಕೆಲಸ ಬಹಳ ತೀವ್ರ ವಾಗಿ ರಭಸದಿಂದ ನಡೆಯುತ್ತದೆಂಬ ನಂಬಿಕೆ ನಮ್ಮ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ.

ಇನ್ನು ಈ ಇಲಾಖೆಯ ಡಿವಿಜನ್ ಆಫೀಸುಗಳಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗವಿಲ್ಲದೆ ಬಿದ್ದಿರತಕ್ಕ ಮೆಷಿನ್‌ಗಳು ಎಷ್ಟೋ ಇವೆ, ಅವುಗಳನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಉಪಯೋಗಮಾಡುತ್ತಿಲ್ಲ ವೆಂಬುದಾಗಿ ಕೆಲವು ಕಚ್ ಮೋಷನ್‌ಗಳು ಬಂದಿವೆ. ಈಗಾಗಲೇ ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟೆಷ್ಟು ನಮ್ಮೆಲ್ಲರತಕ್ಕ ಯಂತ್ರ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳು ಅನುಪಯೋಗವಾಗಿರುತ್ತವೆ, ಆ ಹೆಚ್ ಕಿ ಯಾವ ಯಾವ ಯಂತ್ರ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳನ್ನು ಡಿಸ್‌ಪೋಸ್ ಮಾಡಬಹುದು ಎನ್ನತಕ್ಕ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕಮಿಷಿಯನ್ನು ನೇಮಕ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಆ ನಮಿತಿಗೆ ಈ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಒಪ್ಪಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅವರು ಅನುಪಯೋಗವಾದ ಯಂತ್ರೋಪಕರಣಗಳನ್ನು ಡಿಸ್‌ಪೋಸ್ ಮಾಡಲು ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಆ ಹೆಚ್ ಕೆಲವು ಮೆಷಿನ್‌ಗಳನ್ನು ನಾವೇ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ರಸ್ತೆ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಬೇಕಾಗತಕ್ಕ, ಅಂದರೆ ಅಸಾಲ್ಟಿಂಗ್ ಮತ್ತು ಹಾಟ್-ಮಿಕ್ಸಿಂಗ್ ಯಂತ್ರೋಪಕರಣಗಳಿವೆ ಅವು ನಮಗೆ ಬೇಕಾಗುತ್ತವೆ. ಅವುಗಳನ್ನು ಕೆಲವು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡನಂತರ ಅವುಗಳ ರಿಪೇರಿ ವರ್ಗಿಸಿ ಕೆಲಸ ಗಳಿಗೆ ಸಿಬ್ಬಂದಿ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಈಗ ಒಂದು ಸ್ಕೀಮನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಎರಡು ರೀಜನ್‌ ವರ್ಕ್‌ಪಾಪುಗಳನ್ನು ತೆರೆಯಬೇಕೆಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಿದೆ. ಈ ಒಂದೊಂದು ರೀಜನ್‌ ವರ್ಕ್ ಪಾಪಿಗೂ ಎಂಟು ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳು ಬೇಕಾಗು ತ್ತವೆ. ಇದರ ಜೊತೆಗೆ ಹೀಗೆ ಡಿವಿಜನ್‌ ವರ್ಕ್‌ಪಾಪು ಗಳನ್ನೂ ತೆರೆಯತಕ್ಕ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಕೂಡ ಇದೆ. ಈ ಎಲ್ಲ ಪ್ರಯತ್ನಗಳಿಂದ ಈಗ ನಮ್ಮೆಲ್ಲರತಕ್ಕ ಐದರ ಮೆಷಿನ್ ಗಳನ್ನಿರುತ್ತೆ ಅವುಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಕ್ಕೆ ಬಳಸುವ ಇಲ್ಲವೇ ಡಿಸ್‌ಪೋಸ್ ಆಫ್ ಮಾಡತಕ್ಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಕೈಗೊಳ್ಳಲು ಏರ್ಪಾಡಾಗಿದೆ ಎಂದು ತಿಳಿಸಲಿಟ್ಟು ನು ತ್ತೇನೆ. ಈಗಾಗಲೇ ನಾನು ತಿಳಿಸಿದ ಡಿವಿಜನ್‌ ವರ್ಕ್‌ಪಾಪುಗಳನ್ನು ತೆರೆಯಲು ಒಂದು ಸ್ಕೀಮನ್ನು ತಯಾರಿಸುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ನಮ್ಮೆಲ್ಲ ಈಗ 320 ರೋಡ್ ರೋಲರುಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಇವು ಸಾಲದು. ಈ ರೋಡ್ ರೋಲರುಗಳು ಸಾಕಷ್ಟು ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ರೋಡ್‌ಗಳ ಕೆಲಸ ಬೇಗ ನಡೆಯಲಾರದು. ಈಗ ಹಾಲ ನಮ್ಮೆಲ್ಲರ ತಕ್ಕ 320 ರೋಡ್ ರೋಲರುಗಳ ಹೆಚ್ 210 ಮಾತ್ರ

(ಶ್ರೀ 'ವೀರೇಂದ್ರವಾಟೀರ್')

ಉಪಯೋಗದಲ್ಲಿವೆ. ಇನ್ನುಳಿದ 120 ಸಿಕ್ಕಾಗಿದೆ. ನಮಗೆ ನಮ್ಮ ಮೂರನೇ ಪಂಚವಾರ್ಷಿಕ ಯೋಜನೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಮತ್ತೆ 300 ರೋಡ್ ರೋಲುಗಳು ಬೇಕಾಗುತ್ತವೆ. ಹೊರಗಡೆಯಿಂದ ಇವುಗಳನ್ನು ತರಿಸಲು ಫಾರ್ಮ್ ಎಕ್ಸ್‌ಫೋರ್ಟ್‌ನ ತೊಂದರೆ ಇದೆ. ಈಗ ನಾವು ಕಲ್ಕತ್ತಾದಿಂದ ಪ್ರತಿವರ್ಷವೂ ಈ ರೋಡ್ ರೋಲರನ್ನು ತರಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದವರು ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸ್ಟೇಷನಗೂ ಇಂತಿಷ್ಟು ಕೋಟಿ ಎಂತ ನಿಗದಿಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಅಲ್ಲ ಪ್ರತಿವರ್ಷವೂ 150-200 ರೋಡ್ ರೋಲರುಗಳು ತುಸಾರಾಗ ಬಹುದು. ಆದ್ದರಿಂದ ನಾವು ಕೇಳಿದಷ್ಟು ಸಿಗುತ್ತಿಲ್ಲ. ಒಂದೊಂದು ಸ್ಟೇಷನಗೂ ಎರಡು ಮೂರು ಹೀಗೆ ಕಳುಹಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಇನ್ನು ಬೆಳಗಾವಿ ನಗರದ ನೀರು ಸರಬರಾಜು ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಸುನನ್‌ಕರ್ ಅವರು ಅಲ್ಲ ಈ ವಾಟರ್ ರೇಷನ್ನು ಬಹಳ ದುಬಾರಿಯಾಗಿ ಹಾಕಲಾಗುತ್ತಿದೆ ಎಂದು ಒಂದು ಕಳೆವೋರ್ಷ ಕಳುಹಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಈ ದಿವಸ ನಮಗೆ ಆ ನಗರದ ನೀರು ಸರಬರಾಜಾಗಿ 83,80,691 ರೂಪಾಯಿಗಳು ಖರ್ಚಾಗುತ್ತಿದೆ. ಆದರೆ ನಾವು ಈ ವ್ಯವಹಾರದಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯ ಪಡೆಯಬೇಕೆಂಬ ಉದ್ದೇಶವಿಲ್ಲ. ಈ ಸ್ಪೀಚನ್ನು ನಾವು "No profit, no loss, basis" ಮೇರೆ ಒಂದು ಫಾರ್ಮುಲಾ ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಅದರಂತೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಅಲ್ಲ 548 ಮಿಲಿಯನ್ ಗ್ಯಾಲನ್ ವಾಟರ್ ಸರಬರಾಜು ಆಗುತ್ತದೆ. ಪ್ರತಿ ಸಾವಿರ ಗ್ಯಾಲನ್ ನೀರಿಗೂ ಒಂದು ರೂಪಾಯಿ ಇಪ್ಪತ್ತೇಳು ನ.ಪೈ. ಕೊಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಈಗ ಈ ವಾಟರ್ ಸಪ್ಲೈಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದ್ದರೆ, ಪ್ರತಿ 700 ಗ್ಯಾಲನ್ ನೀರಿಗೆ 98 ನ.ಪೈ. ಬೇರುತ್ತೆ. 930 ಮಿಲಿಯನ್ ಗ್ಯಾಲನ್ ಜಾನಿ ಮಾಡಿದರೆ 80 ನ.ಪೈ. ಕೊಡಬೇಕಾಗುತ್ತೆ. 1095 ಮಿಲಿಯನ್ ಗ್ಯಾಲನ್ 75 ನ.ಪೈ. ಕೊಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

12-Noon

ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ನೀರನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಂಡರೆ 70 ನಯೇ ಪೈಸೆಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ದರ ಬೇಕು ಎಂದು ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಪಕ್ಷಗಳಲ್ಲಿ 70 ನ ಪೈಸೆ ದರವಿದೆ. ಧಾರವಾಡದಲ್ಲಿ ಮೊದಲು ರೂ. 1-10 ಪೈಸೆ ದರವಿತ್ತು. ಧಾರವಾಡ ಮತ್ತು ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ ನಗರಗಳ ಕಾರ್ಪೊರೇಷನ್ ಆದನಂತರ ಎರಡನ್ನೂ ಸೇರಿಸಿದನಂತರ ಅವರೇಜ್ ರೇಟ್ 70 ನಯೇ ಪೈಸೆವರೆಗೆ ಬರುತ್ತದೆ. ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ಇದರಿಂದ ರಾಜ್ಯ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಉದ್ದೇಶವೇನಿಲ್ಲ. ನಾವು ಖರ್ಚು ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಹಾನಿಯಾಗದಂತೆ ಎಂದು ಈ ರೇಟ್ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಫಾರ್ಮುಲಾ ಹಾಕಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ.

ಇನ್ನು ಕೊನೆಯದಾಗಿ audit objections ಬಗ್ಗೆ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಅತಿ ಕಟುವಾಗಿ ಟೀಕಿಸಿದ್ದಾರೆ. ನಾವು ಹೆಚ್ಚು ದುಡ್ಡು ಖರ್ಚು ಮಾಡಿದಾಗಿದ್ದನ್ನು ಸದಸ್ಯರು ಸ್ವಾಗತ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ ದುನಾನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದೆ ನು. ಈ audit objections ಬಗ್ಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ವಿವರಣೆ ಕೊಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಈ ಆಡಿಟ್ ರಿಪೋರ್ಟ್ 1960-61ನೇ ಸಾಲಿಗೆ ಸಂಬಂಧ ಪಟ್ಟದಾಗಿದೆ. ಅದು ಎರಡನೇ ಪಂಚವಾರ್ಷಿಕ ಯೋಜನೆಯ ಕೊನೆಯ ವರ್ಷ. ಅನೇಕ ಡಿಪಾರ್ಟ್

ಮೆಂಟುಗಳಲ್ಲಿ ಖರ್ಚುಮಾಡಬೇಕಾದಂಥ ಹಣವಿತ್ತು. ಆ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಆ ಹಣ ಖರ್ಚು ಮಾಡದೇ ಹೋಗಿದ್ದರೆ lapse ಆಗುತ್ತಿತ್ತು. ಹಣ lapse ಆದರೆ ಖರ್ಚು ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಶಕ್ತಿಯಿರಲಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತೀರಿ. ಆದ್ದರಿಂದ ಹಣ lapse ಆಗದ ಹಾಗೆ ಕೆಲಸ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ನಡೆಸುವುದಕ್ಕೆ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲಿಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿದೆಯೋ ಅಂಥಲ್ಲಿ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಅನುಕೂಲ ವಾತಾವರಣವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿ ಟೆಂಪೋರಿಟರಿ ಹಾಗೆ ಶಕ್ತಿ ಮೀರಿ ಈ ವರ್ಷ ಕೆಲಸ ಕಾರ್ಯಗಳು ರಥನದಿಂದ ಸಾಗಿವೆ. Plan, estimate, scrutiny, administrative approval, technical sanction ಇವುಗಳನ್ನು ತ್ವರಿತಗತಿಯಿಂದ ನಡೆಸಿ ಕೆಲಸಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ದುಡ್ಡು lapse ಆಗುತ್ತಿತ್ತು. ಇಂಥ ಪ್ರಸಂಗ ಬಂದಾಗ ಹೆಚ್ಚು audit objections ಆಗಿವೆ. ಆದಕ್ಕಾಗಿ ಈಗಾಗಲೇ ಒಬ್ಬ ಸ್ಪೆಷಲ್ ಆಫೀಸರ್ ನೇಮಕ ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ. ಹದಿನಾಲ್ಕು ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳವರೆಗಿನ audit objections ಗಳನ್ನು ರೆಗ್ಯೂಲರಿಜ್ ಮಾಡಿ clearance ಮಾಡಿದೆ. ಇನ್ನು ಎರಡು ಮೂರು ಕೋಟಿಯಷ್ಟು ಮಾತ್ರ ಉಳಿದಿವೆ. ಅದನ್ನು ಕೂಡ ರೆಗ್ಯೂಲರಿಜ್ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಸ್ಪೆಷಲ್ ಆಫೀಸರು ಒಬ್ಬರನ್ನು ಹಾಕಿದ್ದೇವೆ. ಮುಂಬಯಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಬೆಳಗಾವಿ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ಟೇಷನರಿ ಏರಿಯಾದಲ್ಲಿ ಹಣ ಖರ್ಚು ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಪದ್ಧತಿಯಿರುತ್ತದೆ. ಕೆಲಸ ಕೈಕೊಳ್ಳಲು ಡೆಪ್ಯೂಟಿ ಕಮಿಷನರ್ ಅವರು ಎಗ್ರಿಕ್ಯೂಟಿವ್ ಎಂಜಿನಿಯರಿಗೆ ಆರ್ಡರ್ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ನಮ್ಮ ಆರ್ಡರ್ ಪ್ರಕಾರ ಚೀಫ್ ಎಂಜಿನಿಯರ್ ಅನುಮತಿ ಪಡೆಯಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಪದ್ಧತಿ ಅಲ್ಲ ಹೇಗೋ ಹಿಂದಿನಿಂದ ನಡೆದುಕೊಂಡು ಬಂದಿದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಬಂದಿರುವ audit objections ಗಳನ್ನು regularise ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಈಗ ನಾವು ಚೀಫ್ ಎಂಜಿನಿಯರ್ ಅವರಿಗೆ ಹೇಳಿದ್ದೇವೆ. ಬೆಂಚಿನಲ್ಲಿ ಸ್ಯಾಂಕ್ಷನ್ ಆದ ಹಣವನ್ನು ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಮಾಡಬಹುದು. ಲಕ್ಷಾಂತರ ರೂಪಾಯಿ ಖರ್ಚು ಮಾಡಿ; ಆದರೆ ನಮ್ಮ ಪ್ರೋಗ್ರಾಂ upset ಆಗುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಕೊಡಬಾರದು ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದೇವೆ. ಬೊಂಬಾಯಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಈ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಏತಕ್ಕೆ ಮಾಡಿದರೋ ಏನೋ ಎಂದು ಈಗ ಅವರಿಗೂ ಅನಿಸಿರಬಹುದು. ಸ್ಟೇಷನರಿ ಕೆಲಸಗಳಿಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಪ್ರೋವಿಷನ್ ಇದೆ. ಅನುಮತಿ ಪಡೆದು ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡಬೇಕಾಗಿ ತಿಳಿಸಿದೆ. ಆದರೂ ಕೂಡ ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ audit objections ಬಂದಿವೆ. ಅವುಗಳನ್ನು regularise ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಎಲ್ಲ ರೀತಿಯಿಂದ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ.

ಇನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಸಮಯ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ. ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರುಗಳು ಹೇಳಿದ ಅನೇಕ ವಿಚಾರಗಳಿಗೆ ನನ್ನ ಶಕ್ತ್ಯಾನುಸಾರವಾಗಿ ಉತ್ತರ ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿದ್ದೇನೆ. ಈ ಇಲಾಖೆಗೆ ಒದಗಿಸಿರುವ ಹಣ ಸಾಲದು. ಇಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚು ಹಣ ಬೇಕು. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ನಾವು ನೀವು ಎಲ್ಲರೂ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಕಡೆಗೆ ಹೋಗಬೇಕು. ನಮ್ಮ ನೆಚ್ಚಿನ ನಾಯಕರಾದ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಮೇಲೆ ತಮ್ಮ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರಿ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚು ದುಡ್ಡು ತರಿಸಿಕೊಡುತ್ತಾರೆಂಬುದು ನನಗೆ ವಿನವರಿಕೆಯಾಗಿದೆ. ಯೋಜನೆಗಳಿಗೆ ಇನ್ನೂ ಎರಡು ಮೂರು

ಪಟ್ಟಿ ಹಣ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆಂಬುದು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಗೊತ್ತಿದೆ. ಈಗ ಈ ಬೇಡಿಕೆಗಳ ಮೂಲಕ ಬೇಕಾಗಿರುವ ದುಡ್ಡನ್ನು ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಎಳೆಪಟ್ಟು ಹಿಂದು ಮುಂದು ನೋಡದೆ ಸಂಪೂರ್ಣವಾದ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಎಲ್ಲಾ ಬೇಡಿಕೆಗಳಿಗೆ ಸದಸ್ಯರು ಅನುಮೋದನೆ ಕೊಡುತ್ತಾರೆಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ನನ್ನ ಭಾಷಣ ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ.

Mr. SPEAKER.—The Hon'ble Chief Minister has to reply now. I promised the Members that they could ask clarifications at the end of the speech of the Hon'ble Minister. We have put down one hour for questions. I am told that the bulk of questions have been answered. The questions for which answers have been received have already been gone through on the floor of the House. Looking at it yesterday again, I found that the answers to questions could last only till Saturday. May I suggest that the one hour we have allotted for questions today may be utilized for clarifications and the whole list of questions put down for today may be taken up tomorrow?

HON'BLE MEMBERS.—Yes.

Mr. SPEAKER.—Having had all this, shall we sit till one P.M. and adjourn and assemble at 2 P.M.? Instead of having a break now, if we can take that, we can sit till 1 P.M. and assemble at 2 P.M. That would be all right. P.W.D. is a very big Department and the way in which clarifications are coming up from various places, I find that some fifteen to twenty minutes will be required—not more than twenty minutes. Then the Chief Minister has to reply, and I will put the Demand afterwards.

ಶ್ರೀ ಸಿ. ಜೆ. ಮುಕ್ಕಣ್ಣಪ್ಪ.—ಸ್ವಾಮಿ, ರೆಜಿಸ್ಟ್ರಾರ್ ಹೋಮಿನಲ್ಲಿ ಈಗ ಅಡಿಗೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಒಂದು ಗಂಟೆ ತಡ ಮಾಡಿದರೆ ಗೆಸ್ಸುಗಳು ಊಟ ಮಾಡಬಿಡುತ್ತಾರೆ. ಅಮೇರಿ ನಮಗೆ ಊಟ ಸಿಕ್ಕುವುದಿಲ್ಲ. ಅದರಿಂದ ಈಗಲೇ ಸಭೆ ಎದ್ದರೆ ಅನುಕೂಲವಾಗುತ್ತದೆ.

Mr. SPEAKER.—We will adjourn now and re-assemble at one o'clock. If there is going to be any departure from the scheduled time, I would require the consent of every Member. Therefore we will adjourn now and re-assemble at One. P.M.

The House will now rise and re-assemble at one.

The House adjourned for recess at Ten Minutes past Twelve of the Clock. and re-assembled at One of the Clock.

[Mr. SPEAKER in the chair.]

Sri C. J. MUCKANNAPPA.—Sir, you were pleased to state that you would give a ruling on a point raised by me.

Mr. SPEAKER.—Yes. I am giving it. I am trying to supply as many members as possible copies. They are being cyclostyled. I have already got them ready.

ಶ್ರೀ ಬಿ. ನಂಜಪ್ಪ (ಕಬ್ಬನ್ ಪೇಟೆ).—ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ಕುಡಿಯುವ ನೀರಿನ ಸರಬರಾಜು ಬಗ್ಗೆ ಏನು ಯೋಚನೆ ಮಾಡಿದ್ದೀರಿ?

ಶ್ರೀ ವೀರೇಂದ್ರ ಪಾಟೀಲ್.—ನಾನಾಗಲೇ ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ. ಬೆಂಗಳೂರು ನೀರು ಸರಬರಾಜಿನ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದು interim programme ಇದೆ. 25½ ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿ ಖರ್ಚು ಮಾಡಿ ತಿಪ್ಪಗೊಂಡನ ಹಳ್ಳಿ ಮತ್ತು ಹೆಸರಘಟ್ಟದಿಂದ ಹೆಚ್ಚು ನೀರನ್ನು ಸರಬರಾಜು ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಇದರಿಂದ ನುಮಾರು ಹನ್ನೊಂದು ಮಿಲಿಯನ್ ಗ್ಯಾಲನ್ ಸಿಕ್ಕುತ್ತದೆ. ಮುಂದಿನ ವರ್ಷಕ್ಕೆ 28 ಮಿಲಿಯನ್ ಗ್ಯಾಲನ್ ಆಗಬಹುದು. ಎಲ್ಲ permanent measures ಸಲುವಾಗಿ ಈಗ ಮೂರು ಪ್ರೋಜೆಕ್ಟ್ ಗಳು ನಮ್ಮ ಮುಂದಿವೆ. ಅವೆಲ್ಲವೂ simultaneous investigate ಆಗುತ್ತಿವೆ. ಆ ರಿಪೋರ್ಟ್‌ಗಳು ಬಂದ ತಕ್ಷಣ ಅಂತ್ಯ ನಿರ್ಧಾರ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ.

Sri B. NANJAPPA.—The Minister was pleased to state that under the Third Five-Year Plan, orders have been placed for pumps. What happened to them?

ಶ್ರೀ ವೀರೇಂದ್ರ ಪಾಟೀಲ್.—ಪಂಪ್‌ಗಳ ಸಲುವಾಗಿ foreign exchange ಬೇಕಾಗಿದೆ. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಈಗಾಗಲೇ ಬರೆದಿದ್ದೇವೆ. foreign exchange ಬಂದ ತಕ್ಷಣ ಪಂಪ್‌ಗಳನ್ನು ತರಿಸುತ್ತೇವೆ.

ಶ್ರೀ ಎ. ಎಂ. ದೇವ್ (ಗುಬ್ಬಿ).—ದೊಡ್ಡ ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟರ್‌ಗಳಿಗೆ ಕೆಲಸ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದೀರಿ, ಇದರಿಂದ ಕೆಲವೇ ಜನರಿಗೆ ಅವಕಾಶ ಸಿಕ್ಕುತ್ತದೆ. ಸಾಮೂಹಿಕವಾಗಿ ಜನ ಭಾಗವಹಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಧಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವುದು ಸರ್ಕಾರದ ಗಮನಕ್ಕೆ ಬಂದಿದೆಯೇ?

ಶ್ರೀ ವೀರೇಂದ್ರ ಪಾಟೀಲ್.—ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟ್‌ಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಬೇಕಾದರೆ ಎಲ್ಲ ಜನರೂ ಕೂಡಿ ಹೇಗೆ ಮಾಡಬೇಕೋ ಅರ್ಥವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟ್ ಕೆಲಸ ಆದಷ್ಟು ತೀವ್ರ ಮುಗಿಸಿ ಜನತೆಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಯೋಜನ ದೊರಕುವಂತೆ ಮಾಡಬೇಕೆನ್ನುವ ವಿಚಾರವಿರುತ್ತದೆ ಯೇ ಹೊರತು ಸಣ್ಣ ಸಣ್ಣ ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟರ್‌ಗಳಿಗೆ ಅದರಿಂದ ರಾಜ್ಯ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಯಾವ ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟ್‌ನ್ನೂ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ವಿ. ಎಂ. ದೇವ್.—ಇರಾಖೆಯಿಂದ ಸಣ್ಣ ಸಣ್ಣ ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟರುಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿಸಿ ದರೆ ಆಗ ಸಾಮೂಹಿಕವಾಗಿ ಜನಗಳು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಭಾಗವಹಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಾಗುತ್ತದೆನ್ನುವುದು ಸರ್ಕಾರದ ಗಮನಕ್ಕೆ ಬಂದಿದೆಯೇ?

ಶ್ರೀ ವೀರೇಂದ್ರ ಪಾಟೀಲ್.—ಇರಾಖೆಯಿಂದ ಸಣ್ಣ ಸಣ್ಣ ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟರುಗಳನ್ನು piecemeal ಮೇಲೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದ್ದರೆ ಐದು ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಆಗುವ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ 25 ವರ್ಷವಾದರೂ ಬೇಕು. ಒಂದು ಕೆರೆ ಕಟ್ಟುವಾಗ ಜನರಿಗೆ ನೀರು ಬೇಕಾಗುವುದು ಮಹತ್ವವಿರುತ್ತದೆಯೇ ಹೊರತು ಕೆರೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟುವುದಕ್ಕೆ ಯಾರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆನ್ನುವುದಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಹತ್ವವಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಕೆರೆಯನ್ನು ತೀವ್ರ ಕಟ್ಟಿ, ತೀವ್ರ ನೀರನ್ನೊದಗಿಸಬೇಕು, ಹಾಗೆಯೇ ಶರಾವತಿ ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟ್‌ನ್ನು ತೀವ್ರವಾಗಿಮಾಡಿ ಹೆಚ್ಚು ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿ ನಮಗೆ ಸಿಕ್ಕಿದರೆ ಅದರಿಂದ ಜನಗಳಿಗೆ ಸಹಾಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು ದೊಡ್ಡ ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟರುಗಳು ಕಟ್ಟಿಸಿದರೆ, ಎಲ್ಲರೂ ಕೂಡಿ ಕಟ್ಟಿಸಿದರೆ, ಎನ್ನುವುದು ಮಹತ್ವದ ಪ್ರಶ್ನೆಯಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ವಿ. ಎಂ. ದೇವ್.—ಕೆರೆಯ ವಿಚಾರ ಹೇಳಿದಿರಿ. ಕೆರೆಯ ಕೆಳಗೆ ಇರುವ ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟಿನಿಂದ ಯಾರಿಗೆ ಉಪಯೋಗವಾಗುತ್ತದೆಯೋ ಅವರಿಗೆ ಕೆಲಸವನ್ನು ಕೊಟ್ಟರೆ ಮೂರು-ನಾಲ್ಕು ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಆಗುವ ಕೆಲಸವನ್ನು ಒಂದೊಂದು ತಿಂಗಳೊಳಗಾಗಿ ಮುಗಿಸಿರುವ ನಿರ್ವಹಣೆಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟರೆ ಪುನರ್ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡುತ್ತಿರಾ? ಮೂಲಭೂತವಾಗಿ ಕೆಲಸವನ್ನು ದೊಡ್ಡ ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟರುಗಳಿಗೆ ಕೊಡಬಾರದೆಂದು ಮಾಡುತ್ತಿರಾ?

ಶ್ರೀ ವೀರೇಂದ್ರ ಪಾಟೀಲ್.—ದೊಡ್ಡ ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟರ್‌ಗಳಿಗೆ ಕೊಡುವ ಕೆಲಸ ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಮಾಣದಿರುತ್ತದೆ. ಸಣ್ಣ ಪ್ರಮಾಣದ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಪೀಸ್‌ವರ್ಕ್ ಮೇಲೆ ಇರಾಖೆಯಿಂದ ನಾವೇ ಮಾಡಿಸುತ್ತೇವೆ. ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವಾಗ, ಕೋಟ್ಯಾಂತರ ರೂಪಾಯಿ ಖರ್ಚಾಗುವಾಗ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಯಂತ್ರಗಳು, cranes bulldozers ಇವನ್ನು ತಂದು ಹಗಲೂ ರಾತ್ರಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಪೀಸ್‌ವರ್ಕ್ ಮೇಲೆ ಮಾಡಿಸಿದರೆ ಎಷ್ಟು ಕಾಲ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿಸಬೇಕು ಎನ್ನುವುದು ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರಿಗಿಲ್ಲ ಗೊತ್ತಿದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿ ಸಣ್ಣ ಸಣ್ಣ ಕೆಲಸವಿರುತ್ತದೆಯೋ, ಅಂಥ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಪೀಸ್‌ವರ್ಕ್ ಕೊಟ್ಟು ಮಾಡಿಸುತ್ತಿದ್ದೇವೆ.

ಶ್ರೀ ಎ. ಕೃಷ್ಣ ಶೆಟ್ಟಿ.—ಪಶ್ಚಿಮ ಕರಾವಳಿಯಲ್ಲಿ ಕಾನರಗೋಡಿಗೆ ಮಾರ್ಗಗಳು ಆಗಿಲ್ಲ, ಕೇರಳ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಬರೆಯಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದೆವು. ಅದರ ವಿಷಯ ಏನು?

ಶ್ರೀ ವೀರೇಂದ್ರ ಪಾಟೀಲ್.—ವೆಸ್ಟ್ ಕೋಸ್ಟ್ ರೋಡ್, centrally sponsored scheme. ನಮ್ಮ ಏರಿಯಾದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಬಂದಿದೆಯೋ ಅಷ್ಟನ್ನು ಅದಷ್ಟು ತೀವ್ರವಾಗಿ ಮುಗಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುತ್ತೇವೆ.

Mr. SPEAKER.—Yesterday, he said that the Mysore Government must pursue with the Kerala Government. But that is not possible to deal with on the floor of the House.

Sri SANJEEVANTH IKALA.—Sir, one Mr. Gundoo Rao, an Assistant

Engineer in Shimoga, committed suicide. The reason mentioned is, too frequent transfers and harassment and not getting his pay for the last so many months because of the frequent transfers. There are several cases of the similar nature. I want a clarification.

Sri VEERENDRA PATIL.—Sir, I have also read it in the papers but I do not know the reasons.

ಶ್ರೀ ಸಿ. ಜೆ. ಮುಕ್ಕಣ್ಣಪ್ಪ.—ಅವರು ಹೇಳುವ ಪ್ರಕಾರ ನೂಯಿಸ್ವಡ್ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೇನು?

ಶ್ರೀ ವೀರೇಂದ್ರ ಪಾಟೀಲ್.—ಯಾವ ಕಾರಣದಿಂದ ಮಾಡಿಕೊಂಡರು ಎನ್ನುವುದು ನಮಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಗವರ್ನಮೆಂಟ್ ಸರ್ವೆಂಟ್ಸ್ ನೂಯಿಸ್ವಡ್ ಮಾಡಿಕೊಂಡರೆ ಗವರ್ನಮೆಂಟಿನವರೇ ಕಾರಣವೆಂದು ಏಕೆ ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದೀರಿ?

ಶ್ರೀ ಸಿ. ಜೆ. ಮುಕ್ಕಣ್ಣಪ್ಪ.—ದಿಸ್‌ಆನೆಸ್ಸಿಗೆ, ಕರಪ್‌ಶನ್‌ಗೇ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದಾಯ್ತು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಹೇಳಿ? ಈಗ ಈ ಕ್ಯಾಸಿಫಿಕೇಶನ್ ಅಪ್ ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟರ್ಸ್ ಬೇಡ ಅಂತ ಹೇಳಿ ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಮೂರನೆಯ ದಫೆ ಹೇಳುತ್ತಾ ಇದ್ದೀವೆ; ಇದು ಕೆಲಸ ಹ್ಯಾಂಪರ್ ಮಾಡುತ್ತಿದೆ. ಅದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಈ ವಿಷಯ ದಲ್ಲಿ ಸರಿಯಾದ ಉತ್ತರ ಹೇಳಬೇಕು.

ಶ್ರೀ ವೀರೇಂದ್ರ ಪಾಟೀಲ್.—Contractors' classification ಬಹಳ ಅವಶ್ಯಕವಿದೆ. ನಮಗೆ ಅನೇಕ ಕೆಲಸಗಳಿವೆ. ಇರತಕ್ಕಂಥ ರೂಲುಗಳನ್ನು ಇನ್ನಷ್ಟು ಟೈಟಿ ಮಾಡತಕ್ಕಂಥ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಇದೆ. A ಕ್ಲಾಸ್ ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟರು 50 ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿ ಕೊಟ್ಟು, 10-20 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಟೆಂಡರ್ ಹಾಕಬಹುದು. ಅಂಥವರೇ 50 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಲು ಶಕ್ತಿ ಇಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. A ಕ್ಲಾಸ್ ಕೈಪಾಸಿಟಿ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಹೆಸಾಲ್ಟಿ ಹಾಕಬಹುದು ಕೆಲಸ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡ ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟರನ್ನು ತೆಗೆದು ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟರನ್ನು ಮಾಡಬೇಕಾದರೆ 10-15 ಪರ್ಸೆಂಟ್ ಹೈಯರ್ ರೇಟುಗಳಿಗೆ ಕೊಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ; ಆಗ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ನಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ನಮಗೆ ರೆಸೋರ್ಸ್‌ಫುಲ್ ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟರ್ ಇರಬೇಕು. ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟರಿಗೆ ಕೈಪಾಸಿಟಿ ಇದ್ದರೆ ನಾವು ಅವರಿಂದ ಕೆಲಸ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಆದ್ದರಿಂದ ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟರ್ ಕ್ಯಾಸಿಫಿಕೇಷನ್ ಮಾಡುವುದು ಬಹಳ ಅವಶ್ಯಕ.

ಶ್ರೀ ಟಿ. ಡಿ. ದೇವೇಂದ್ರಪ್ಪ.—ಗ್ರಾಮಾಂತರ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ 50-60 ಮೈಲಿ ರಸ್ತೆಯನ್ನು ಮಾಡತಕ್ಕಂಥ ಒಂದು ಉದ್ದೇಶವಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆಂದು ಹೇಳಿದಿರಿ. ಆದರೆ ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಮಾಡಿರುವ ರಸ್ತೆಗಳಿಗೆ ಮಣ್ಣು ಎರಚಿ ಮಾಡಿರುವುದರಿಂದ, ಮಳೆಗಾಲದಲ್ಲಿ ರಸ್ತೆಗಳೆಲ್ಲಾ ಕೆಸರಾಗಿ ರಸ್ತೆಗಳೇ ಇಲ್ಲದ ಹಾಗೇ ಆಗುತ್ತದೆ. Complete metalling ಮಾಡಿ ರಸ್ತೆಗಳನ್ನು ಏಕೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಬಾರದು?

ಶ್ರೀ ವೀರೇಂದ್ರ ಪಾಟೀಲ್.—ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಸರ್ವಿಸ್‌ಗಾಗಿ ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ. It is a suggestion for future guidance.

ಶ್ರೀ ಜಿ. ವೆಂಕಟೇಗೌಡ.—ನಮ್ಮ ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯದ ವಿಸ್ತಾರಕ್ಕೂ ಮದ್ರಾಸ್ ರಾಜ್ಯದ ವಿಸ್ತಾರಕ್ಕೂ ಬಹಳ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿದೆ. ಮದ್ರಾಸ್ ರಾಜ್ಯದವರು 1,100 ಮೈಲಿ ನ್ಯಾಷನಲ್ಸ್ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ನಾವು ಲೆಕ್ಕ ಹಾಕಿದರೆ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಅದರ 1½ ಯಷ್ಟಾದರೂ, ಅಂದರೆ 1,500 ಮೈಲಿ ಆಗಬೇಕು. ಇದನ್ನು ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಏನು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ತೆಗೆದು ಕೊಳ್ಳುತ್ತೀರಿ ?

ಶ್ರೀ ವೀರೇಂದ್ರ ಪಾಟೀಲ್.—ಈಗಾಗಲೇ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವನ್ನು ಒತ್ತಾಯ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಕೇಳುತ್ತಾ ಇದ್ದೇವೆ. ಇನ್ನೂ ಕೆಲವು ರೋಡುಗಳನ್ನು ನ್ಯಾಷನಲ್ ಹೆವೆಯಲ್ಲಿ ಇನ್‌ಕ್ಯೂಡ್ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿ ಎಂದು ಏನುತಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಇದ್ದೇವೆ.

ಶ್ರೀ ಜಿ. ವಿ. ಗೌಡ.—ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ, ಆಂಧ್ರ ಮತ್ತು ಮದ್ರಾಸ್ ಸಂಸ್ಥಾನಗಳು ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ವಡಿರುವುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೇನು, ನಮ್ಮ ಸ್ಟೇಟ್ ಮಾಡದೆ ಇರುವುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೇನು ?

ಶ್ರೀ ವೀರೇಂದ್ರ ಪಾಟೀಲ್.—ಒಂದು ಸ್ಟೇಟಿನಿಂದ ಇನ್ನೊಂದು ಸ್ಟೇಟಿಗೆ, ಒಂದು ಪಟ್ಟಣದಿಂದ ಮತ್ತೊಂದು ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಮಾಡಿರುವ ನ್ಯಾಷನಲ್ ಹೆವೆ ಇದ್ದಿರಬಹುದು. ಮೂರನೆಯ ಯೋಜನೆ ಯಲ್ಲಿ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಸೇರಿಸಿದೆ ಎನ್ನುವ ಗುರ್ತು ಇದೆ, ಅಕ್ಕಪಕ್ಕದ ಸ್ಟೇಟುಗಳದು ನಮ್ಮ ಗಮನ ದಲ್ಲಿದೆ. ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಸೇರಿಸಬೇಕೆಂದು ಕೇಂದ್ರಕ್ಕೆ ಮನದಟ್ಟಾಗುವಂತೆ ರೆಪ್ರೆಸೆಂಟೇಷನ್ ಮಾಡುತ್ತಾ ಇದ್ದೇವೆ.

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಎ. ಬೈರೆಗೌಡ.—ಸರ್ಕಾರ, ನಾನಾ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ತರಪೂರಿ ಹೊಂದಲು ಹೊರಗಡೆ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಗೆ ತಜ್ಞರನ್ನು ಕಳುಹಿಸುತ್ತಿದೆ. ಅವರು ಎಕ್ಸ್‌ಪರ್ಟ್ ಆಗಿ ಪುನಃ ಬಂದಮೇಲೆ ಅವರು ಯಾವ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಸ್ಪೆಷಲಿಸ್ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬಂದಿರು ತಾರೆಯೋ ಆ ಭಾಗಕ್ಕೆ ಪ್ರೀನ್ಸ್ ಮಾಡದೆ, ಅವರ ಅನುಭವ ಇಲಾಖೆಗೆ ಉಪಯೋಗವಾಗದೆ ಇರುವ ನಿರ್ದರ್ಶನಗಳಿವೆ; ಇದಕ್ಕೆ ಏನು ಹೇಳುತ್ತೀರಿ ?

ಶ್ರೀ ವೀರೇಂದ್ರ ಪಾಟೀಲ್.—ಇಲ್ಲ, ಯಾವುದರಲ್ಲಿ ಸ್ಪೆಷಲಿಸ್ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುತ್ತಾರೋ, ಆ ಭಾಗಕ್ಕೆ ಅವರನ್ನು ಹಾಕುತ್ತಾರೆ. ಸ್ಪೆಷಲಿಸ್ ಮಾಡಿಕೊಂಡ ಭಾಗದಲ್ಲಿಯೇ ತಜ್ಞರ ಅನುಭವ ಲಾಭ ಪಡೆಯಬೇಕೆಂಬುದು ಸರ್ಕಾರದ ನೀತಿ. ಬಹುಶಃ ಒಂದೆರಡು exceptional casesನಲ್ಲಿ ಹಾಗಾಗಿರಬಹುದು ಅದನ್ನು ಗಮನಕ್ಕೆ ತಂದರೆ ಸರಿಯಾದ ಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆ.

ಶ್ರೀ ಡಿ. ಎಂ. ಸಿದ್ದಯ್ಯ (ಬಿಳಿಗರೆ).—ನಮ್ಮ ದೇಶ ದಲ್ಲರುವ ಕೆರೆಗಳನ್ನು ತಾಲ್ಲೂಕ್‌ವೈಸ್ ಸರ್ವೆ ಮಾಡಿಸಿ ಅವುಗಳ ರೆಸ್ಟೋರೇಷನ್ ಸಲಹೆಮಾಡುವುದು ಒಳ್ಳೆಯದಲ್ಲವೇ ?

ಶ್ರೀ ವೀರೇಂದ್ರ ಪಾಟೀಲ್.—ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ 37 ಸಾಮಾನ್ಯ ಹೆಚ್ಚು ಕೆರೆಗಳಿವೆ, ಎಸ್ಸಿಮೇಟುಗಳು ತಯಾರಾಗಿ, ಇನ್‌ವೆಸ್ಟಿಗೇಷನ್ ಆಗಿ, ಸೆಕ್ಯುಟೇರಿಯ ಹಿಗೆ ಬಂದ ಕೆರೆಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದರೆ ಹದಿನಾರು ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ನಮಗೆ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ನಮಗೆ ಮೂರನೆ ಪಂಚವಾರ್ಷಿಕ ಯೋಜನೆ ಯಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿದ್ದರಲ್ಲಿ, 8-12 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ಈಗಾಗಲೇ ಕೆಲವು ಸ್ವಲ್ಪ ಒಪರ್ ವರ್ಕ್‌ಗಳಿಗೆ ಸರಿ ಹೋಗಿದೆ, ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ದುಡ್ಡು ಬೇಕಾದ ಸರಸ್ಥಿತಿ ಇರುತ್ತದೆ.

ಶ್ರೀ ಬಿ. ಜನ್ಮಬೈರೇಗೌಡ (ಹೊಸಕೋಟೆ).—ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಒಂದು ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಇದ್ದು ಮೂರು ವರ್ಷ ಆಗದೇನೇ, ಅವರನ್ನು ಬದಲಾವಣೆ ಮಾಡುತ್ತಿದೆ. ಅವರನ್ನು ಎರಡು-ಮೂರು ವರ್ಷದವರೆಗೆ ಒಂದೇ ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟರೆ, ಅವರು ಮೂರು ವರ್ಷದ ಅವಧಿ ಯಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆಂದು ಪ್ರೋಗ್ರೆಸ್ ರಿಪೋರ್ಟ್ ತರಿಸಿಕೊಂಡು, ಅವರು ಎಫಿಷಿಯಂಟ್ ಆಗಿದ್ದಾರೆಯೆ ಎಂದು ನೋಡಬಹುದು. ಆದರೆ ಇನ್‌ಫ್ಯುಯನ್ ಮಾಡಿದರೆ ವರ್ಗಮಾಡಿಬಿಡುತ್ತೀರಿ ?

ಶ್ರೀ ವೀರೇಂದ್ರ ಪಾಟೀಲ್.—ನಮ್ಮ ನೀತಿ ಯಾದರೂ ಒಬ್ಬ ಅಧಿಕಾರಿ ಒಂದು ಕಡೆ ಇದ್ದಾಗ, ಆತ ಕನಿಷ್ಠ ಪಕ್ಷ ಎರಡು-ಮೂರು ವರ್ಷವಾದರೂ ಅಲ್ಲಿ ಇರಬೇಕೆನ್ನುವುದೇ; ಅವರನ್ನು ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಡಿಸ್ಮಿಸ್ ಮಾಡಬಾರದೆಂಬ ಒಂದು ನೀತಿ ಇದೆ. ಆದರೆ ಕೆಲವು ಸಲ ಏನಾದರೂ ಪ್ರಸಂಗಗಳು ಬಂದಾಗ ಟ್ರಾನ್ಸ್‌ಫರ್‌ಗಳು ಆಗಿರಬಹುದೇ ಹೊರತು, ಯಾರೋ ಒಂದು ಹೇಳಿದರೆ ಮೇಲೆ ಅವುಗಳು ಆಗಿವೆ ಎಂದು ತಿಳಿದು ಕೊಂಡಿದ್ದರೆ, ಅದು ಬಹಳ ತಪ್ಪು.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಡಿ. ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ.—ಈಗ ಬೆಂಗಳೂರು ಮತ್ತು ಮೈಸೂರು ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮೈಲಿಗೆ ಸೇಫ್ ಸ್ಟೇಡಿಗೆ ಎಷ್ಟು ದೊರೆಯಬೇಕೋ, ಅಷ್ಟೇ ಬ್ಲಾಕ್ ಸಾಯಿಲ್ ಏರಿಯಾಗೂ ಒಂದು ಮೈಲಿಗೆ ದೊರೆತರೆ ಸಾಲುವುದಿಲ್ಲ ಅಲ್ಲವೇ ?

ಶ್ರೀ ವೀರೇಂದ್ರ ಪಾಟೀಲ್.—ಆರು ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿ ಕಮ್ಯುನಿಕೇಷನ್ ರೋಡಿಗೆ ಲೆಕ್ಕ ಹಾಕಿದರೆ, ಬ್ಲಾಕ್ ಕಾಟ ಸಾಯಿಲ್‌ನಲ್ಲಿರುವ ಪ್ರದೇಶ ದಲ್ಲಿ ಹತ್ತ ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿವರೆಗೆ ಬರ್ಚು ಹಾಕಿ ಎಂದು ನಮ್ಮ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಹೇಳಿದ್ದೇವೆ.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಶಿವಪ್ಪ.—ಸರ್ಕಾರದವರು ಅನೇಕ ಕಾಮಗಾರಿಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡರೆ ನಿಧಾನವಾಗಿ ದುಬಾರಿಯಾಗುತ್ತದೆಂದು ಹೇಳಿದಿರಿ. ನಮ್ಮ “ವಿಧಾನ ಸೌಧ” ವನ್ನು ಸರ್ಕಾರದವರೇ ನೇರವಾಗಿ ಕಟ್ಟಿ ಸಿದ್ಧರಿಂದ ಬಹಳ ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ಕೆಲಸವಾಯಿತು. ಅದೇ ಉದಾಹರಣೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಶರಾವತಿ ಮತ್ತು ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್‌ಗಳು ಸರ್ಕಾರದವರೇ ನೇರವಾದ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಇಟ್ಟು ಕೊಂಡು, ಸಣ್ಣ ಪುಟ್ಟ ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟರುಗಳ ಸಹಾಯ ವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಕೆಲಸ ನಡೆಸಿದರೆ ಒಳ್ಳೆಯ ದಾಗುವುದಿಲ್ಲವೇ ? “ವಿಧಾನಸೌಧ” ಒಂದೇ ಉದಾಹರಣೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ನಾನು ಹೇಳಿದ್ದನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಏನು ಮಾಡುತ್ತೀರಿ ?

ಶ್ರೀ ವೀರೇಂದ್ರ ಪಾಟೀಲ್.—ಅಪರೂಪವಾಗಿ ಒಂದೆರಡು ಕೆಲಸ ಬೇಕಾದರೆ ಡಿಪಾರ್ಟ್‌ಮೆಂಟಲ್‌ಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಮಾಡಬಹುದು. ಇಡೀ ಎಲ್ಲಾ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲೂ ಪಿ. ಡಬ್ಲ್ಯು. ಡಿ. ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಮಾಡ ಬೇಕೆಂದರೆ ಕ್ಯಾಪಿಟಲ್ ಇನ್‌ವೆಸ್ಟ್‌ಮೆಂಟ್‌ಗೆ, ಮೆಷಿನರಿ ಇನ್‌ವೆಸ್ಟ್‌ಮೆಂಟ್‌ಗೆ ಮಾಡತಕ್ಕಂಥಾದ್ದು ವಿಚಾರ ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಬಹಳ ಹೊತ್ತು ಎಕ್ಸ್‌ಪೆಂಡಿ ಚರ್ ಆಗುತ್ತದೆ. ಮೆಷಿನರಿಗೆ ಬೇಕಾದ ಹಣವೇ ಇಲ್ಲ. ದುಡ್ಡು ನಮ್ಮ ಪ್ರೋಗ್ರಾಮಿಗೇ ಸರಿ ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ. ಅಂತಹದರಲ್ಲಿ ಕನ್‌ಸ್ಟ್ರಕ್ಟನ್ಸ್‌ನೂ ನಾವೇ ವಹಿಸಿಕೊಂಡರೆ ದುಡ್ಡು ಎಲ್ಲದ ತರಬೇಕು ?

Mr. SPEAKER.—Points which have already been replied to by the Minister should not again be asked as points of clarification. Members can ask if there is any inconsistency or if the Minister

(MR. SPEAKER)

has omitted any point. At a time when we are pressed for time, there is no use of asking the same points over and over again.

Sri SANJEEVANATH IKALA.—You have not mentioned anything about my cut motion *re*: the delay in sanctioning the construction of a salt-water exclusion dam to River Pavanje in Mangalore Taluk. Three or four times investigations have been made and estimates prepared.

Sri VEERENDRA PATIL.—I shall look into that.

Mr. SPEAKER.—Please have it examined and do the needful.

Sri M. C. BASAPPA.—What have you done with regard to maintenance of major irrigation tanks if the atchakatdars come forward to pay maintenance cess. In spite of repeated representations, no definite steps have been taken by Government in this regard.

ಶ್ರೀ ವೀರೇಂದ್ರ ಪಾಟೀಲ್.—ಕೆಲವು ಕೆರೆಗಳನ್ನು ರೆವಿನ್ಯೂ ಇಲಾಖೆಯವರು ಮೇನ್‌ಟೆನ್ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಹತ್ತು ಎಕರೆ ಕೆರೆಗೆ ಅಚ್‌ಕಟ್ ಇರುವ ಕೆರೆಗಳನ್ನು ತಾಲ್ಲೂಕು ಬೋರ್ಡಿನವರು ಮೇನ್‌ಟೆನ್ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅದನ್ನು ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ.

Mr. SPEAKER.—I am suggesting to the members not to write a big note. Please send me the points; I will forward them to the Minister and try to incorporate the replies also into the proceedings. Beyond that, it is not possible. I said twenty minutes; it is now twenty-five minutes. You will kindly help me; no more supplementaries. Will please reply The Honourable Chief Minister.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ನಿಜಲಿಂಗಪ್ಪ (ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳು).—ಸ್ವಾಮಿ ಸಭಾಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ಈಗಾಗಲೇ ಲೋಕೋಪಯೋಗಿ ಶಾಖೆಯ ಮಂತ್ರಿಗಳಾದ ಶ್ರೀ ವೀರೇಂದ್ರ ಪಾಟೀಲ್ ಅವರು ಅನೇಕ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಈ ಸಭೆಯ ಗಮನಕ್ಕೆ ತಂದಿದ್ದಾರೆ. ನಾನು ಈ ದಿವಸ ಈ ಸಭೆಯ ಮುಂದೆ ಅಂಕಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳತಕ್ಕದ್ದು ನಿರಾವರಿಯೋಜನೆಗಳ ಮತ್ತು ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿಯ ವಿಚಾರ. ಇವು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಲೋಕೋಪಯೋಗಕ್ಕೆ ಇರತಕ್ಕ ಶಾಖೆಗಳು. ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರೆಲ್ಲರೂ ಸಾಕಷ್ಟು ಮಾತನಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಆ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಸರ್ವಸಾಧಾರಣವಾಗಿ ಏನೇನು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು ಎದ್ದಿವೆ ಅವುಗಳಿಗೆಲ್ಲಾ ಶ್ರೀ ವೀರೇಂದ್ರ ಪಾಟೀಲ್ ಅವರೇ ಉತ್ತರ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಆ ವಿಷಯವನ್ನು ನಾನು ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ.

ಮೊದಲನೆಯದಾಗಿ ಲೋಕೋಪಯೋಗಿ ಶಾಖೆ public enemy No. 1 ಎಂದು ಕೆಲವು ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಹೇಳಿದರು. ಈ ರೀತಿ ಈ ಇಲಾಖೆಯನ್ನು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಶತ್ರು ಎಂದು ಹೇಳುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ. ಆ ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲರತಕ್ಕ ಕೆಲವು ಅಧಿಕಾರಿಗಳಾಗಲಿ ಅಥವಾ ಬೇರೆ ಯಾರಾದರೂ ಆಗಲಿ ಲಂಚ ಋಷವತ್ತಿಗೆ ಅವಕಾಶಮಾಡಿಕೊಟ್ಟರೆ ಇಲಾಖೆಯನ್ನು ಬೈಯುವುದು ಸರಿಯಾದ್ದಲ್ಲ. ಆ ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿ ಏನೇನು ಲೋಪದೋಷಗಳು ಇವೆಯೋ ಅವುಗಳನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸಿ ಎಂದು ಹೇಳುವುದು ಸರಿಯೇ ಹೊರತು ಆ ಇಲಾಖೆಗೆ ಒಂದು ಶತ್ರು ಎಂದು ಹೇಳುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ. ನನ್ನ ಇಲಾಖೆಯೂ ಕೂಡ ಅಂಥಾದ್ದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ನಾನು ಮೊದಲೇ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ನಾವು ಈ ವಿಚಾರವನ್ನು ವಿಮರ್ಶಾತ್ಮಕ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡೋಣ. ಎಲ್ಲಾ ದರೂ ಅನ್ಯಾಯವಾಗುತ್ತಿದ್ದರೆ ಅದನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ, ಇಲ್ಲವೇ ಅದನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡೋಣ. ನಾವು ಯಾವ ಒಂದು ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕಾದರೂ ನಮಗೆ ಅವಶ್ಯಕವಾಗಿ ಹಣ ಬೇಕು; ಜನತೆಯ ಸಹಕಾರ ಬೇಕು. ಅದು ದೊರೆಯುತ್ತದೆ ಎಂದು ನಾನು ನಿರೀಕ್ಷೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.

ನಿರಾವರಿಯೋಜನೆಯ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ, ಈಗ ಹೊಸದಾಗಿ ಆಗಿರತಕ್ಕ ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯ ಏನಿದೆ ಅದು ಅತ್ಯಂತ ದುರದೃಷ್ಟ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿದೆ. ಬಹುಶಃ ಯಾವ ರಾಜ್ಯವೂ ಕೂಡ ನಮ್ಮಷ್ಟು ಕಷ್ಟದ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿದೆ ಎಂದು ನಾನು ಹೇಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಒಟ್ಟು ಹಿಂದೂಸ್ಥಾನದ ನಿರಾವರಿಯೋಜನೆಗಳು ಶೇಕಡಾ 24 ಇದರ ಅಂಥ ಮತ್ತೆ ತಮಿಳು ನಾಡುಗಳಲ್ಲಿ ನಮಗಿಂತಲೂ ಜಾಸ್ತಿ ಇದೆ. ನಮ್ಮದು ಶೇಕಡಾ 7-7½ ಇದೆ—ಇದು ಬಹಳ ವ್ಯಸನಪಡುವ ವಿಚಾರ. ಈಗ ಇರತಕ್ಕ ಕೆರೆಗಳು ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲದೆ ಹೋಗಿದ್ದರೆ ನಮ್ಮ ಸ್ಥಿತಿ ಇನ್ನೂ ಚಿಂತಾಜನಕವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ನಿರಾವರಿಯನ್ನು ಜಾಸ್ತಿ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು ಅವಶ್ಯಕವಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ನಾವು ಮತ್ತು ಈ ಮಾನ್ಯ ಸಭೆಯ ಸದಸ್ಯರೆಲ್ಲರೂ ಕೂಡ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಬೇಕು. ಈಗ ನಾವು ಏನೇನು ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಕಾಮಕಾರಿಗಳು ಮತ್ತು ನಿರಾವರಿಯ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆಯೋ ಅವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಕಾರ್ಯಗತ ಮಾಡಿದರೂ ಕೂಡ ನೂರಕ್ಕೆ 12ಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಹೋಗುವುದಕ್ಕೆ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮಂತಾದ ನಿರಾವರಿಯ ಶೇಕಡಾವಾರನ್ನು ಹಿಂದೂಸ್ಥಾನದ ಶೇಕಡಾವಾರಿಗೆ ಏರಿನಬೇಕೆಂದು ಬಹಳ ಕಷ್ಟ ಪಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ, ಕೆಲಸವನ್ನೂ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಆದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಕಾಲ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಮಂತ್ರಮಾಡಿ ಇವೊತ್ತೇ ಆ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ಮೊದಲನೆಯದಾಗಿ ಹಣದ ಅಂಶ ಇದೆ.

ಎರಡನೆಯದಾಗಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಸಿಬ್ಬಂದಿ ಇಲ್ಲದ ಇರುವುದು. ಮೂರನೆಯದು, ಅಂಕಿ ಅಂಶಗಳು ಎಷ್ಟು ಇರಬೇಕೋ ಅಷ್ಟು ಇಲ್ಲದ ಇರುವುದು. ಆದ್ದರಿಂದ ಸಾಕಷ್ಟು ಅಂಕಿ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಶೇಖರಿಸುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಈ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಆಯಾ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಈ ಸಭೆಯ ಮತ್ತು ಮೇಲ್ಮನೆಯ ಎಲ್ಲಾ ಪಾರ್ಟಿಗಳ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರೆಲ್ಲರನ್ನೂ ಪ್ರತಿ ದಿವಸ ಕರೆದು ನಿಮ್ಮ ನಿಮ್ಮ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಏನೇನು ಕೆಲಸ ಆಗಬೇಕು, ಯಾವ ಯಾವ ದೊಡ್ಡ ಕೆರೆಗಳಿವೆ, ಯಾವ ಯಾವ ಸಣ್ಣ ಕೆರೆಗಳಿವೆ, ಕವಿರೆ ಬಾವಿಗಳನ್ನು ಎಷ್ಟರ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಮಾಡಬೇಕು ಎನ್ನುತಕ್ಕಂಥ ಅಂಕಿ ಅಂಶ

ಗವನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಎಲ್ಲಾ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರೂ ಬಂದು ಅವರವರ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಏನೇನು ಮಾಡಬೇಕು ಎನ್ನುತ್ತಾ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಕೆಲವು ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರುಗಳು ಏನೇನು ಮಾಡಬೇಕೆಂಬುದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಪಟ್ಟಿ ಬರೆದು ಆ ಪಟ್ಟಿಗಳನ್ನು ಕಳುಹಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇದು ಬಹಳ ಸಂತೋಷದ ವಿಚಾರ. ಅದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಅವರಿಗೆ ನನ್ನ ಧನ್ಯವಾದಗಳನ್ನು ಅರ್ಪಿಸುತ್ತೇನೆ. ಆದರೆ ಅವರು ಆ ಅಂಕಿ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟಾಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಆ ಕೆಲಸಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ನಾನು ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತೇನೆಂದು ಯಾರೂ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬಾರದು. ಏತಕ್ಕೊಂದರೆ ಇದು ಬಹಳ ದೊಡ್ಡದಾದ ಪ್ರಶ್ನೆ ಇದೆ. ಮತ್ತು ಮಹತ್ವದ ಪ್ರಶ್ನೆ ಇದೆ. ಆ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡತಕ್ಕ ಪ್ರದೇಶಗಳ ವಿಸ್ತೀರ್ಣ ಎಷ್ಟು, ಅದಕ್ಕೆ ಆಗತಕ್ಕ ಹಣದ ವ್ಯಾಪ್ತಿ ಎಷ್ಟು ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೋಸ್ಕರವಾಗಿ ಆ ಅಂಕಿ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಶೇಖರಿಸುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಅದನ್ನೆಲ್ಲಾ ಶೇಖರಿಸಿ ನಮ್ಮ ಸಂಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಂತೆ ಒಂದು ನಕ್ಷೆಯನ್ನು ತಯಾರುಮಾಡಿ, ಯಾವ ಯಾವ ಕೆಲಸಗಳು ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇದೆಯೋ ಅಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಅದನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾ ಬರಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಕಾಲವೂ ಹಿಡಿಯುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಹಣವೂ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಈಗ ವಲಪ್ರಭಾ, ಘಟಪ್ರಭಾ ಮತ್ತು ಅಪ್ಪರ್ ಕೃಷ್ಣಾ ಜಲಾಶಯಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿದ ಮೇಲೆ ಲಕ್ಷಾಂತರ ಎಕರೆ ಸಾಗು ಆಗುತ್ತದೆ. ಅದಕ್ಕೋಸ್ಕರವೇ ಅವುಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಅವುಗಳನ್ನು ಮಾಡಬೇಕಾದರೆ ಹಣ ಜಾಸ್ತಿ ಬೇಕು ಮತ್ತು ಕಾಲವೂ ಜಾಸ್ತಿ ಹಿಡಿಯುತ್ತದೆ. ಆದರೂ ನಹ ಅವುಗಳನ್ನು ನಾವು ಮಾಡಬೇಕು. ಇಲ್ಲದೆ ಹೋದರೆ ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ವರ್ಷೇ ವರ್ಷೇ ಬರತಕ್ಕ ಬರಗಾಲವನ್ನು ತಪ್ಪಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ಆಗಿಂದಾಗ್ಗೆ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲ ಕ್ಷಾಮ ತರದೋಸ್ಕರವೇಯೋ ಅಂಥಾ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಕ್ಷಾಮ ನಿವಾರಣೆಗೋಸ್ಕರವಾಗಿ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಕಾಮ ಗಾರಿಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಸಾಕಷ್ಟು ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಯಾವ ಯಾವ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರದವರು ಹೆಚ್ಚು ಗಮನ ಕೊಡಬೇಕು. ಏನೇನು ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು ಎಂಬುದನ್ನೂ ನಹ ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ.

1-30 P.M.

ಇನ್ನು ಮಲಪ್ರಭಾ ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟ್ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದವರು ಕೆಲವು ಚಿಕ್ಕಿಕರ್ ಅಬ್ಬಕ್ಷನ್ಸ್ ಗೋಸ್ಕರ ಹಿಡಿದು ನಿಂತಿದ್ದರೆಂದೂ ಬಹುಶಃ ಅದನ್ನು ಈಗ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆಂದು ನನಗೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ನಮ್ಮ ಇಂಜಿನಿಯರುಗಳೂ ನಹ ಕೆಲಸವೇನೋ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುತ್ತದೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಅದೇ ರೀತಿ ಕೃಷ್ಣಾನದಿ ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟ್ ಕೆಲಸವನ್ನೂ ನಹ ನಾವು ಮಾಡುತ್ತಲಿದ್ದೇವೆ. ಹೀಗೆ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲ ಯಾವಾವ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಜಲಾಶಯಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಬೇಕು ಎಂಬ ಬಗ್ಗೆ ಸರ್ಕಾರದಷ್ಟು ಕೆಲಸ ಕಾರ್ಯಗಳು ಭರದಿಂದ ಸಾಗುತ್ತಾ ಇವೆಯೆಂಬುದನ್ನು ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಇನ್ನೂ ಹಾರಂಗಿ, ಕಂಬದಕಡ, ಹೇಮಾವತಿ—ಈ ಯೋಜನೆಗಳ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಮಾತುಗಳು ಬಂದಿವೆ. ಜಲಾಶಯಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟತಕ್ಕ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಸದಸ್ಯರು ಯಾವ ಪಾರ್ಷ್ವಗಾದರೂ ಸೇರಲಿ, ನನ್ನರು, ನನ್ನ ಸ್ನೇಹಿತರದು, ನನಗೆ ಬೇಕಾದವರು, ನಿಮಗೆ ಬೇಕಾ

ದವರು ಎಂಬ ಭೇದ ಭಾವ ತೋರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಯಾವ ರೀತಿಯಲ್ಲೂ ಅವರ ಕೊಡದೆ ಈ ಕೆಲಸ ಕಾರ್ಯಗಳು ಈಗ ನಡೆಯಬೇಕಾಗುವೆ. ಜಮೀನುಗಳು ಒಳ್ಳೆ ಮುಳುಗಡೆಯಾಗಲಿ, ಜಮೀನು ಮುಳುಗಡೆಯಾಗಿ ನಷ್ಟಕ್ಕೀಡಾದವರಿಂದ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಎರೋಧ ಬರುವುದು ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿದೆ. ಈ ಮೂರು ಜಲಾಶಯಗಳಿಗೆ ಅನೇಕ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ತಕರಾರುಗಳೂ ಬಂದಿವೆ. ಇವನ್ನು ಬೇಡವೆಂದು ಹೇಳುವವರೂ ಇದ್ದಾರೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಸರ್ಕಾರದವರು ಇವನ್ನೆಲ್ಲಾ ತೀವ್ರವಾಗಿ ಆಲೋಚನೆಮಾಡಿ ಹೇಮಾವತಿ ನದಿಯ ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟ್‌ನ್ನು ಗೊರೂರು ಹತ್ತಿರವೇ ಕಟ್ಟುವುದು ಒಳ್ಳೆಯದು ಎಂಬುದಾಗಿ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪಟ್ಟಿದ್ದು ಆಗಿದೆ. ಎಲ್ಲೆಲ್ಲ ಸಾಧ್ಯವೋ ಅಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಅನೇಕ ಸ್ಥಳಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ಅಂದಾಜುಮಾಡಿ ಗೊರೂರು ಕ್ಷೇತ್ರವೇ ಇದಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯವಾದುದು ಎಂದು ವಿಚಾರ ಮಾಡಿ ತೀರ್ಮಾನ ಮಾಡಿದ್ದು ಆಗಿದೆ. ಆದರೆ ಇದರಿಂದ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿಹೋಗುವ ಪ್ರದೇಶಗಳೂ ನಹ ಕೆಲವಾರು ಇರುತ್ತವೆ. ಬಹುಶಃ ಹಾಸನ ಜಿಲ್ಲೆಗೇ ಅಲ್ಲದೆ ತುಮಕೂರು ಜಿಲ್ಲೆಗೂ ಈ ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟ್ ನಿಂದ ಸ್ವಲ್ಪ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಅನುಕೂಲ ಬಂದಿರತು ಎಂದು ಈಗಾಗಲೇ ಅಂದಾಜುಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಅಂದಮೇಲೆ ಇದು ಎಂದು ಆಗುತ್ತದೆಂಬ ಬಗ್ಗೆ ಈಗಲೇ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಕೇಳಿಕೊಡದೆಂದು ನಾನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಎಷ್ಟು ಸಾಧ್ಯವೋ ಅಷ್ಟು ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಸುವುದಕ್ಕೆ ನಾವು ನಿವ್ವರಾಗಿದ್ದೇ ವೆಂಬುದಾಗಿ ಒಪ್ಪಿದ್ದೇವೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಯಾರಿಗೆ ಅನಾನುಕೂಲವಾಗುತ್ತದೋ, ಯಾರ ಜಮೀನುಗಳು ಮುಳುಗಡೆಯಾಗಿರುತ್ತವೋ ಅಂತಹವರಿಗೆ ಪರಿಹಾರ ಕೊಡುವುದು ಅವಶ್ಯಕ. ಈ rehabilitation ಅಂದರೆ ಪರಿಹಾರ ಕೊಡುವ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರಲ್ಲಿ ಕೆಲವರು ಸಾಕಷ್ಟು ಟೀಕೆ ಮಾಡಿದಾರೆ. ಅದು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಟೀಕೆಗೆ ಅವಸ್ಥೆ ಕೊಡುವ ವಿಚಾರ. ಆ ರೀತಿ ಅಣುವಾಗಿರ ತಕ್ಕ ವಿಚಾರ. ಅನೇಕ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಹತ್ತಾರು ವರ್ಷಗಳಿಂದಲೂ ಜಮೀನು ಕಳೆದು ಕೊಂಡಿರುವವರಿಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಪರಿಹಾರ ಇದುವರೆಗೆ ಸಿಕ್ಕಲೇ ಇಲ್ಲ. ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಬಹಳ ತೊಂದರೆಯಲ್ಲಿದ್ದಾರೆಂಬುದೂ ನಹ ಸರ್ಕಾರದ ಗಮನಕ್ಕೆ ಬಂದಿದೆ. ಯಾವಾಗ ಇಂತಹ ಕಾಮಗಾರಿ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುತ್ತದೋ ಆಗ ಅದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಾದ ಮಟ್ಟಿಗೂ ಅಲ್ಲನ ಜನರಿಗೆ ಯೋಗ್ಯ ಜೀವನ ನಡೆಸುವುದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಜಮೀನುಗಳನ್ನು ಕೊಡುವ ಒಂದು ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ. ಅದರಂತೆ ತೀವ್ರವಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿ ಜನಗಳಿಗೆ ಬಹಳ ಜಾಗೃತೆಯಾಗಿ ಪರಿಹಾರ ಸಿಕ್ಕಲಿಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆಂದು ಹೇಳಲು ಇಷ್ಟಪಡುತ್ತೇನೆ.

ಇನ್ನು ಕಂಬದಕಡ ಮತ್ತು ಹಾರಂಗಿ ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟ್‌ ಗಳ ವಿಷಯವಾಗಿ ಈಗಾಗಲೇ ವಿಚಾರ ನಿಮಯವಾಗಿದೆ. ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಚರ್ಚೆಯೂ ಆಗಿದೆ. ಸಾಧಾರಣವಾಗಿ ನಾನು ನೋಡಿದ್ದರಲ್ಲಿ ಈ ಎರಡು ಜಲಾಶಯಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟುವುದರಿಂದ ಬಹುಶಃ ಕಾಫಿ ಬೆಳೆಯತಕ್ಕ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಹಾನಿ ಯಾಗುತ್ತದೆಂದು ಕಂಡುಬಂದಿದೆ. ಆದರೆ ಹೀಗಿಂದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ಯಾವ ಜಮೀನುಗಳಿಗೆ ನೀರು ಬೇಕೋ ಆ ಜಮೀನುಗಳಿಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ನೀರಾವರಿ ಇಲ್ಲದೆ ಯಾರು ಪಕ್ಷ ಪಡುತ್ತಿದ್ದಾರೋ ಅಂತಹವರ ವಿಚಾರ ಈಗ ಉದ್ಭವವಾಗುತ್ತದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಒಂದೇ ಜವಾಬು

(ಶ್ರೀ ಎನ್. ನಿಜಲಿಂಗಪ್ಪ)

ಏನೆಂದರೆ, ಅವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕೂಲಂಕಷವಾಗಿ ಪರಿಕ್ಷೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಆ ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟುಗಳನ್ನು ಇಷ್ಟೇ ಎತ್ತರದಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಬೇಕೆಂದು ಹೋಗತಕ್ಕ ಪ್ರಮೇಯವಿಲ್ಲ. ಅದನ್ನು ಅದಷ್ಟು ಕಡಮೆ ಮಾಡಿದರೂ ಕೆಲವಾರು ಕಾಫಿ ತೋಟಗಳು ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಏಷ್ಟು ನೀರು ಸಾಧ್ಯವೋ ಅಷ್ಟು ನೀರನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿದರೆ ಮುಳುಗಡೆಯಾಗಿರತಕ್ಕ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಜನರಿಗೆ ಅನುಕೂಲ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆಂದು ನನಗೆ ಗೊತ್ತಾಗಿದೆ. ಆ ವಿಷಯವನ್ನು ನಮ್ಮ ಇಂಜಿನಿಯರಗಳು ಪರಿಕ್ಷಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅದಷ್ಟು ಮಟ್ಟಿಗೆ ಈ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಜಾಗೃತ ಮಾಡಿ ಎಲ್ಲ ಇದು ಕೆಡುತ್ತದೋ, ಎಲ್ಲ ಅನಾನುಕೂಲಗಳು ಆಗುತ್ತವೋ, ಅಂತಹ ಅನಾನುಕೂಲಗಳನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಿ ವಿಪರೀತವಾಗಿ ನಷ್ಟ ಹೊಂದಿದಂತಹ ಜನರಿಗೆ ಅನುಕೂಲ ಮಾಡಿಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಸರ್ಕಾರದವರು ಪರಿಕ್ಷೆಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅದಷ್ಟು ಜಾಗೃತ ಈ ಕೆಲಸಗಳು ಮುಗಿಯುವುದಕ್ಕಾಗಿ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಹಾವನ್ನೊದಗಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಅಪ್ಪರಾ ಕೃಷ್ಣಾ ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಸಹ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ನೀರ್ಧಾರ ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ. ಈ ಬಗ್ಗೆ ೧೯೫೧ನೇ ಇಸವಿಯಲ್ಲಿ ಆಗಿನ ಬೊಂಬಾಯಿ ಸರ್ಕಾರ, ಮದ್ರಾಸ್ ಸರ್ಕಾರ, ಅಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ಅದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧ ಪಟ್ಟವರೆಲ್ಲರೂ ಸೇರಿ ಒಂದು ತೀರ್ಮಾನ ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ. ಆದರೆ ಈ ತೀರ್ಮಾನವನ್ನು ನಾವು ಯಾವ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದಲೂ ಒಪ್ಪತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಆಗ ಇದ್ದಂತಹ ಕನ್ನಡ ಪ್ರದೇಶದ ಜನಗಳು, ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು ಸರಿಯಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸತಕ್ಕ ಜನಗಳು ಆಗ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಆಗಿದ್ದ ರಾಜ್ಯಗಳು ಆಗ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಯಾಗಿವೆ. ಆಗ ಯಾವ ಮದ್ರಾಸ್, ಅಂದ್ರ, ಬೊಂಬಾಯಿ, ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ, ತುಳು—ಮುಂತಾದ ರಾಜ್ಯಗಳ ಭಾಷೆ ಮಾತನಾಡತಕ್ಕ ಜನಗಳ ಇದ್ದರೋ ಅವರಲ್ಲಿ ಅನೇಕರು ಹೋಗಿ ಆ ಪ್ರಾಂತಗಳು ಈಗ ಚಿಕ್ಕ ಚಿಕ್ಕದಾಗಿ ಉಳಿದಿವೆ. ಈಗ ಮ ಹರಾ ಪ್ರತ್ಯು ಮತ್ತು ಗುಜರಾತ್ ಆಗಿದೆ. ನಮ್ಮಲ್ಲಿಯೂ ಕೆಲವು ಪ್ರದೇಶಗಳು ಅಲ್ಲ ಹೋಗಿ ಸೇರಿಕೊಂಡಿವೆ. ಆಗ ಆ ಜನಗಳಿಗೆ ಏನೆಂದು ದೃಷ್ಟಿ ಇತ್ತೋ ಅದು ಈಗ ಬದಲಾಯಿಸಿದೆ, ಆಗಿನ ಪಂಚಾಯಿತಿಧಾರರು ಮತ್ತು ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಮನುಷ್ಯರು ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಆಗಿನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಏನೇನು ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರೋ ಅವರು ಈಗ ಆ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ. ಅವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳು ಆಗಿನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗೆ ಹೊಂದಿದಾರವು. ಏಕೆಂದರೆ ಅದರಲ್ಲೂ ಕರ್ಣಾಟಕಕ್ಕೆ ಅತ್ಯಂತ ಅನಾನುಕೂಲವಾಗಿದೆ, ಮತ್ತು ಅನ್ಯಾಯವಾಗಿರುವುದನ್ನು ನಾನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ನಿಡ್ಧನಾಗಿದ್ದೇನೆ. ಆ ಒಂದು ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಇದನ್ನು ವಿಚಾರ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಇನ್ನು ಕಾವೇರಿ ನದಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಈಗಾಗಲೇ ಒಂದು ತೀರ್ಮಾನವಾಗಿದೆ, ಆದರೆ ಆಗಿನ ತೀರ್ಮಾನಕ್ಕೂ ಈಗ ಮಾಡತಕ್ಕ ತೀರ್ಮಾನಕ್ಕೂ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ವ್ಯತ್ಯಾಸವಾಗಬಹುದು. ಆ ವಿಚಾರವೇ ಬೇರೆ. ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಪಶ್ಚಿಮಕ್ಕೆ ಹುಟ್ಟಿ ಪೂರ್ವಕ್ಕೆ ಹರಿಯುವ ನದಿಗಳ ನೀರಿನ ವಿವಾದಗಳ ತೀರ್ಮಾನದ ವಿಷಯವಾಗಿ ನಾವೀಗ ಕೆಲವು ಅಂತ, ತೀರ್ಮಾನಗಳನ್ನು ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಗುರಾಟಿ ಕಮೀಷನ್ನಿನವರು ಅನೇಕ ವಿಷಯಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡಿರತಕ್ಕ ಒಂದು ವರದಿಯನ್ನು ಈ ಬಗ್ಗೆ ತಯಾರುಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಅನೇಕ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಮನುಷ್ಯರು ಇದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟವರು ಬಹಳ ಒಳ್ಳೊಳ್ಳೆಯ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಒಂದು ವರದಿಯನ್ನು ತಯಾರುಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಆ ವರದಿಯನ್ನು ನಾವು ಕೂಲಂಕಷವಾಗಿ ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ವಿಚಾರಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಇಂತಹ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ನದಿಗಳ ವಿಚಾರವನ್ನು ಕುರಿತು ನಾವು ಆಲೋಚನೆ ಮಾಡುವಾಗ ಎಲ್ಲ ಕಷ್ಟವಿದೆ, ಎಲ್ಲ ಜನಗಳಿಗೆ ನೀರಾವರಿ ಬೇಕು, ಎಲ್ಲ ಕ್ಷಾಮವಿದೆ, ಎಲ್ಲ ಬರಗಾಲ ಪ್ರದೇಶಗಳಾಗಿವೆ—ಇವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಗಣನೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಆ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಅನುಕೂಲತೆ ಅನಾನುಕೂಲತೆಯನ್ನು ನೋಡಿ ಸಹಾಯ ಮಾಡಬೇಕೇ ಹೊರತು ನಮ್ಮನೇ ನೀವು ಹೆಚ್ಚು, ನಾವು ಹೆಚ್ಚು ಎಂದು ಹೇಳಿಕೊಂಡು ಇದರಲ್ಲಿ ವೈತ್ಯವೃತ್ತಿ, ಬ್ಯಾಪಾರ ವೃತ್ತಿ ತೋರಿರುವುದು ಯಾರಿಗೂ ಸರಿಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ. ಇವು ದೇಶದ ನದಿಗಳು. ಇವು ಯಾವ ಒಂದು ಪ್ರದೇಶದ ಜನಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಸೇರಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಇವು ಎಲ್ಲೋ ಹುಟ್ಟಿ ಎಲ್ಲೋ ಹರಿದು ಮುಂದೆ ಮುಂದೆ ದೊಡ್ಡದು ಆಗುವುದು ಸ್ವಭಾವ. ಹರಿಯತಕ್ಕ ನದಿ ಯಾವಾಗಲೂ ಮುಂದಕ್ಕೆ ಹೋಗುವುದು ಸ್ವಭಾವ. ಆ ಒಂದು ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಇದನ್ನು ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡಬೇಕೇ ಎನಾ ಎಲ್ಲ ಸಾಕಷ್ಟು ನೀರಾವರಿ ಇದೆಯೋ, ಎಲ್ಲ ನೀರಿನ ಅನುಕೂಲತೆ ಇದೆಯೋ, ಎಲ್ಲ ಜನಗಳು ಸುಖವಾಗಿದ್ದಾರೋ, ಆ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಗೆ ಪುನಃ ನೀರಾವರಿ ಸುಕರ್ಯ ಕೊಡುವುದು ನ್ಯಾಯವಾದ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲ. ಯಾವ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ನದಿಗಳು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಹರಿಯುತ್ತವೋ ಆ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಬಹುದೂರದ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಬರಗಾಲಕ್ಕೆ ತುತ್ತಾಗಿರುವ ಕೆಲವು ಪ್ರದೇಶಗಳು ಇರುತ್ತವೆ. ಅಂತಹ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ನೀರನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಉಪಯೋಗಿಸಬೇಕು ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದಲ್ಲಿ ಅಂತಹ ಭಾಗಗಳು ಎಷ್ಟೋ ಇವೆ. ಇನ್ನೂ ಅನೇಕ ಪ್ರಾಂತಗಳಲ್ಲಿ ಈ ರೀತಿಯ ಬರಗಾಲದ ಪ್ರದೇಶಗಳು ಇವೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಬರಗಾಲಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗಿರುವ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಗೆ ಮೊದಲು ಅನುಕೂಲಮಾಡಿ ಅಲ್ಲಿನವರಿಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ನೀರನ್ನೊದಗಿಸಿ ನಂತರ ಉಳಿದು ಮಾಡಿ ಹೊಟ್ಟೆ ತುಂಬದವರಿಗೆ ಕೊಡುವುದು ಒಳ್ಳೆಯದು. ಯಾರಿಗೆ ಹೊಟ್ಟೆಗಿಲ್ಲವೋ ಅವರಿಗೆ ಮೊದಲು ಒಂದು ತುತ್ತಾ ಅನ್ನ ಕೊಡುವುದು ಈಗಿನ ಸನಿವೇಶದಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಾವಶ್ಯಕ. ನನ್ನ ಭಾಗಕ್ಕೆ ಶೇಕಡ 28, ಶೇಕಡ 37½, ಶೇಕಡ 38½ ಉತ್ಪನ್ನವಾಯಿತೆಂದು ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರು ನಾನಾರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನೆದಸ್ಯರು ಹೇಳುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ. ಒಂದು ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ವಿಚಾರ ಮಾಡಿದರೆ ನಮ್ಮ ಕರ್ಣಾಟಕದ ಭಾಗಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ನೀರು ನದಿಗಳಿಂದ ಬರಬೇಕಾಗಿದೆ. ಕಾವೇರಿ, ಕೃಷ್ಣಾ ಗೋದಾವರಿ ನದಿಗಳಿಂದ ಸ್ವಲ್ಪ ನೀರು ಬರಬೇಕಾಗಿದೆ, ಈ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೀರಿನ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಪರಿಹಾರ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ನಾನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ವೈತ್ಯ ವೃತ್ತಿಯಿರುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ. ನನ್ನ ಪ್ರದೇಶವನ್ನೇ ಗಮನದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ನಾನು ಹೇಳುತ್ತಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಇದರಲ್ಲಿ ಒಂದೇ ಸಮವಾಗಿ ಅನ್ಯಾಯವು ವಿಚಾರವಿದೆ. ಈ ಒಂದು ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಈ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ವಿಚಾರವಿನಿಯಮ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಇದನ್ನೆಲ್ಲಾ ನೋಡಿದರೆ ಈ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಯೋಜನೆಗಳಿಂದ ಹೆಚ್ಚು ಅನುಕೂಲ ಮಾಡಿಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ

ಸಾಧ್ಯವಿದೆ. ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದವರು ನಮ್ಮ ಸಹಾಯಕ್ಕೆ ಬರಬೇಕು, ಇಲ್ಲದೆ ಹೋದರೆ ಈ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲ ಸಾಕಷ್ಟು ಆಹಾರ ಬೆಳೆಯುವುದಿಲ್ಲವೇ. ಅಂತಹ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ಲಾನಿಂಗ್ ಕಮೀಷನ್ನಿನ ನವರು ಹೆಚ್ಚಿನ ಅನುಕೂಲತೆ ಮಾಡಿ ಕೊಡುವುದು ಅವಶ್ಯಕವಾಗಿದೆ, ಈ ವಿಷಯದ ಬಗ್ಗೆ ನಾವು ಬಹಳ ಕಾಲದಿಂದ ಒತ್ತಾಯ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಅದಕ್ಕೆ ನಿಜವಾಗಿ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದವರಿಂದಲೂ, ಮತ್ತು ಪ್ಲಾನಿಂಗ್ ಕಮೀಷನ್ನಿನ ನವರಿಂದಲೂ ಹೆಚ್ಚು ಮನ್ನಣೆ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ ಎಂಬುದಾಗಿ ನಾನು ಈಗ ಇಲ್ಲಿ ನಿನ್ನಂದೇಹವಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

ಇನ್ನು ಸಣ್ಣ ಸಣ್ಣ ಹೊಳೆಗಳು ಮತ್ತು ನಾಲೆಗಳು, ಅವುಗಳಿಗೆಲ್ಲಾ ಅಡ್ಡ ಕಟ್ಟಿ ಹಾಕಬೇಕು, ಕೆಲವು ಕಡೆ ಅನೇಕ ಕೆರೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಬೇಕು. ಇದರಲ್ಲಿ ಈಗ ಸ್ವಲ್ಪ ಕಷ್ಟವಿದೆ. ನಮ್ಮ ಹಿರಿಯರು ಸಾಕಷ್ಟು ಕೆರೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿದ್ದರು. ನೂರಾರು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಕಟ್ಟಿದ್ದ ಅನೇಕ ಕೆರೆಗಳು ಈಗ ಕೆಲವು ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಒಡೆದು ಹೋಗಿವೆ; ಹೂತು ಹೋಗಿವೆ.

ಕೊಳ್ಳೇಗಾಲದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಕಡೆ ನೋಡಿದ್ದೇನೆ, ಹಳೇ ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲೂ ಇವೆ. ಬೇರೆಕಡೆ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಇಲ್ಲ. ಅನೇಕ ಕೆರೆಗಳು ಹೂತುಹೋಗಿವೆ. ಹತ್ತು ಇಪ್ಪತ್ತು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಒಡೆದುಹೋಗಿವೆ. ಪೀಗಾಗಿ ಜನಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಉಪಯೋಗವಾಗುತ್ತಾ ಇಲ್ಲ. ಇದಕ್ಕೆ ಏನು ಕೆಲಸ ಮಾಡಬೇಕೆನ್ನುವುದನ್ನು ಸರ್ಕಾರದವರು ತೀವ್ರವಾಗಿ ಯೋಚನೆ ಮಾಡುತ್ತಾ ಇದ್ದಾರೆ. ಮತ್ತು ಸಣ್ಣ ಸಣ್ಣ ಕೆರೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟುವುದು ಎಂದರೆ, ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಸ್ಕೀಂ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿ ಸಾಧ್ಯ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಅಂಕಿಅಂಶಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಿ, ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಸರ್ಕಾರದ ಉದ್ದೇಶ ಇದೆ. ಅದೂ ನಡೆಯುತ್ತಾ ಇದೆ. ಆ ದೂ ಅಲ್ಲದೆ ಇವತ್ತು ಅತ್ಯಂತ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಗಮನಿಸಬೇಕಾಗಿರತಕ್ಕ ವಿಚಾರ ನೀರಾವರಿ ಬಾವಿಗಳು. ಈ ಬಾವಿಗಳನ್ನು ಅನೇಕ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ತೋಡಿ, ಪವರ್ ಕೊಟ್ಟು, ಪಂಪ್ ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಕೆಲಸ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿದೆ. ಚಿತ್ರದುರ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಎರಡು ಮೂರು ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪಮಟ್ಟಿಗೆ ಸಹಾಯ ಮತ್ತು ಜನಗಳಿಗೆ ಎಷ್ಟೋ ಸುಖ ಆದಂತೆ ಆಗಿದೆ. ಇಂಥಾ ಪ್ರದೇಶಗಳು ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದ ಪೂರೈಭಾಗದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಕಡೆ ಇವೆ. ಕೆಲವು ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ತೆಗೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಎಲ್ಲ ಸಾಧ್ಯವೋ ಅಲ್ಲಿ ಶ್ರದ್ಧೆ ವಹಿಸಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದ್ದೇ ಆದರೆ ನನಗೆ ಅನಿಸುತ್ತದೆ, ನನ್ನ ಆಶೆ, ಸುಮಾರು ಒಂದು ಲಕ್ಷ ಬಾವಿಗಳನ್ನು ತೋಡಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಾದೀತು ಎನಿಸುತ್ತದೆ. ಇದು 10 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳ ಮೇಲೆ ಖರ್ಚಾಗತಕ್ಕ ವಿಚಾರ. ಆದರೂ 4 ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಎರಡೂವರೆ ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ವರ್ಷೇ ವರ್ಷೇ ಖರ್ಚು ಮಾಡುವುದಾದರೆ ಹೆಚ್ಚು ಅನುಕೂಲವಾದೀತು ಎಂದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಆ ಕಾರ್ಪೊರೇಷನ್ ವಿಚಾರ ಎಂದರೆ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಯಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. 6 ತಿಂಗಳು, ವರ್ಷದೊಳಗೆ ಬಾವಿ ತೆಗೆಯುತ್ತಾರೆ, ಮೂರು, ನಾಲ್ಕು, ಐದು ಎಕರೆ ಸಾಗು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೂ ಲುಕ್ಕಾನ್ತಿಲ್ಲ. 3000 ರೂಪಾಯಿ ಕೊಟ್ಟರೆ 500 ರೂಪಾಯಿ ಮುಖತ್ತಾಗಿ ಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಇನ್ನು ಎರಡೂವರೆ ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿ ವಾಪಸು ಕೊಡಬೇಕು. ರೈತರು ಮೋಸ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ ವಾಪಸು ಕೊಟ್ಟೇ ಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಸುಲಭವಾದ

ಕೆಲಸಗಳಲ್ಲಿ ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿದೆ. ಮತ್ತು ವರ್ಷದೊಳಗೆ ಎಲ್ಲ ಅನುಕೂಲವಾಗುತ್ತದೆಯೋ ಆ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆ ಬರುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಇದನ್ನು ಕಾರ್ಯರೂಪಕ್ಕೆ ತರಲು ಬರೀ ನಮ್ಮಕ್ಕೆಯಲ್ಲಿ ಶಕ್ತಿ ಇದೆ ಎಂದು ಹೇಳಲಾರೆ. ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದವರು ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಹಾಯ ಕೊಡುವುದು ಬಹಳ ಅವಶ್ಯಕ. 106 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಖರ್ಚು ಮಾಡುತ್ತಾ ಇದ್ದೇವೆ. ನಮಗೆ ಇನ್ನು ನಾಲ್ಕು ವರ್ಷದೊಳಗೆ 10-12 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳ ಸಹಾಯ ದೊರೆತರೆ ಈ ಕೆಲಸ ಆದೀತು. ಬಹಳ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಸಹಾಯ ಸಿಕ್ಕಿತು. ಜನಗಳ ಸ್ಥಿತಿ ಅನುಕೂಲವಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಇದು ಒಂದು ಮಾರ್ಗ ಎಂದು ಬಹಳ ಅತ್ಯಂತ ಕಳಕಳಿಯಿಂದ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಮತ್ತು ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದೊಡನೆ ಪತ್ರವ್ಯವಹಾರ ನಡೆಯುತ್ತಾ ಇದೆ; ಬಹುಶಃ ಅವರ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಇದು ದೊಡ್ಡ ಸಹಾಯವೇನೂ ಅಲ್ಲ. ಅವರು ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ ಎಂದು ನಾನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ. ಹೀಗೆ ನಾನಾ ಹಂತಗಳಲ್ಲಿ ನೀರಾವರಿ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ನಾವು ಮಾಡಬೇಕೋ ಹೋದರೆ ಮೈಸೂರಿನ ಜನತೆಗೆ ವ್ಯವಸಾಯಕ್ಕಾಗಿ ಏನೇನೂ ಸಹಾಯ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಇದನ್ನು ಮಾಡುವುದು ಅತ್ಯಂತ ಅವಶ್ಯಕವಿದೆ. ಆ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಏನೇನು ಮಾಡಬೇಕೋ ಅದನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಲೂ ಇದ್ದೇವೆ.

ಶ್ರೀ ಎಂ. ಆರ್. ಪಾಟೀಲ್ (ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ).—Black soil ಪ್ರದೇಶದ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ತಾಪೂ ಏನೂ ಹೇಳಲಿಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ನಿಜಲಿಂಗಪ್ಪ.—Black soil area ದಲ್ಲಿ ಏನಾಗಿದೆ ಎಂದರೆ, ಧಾರವಾಡ ಸಿಸ್ಟೆಂ ಅಂತ ಒಂದು ತರಹ ಕಲ್ಪು ಸಿಕ್ಕುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟೋ ಆಳದಲ್ಲಿ ಬೋರ್‌ವೆಲ್ ಹಾಕಿದರೂ ನೀರು ಬರುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ತಜ್ಞರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಏಳೆಂಟು ವರ್ಷದಿಂದ ಪತ್ರವ್ಯವಹಾರ ನಡೆದಿದೆ. ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ತಜ್ಞರು ಆ ರೀತಿ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಬ್ಯಾಕ್ ಕಾಟನ್ ಸಾಯರ್ ನಮ್ಮ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲೂ ಕೆಲವು ಭಾಗ ಇದೆ. ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಭಾಗ ಇದೆ. ಅಪ್ಪು ಕೃಷ್ಣಾ ವ್ಯಾಲಿ, ಘಟಪ್ರಭಾ, ಮಲಪ್ರಭಾ ಮತ್ತು ದೊಡ್ಡದೊಡ್ಡ ನದಿಗಳಿಂದ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಅನುಕೂಲವಾದೀತು, ಮತ್ತು ಸಣ್ಣ ಸಣ್ಣ ನದಿಗಳಿಂದ ಅನುಕೂಲ ಆದೀತೇ ಏನಾ ಈ ಬಾವಿಗಳಿಂದ ಆ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಗೆ ಅನುಕೂಲವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ನನಗೆ ಅನಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಮಾನ್ಯ ಸ್ನೇಹಿತರು ವಿಚಾರಮಾಡಿ ತಿಳಿಸಿದರೆ, ಅನುಕೂಲವಾಗುವುದಾದರೆ ಮಾಡೋಣ. ಒಂದೇ ಒಂದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ದೊಡ್ಡ ನೀರಾವರಿ ಯೋಜನೆಗಳು ಇದ್ದು ಬೋರ್‌ವೆಲ್ಸ್ ಅಂಥಾ ಕಡೆ ಹಾಕಿ 200-400 ಅಡಿ ಆಳ ತೋಡಿದರೆ ಬರುತ್ತದೆಯೇನೋ. ಪರೀಕ್ಷೆ ಮಾಡಿದನಂತರ ಮಾಡಬಹುದು. ಧಾರವಾಡ ಸಿಸ್ಟೆಂ ಅಂತ ಹೇಳಿ ಒಂದು ರಾಕೆಟ್‌ರೋಡ್ ಇದೆ. ಅದು ಧಾರವಾಡದ ಉತ್ತರದಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿ ಅನಂತ ಪುರದವರೆಗೂ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ನಮ್ಮ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಇದ್ದೇ ಇರಬಹುದು. ಅದಕ್ಕೆ ಏನುಮಾಡಬೇಕೋ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಏನುಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಕೇಳಬೇಕೆಂದಿದ್ದೇವೆ. 2 ಲಕ್ಷ, 3 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿ ಖರ್ಚಾದರೂ ಚಿಂತೆಯಿಲ್ಲ. ಒಂದು ಕಡೆ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿ 200 ಅಲ್ಲ 300 ಅಡಿ ಆಳ ಹೋಗಿ ನೀರು ಬಂದರೆ ಶಾಶ್ವತವಾಗಿ ಇರುತ್ತದೆ. ಆ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ನಾವು ಕೇಳುತ್ತಾ ಇದ್ದೇವೆ.

(ಶ್ರೀ ಎಸ್. ನಿಜಲಿಂಗಪ್ಪ)

ಇನ್ನು ಇದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಂತೆ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲ ಭಾವಿಗಳನ್ನು ತೆಗೆಸುತ್ತೇವೆಯೋ ಅಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಪಂಪುಗಳನ್ನು ಕೊಡದೇ ಹೋದರೆ ಬರೀ ಎತ್ತುಗಳಿಂದ ವ್ಯವಸಾಯ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ಅದು ಬಹಳ uneconomic. ಎತ್ತುಗಳು ಬಹಳ ದಿವಸ ಬದುಕುವುದಿಲ್ಲ. ಹೀಗಾಗಿ ಪಂಪ್ ಕೊಟ್ಟು ಸಹಾಯ ಮಾಡುವ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇದೆ. ರೈತರಿಗೆ ಹೇಗೆ ಸುಲಭವಾದ ಕಂತಿನಲ್ಲಿ ಸಾಲ ಒದಗಿಸಬೇಕು, ಪಂಪುಕೊಡಿಸಬೇಕು ಎನ್ನುವುದು ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ಆರೋಚನೆಯಲ್ಲಿದೆ. ಅದು ಆಗುತ್ತದೆ. ಆರೋಚನೆ ಮಾಡುತ್ತ ಇದ್ದೇವೆ. ಆದರೆ ಇವತ್ತು ಕೊರೆತೆ ಇರುವುದು ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿಯ ಕೊರೆತೆ. ಅದು ಎಲ್ಲಾ ಕಡೆಯೂ ವ್ಯಾಪಿಸಿದೆ. ಒಂದುಕಡೆ ಅಂತ ಅಲ್ಲ. ವ್ಯವಸಾಯ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲೂ ಇದೆ. ಕೈಗಾರಿಕಾ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಸಣ್ಣ ಕೈಗಾರಿಕೆ, ದೊಡ್ಡ ಕೈಗಾರಿಕೆ ಈ ಎಲ್ಲರಲ್ಲಿ ಈ ಅಭಾವ ಪ್ರವೇಶ ಮಾಡಿದೆ. ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿ ಅತ್ಯಂತ ಅವಶ್ಯಕ. ಆದ್ದರಿಂದ ಇವತ್ತು ನಾವು ಅತ್ಯಂತವಾಗಿ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಬೇಕಾದ್ದು ಯಾವುದು ಎಂದರೆ, ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿಯ ಉತ್ಪನ್ನ ಜಾಸ್ತಿ ಮಾಡುವುದು. ಒಂದು ಸಂತೋಷದ ವಿಚಾರ. ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಈ ನದಿಗಳಿಂದ ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿಯನ್ನು ಉತ್ಪಾದನೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಇರತಕ್ಕ ಅನುಕೂಲ ಮತ್ತೆಯಾವ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೂ ಇಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಸುಮಾರು 35-40 ಲಕ್ಷ ಕಿಲೋವಾಟ್ ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿ ಉತ್ಪಾದನೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲತೆ ಇದೆ. ಪಶ್ಚಿಮ ಘಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ಅರಬ್ಬಿ ನಮುದ್ರಕ್ಕೆ ಹೋಗತಕ್ಕ ನದಿಗಳು ಏನಿವೆ ಅವುಗಳಿಂದ ಲಕ್ಷದಿಂದ ಎರಡು ಲಕ್ಷ ಹತ್ತು ಲಕ್ಷ ಕಿಲೋವಾಟ್ ವರೆಗೂ ಉತ್ಪಾದನೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿದೆ. ಅಂಥಾದ್ದು ಒಂದು ನಾವು ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ. ಅದು ಶರಾವತಿ. ಆ ಕೆಲಸ ನಡೆಯುತ್ತಾ ಇದೆ. ಕೆಲಸ ತಡವಾಗಿದೆ. ತೀವ್ರತೆಯಿಂದ ನಡೆಯಲಿದೆ. ಜಾಗೃತ ಆಗಲಿಲ್ಲವರಾ ಎಂದು ನಿಟ್ಟು ಬರುತ್ತದೆ. ಆಕಾಂಕ್ಷೆ ಇದೆ, ನಿರಾಶೆಯು ಆಗುತ್ತಾ ಇದೆ, ಅನೇಕರಿಗೆ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ಎಷ್ಟು ನಿರಾಶೆಯಾಗುತ್ತಿದೆಯೋ ಅದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಅಥವಾ ಅಷ್ಟೇ ನಮಗೂ ಆಗುತ್ತದೆ. ಇದು ನಮ್ಮ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಇರತಕ್ಕ ವಿಚಾರವಲ್ಲ. ತಿಳಿದವರು 200-400 ಅಡಿ ಆಳ ಹೋದರೆ ಗಟ್ಟಿ ಭೂಮಿ ಸಿಕ್ಕುತ್ತದೆ ಎಂದರು. ತೆಗೆದಾಗ 200 ಅಲ್ಲ 300 ಅಡಿ ಹೋದರೂ ಗಟ್ಟಿ ಬಂಡೆ ಸಿಕ್ಕಲಿಲ್ಲ; ಆದ್ದರಿಂದ ಬದಲಾಯಿಸಬೇಕಾಯಿತು. ಮಣ್ಣಿನ ಅಡ್ಡ ಕಟ್ಟಿ ಹಾಕಿದರು. ಹೀಗಾಗಿ ಬಹುಶಃ ಒಂದು ವರ್ಷ ತಡವಾಗಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಯಾರರೂ ತಪ್ಪು ಎಂದು ಹೇಳುವ ಹಾಗಿಲ್ಲ. ಬದಲಿಗೇ ಹೆಚ್ಚು ಕಷ್ಟ ಅನ್ನುವ ಹಾಗೆ ಹೋದವರ್ಷ 200 ಇಂಚು ಮಳೆ ಬರುವುದಕ್ಕೆ 320-330 ಇಂಚು ಮಳೆ ಆ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಬಂದು ಈ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ತಡವಾಯಿತು. ಹೀಗೆ ಕೆಲವು ಕಾರಣಗಳಿಂದಾಗಿ ತಡವಾಗಿದೆ. ಅದಷ್ಟು ಜಾಗೃತ ಪೂರೈಸಬೇಕೆಂಬ ತೀವ್ರತೆ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಇದೆ ಮತ್ತು ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಕೃತಜ್ಞತೆಯಿಂದ ಹೇಳುವುದೇನೆಂದರೆ, ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದವರು ನಮಗೆ ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯಿಂದ ಅಡ್ಡಿ ಆತಂಕವಿಲ್ಲದೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತಾ ಇದ್ದಾರೆ. ಅದಷ್ಟು ಜಾಗೃತ ಮಾಡಿ ಮುಗಿಸುತ್ತೇವೆ ಎಂದು ಅವರೂ ಆ ಶುರದಿಂದ ಇದ್ದಾರೆ. ಅವರಿಗೆ ಕೃತಜ್ಞತೆಗಳನ್ನು ಅರ್ಪಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಈ ಕೆಲಸ ಅದಷ್ಟು ಬೇಗ ಅದ ಹೊರತು

ಏನೇನೂ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಅನೇಕ ಜನ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡ, ಚಿಕ್ಕ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪನೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಹೊರಗಿನಿಂದಲೂ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ನಮ್ಮ ನಮ್ಮವರೂ ಇಷ್ಟಪಡುತ್ತಾರೆ. ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿ ಉತ್ಪನ್ನವಾದರೆ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳು ಇವೆ. ರಿಫೈನರಿಸ್, ಪೆಟ್ರೋಸನ್ಸ್ ಪ್ಲಾಂಟ್, ಅಲ್ಯೂಮಿನಿಯಂ ಪ್ಲಾಂಟ್ ಈ ರೀತಿ ಅನೇಕ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪನೆ ಮಾಡಲು ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿ ಕೇಳುತ್ತಾ ಇದ್ದಾರೆ. ಅನೇಕ ದೊಡ್ಡ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳವರು ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿ ದೊರಕದೆ ಇರುವುದನ್ನು ನೋಡಿ ಭಯಪಡುತ್ತಾ ಇದ್ದಾರೆ. ಬಹುಶಃ ಇನ್ನು ಎರಡು ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು 2 ಲಕ್ಷ ಕಿಲೋವಾಟ್‌ನಷ್ಟು ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿ ಜಾಸ್ತಿ ಆದೀತು. ಒಟ್ಟು ಹತ್ತು ಜನರೇಲ್ವರ್ಸ್ ಕೂಡಿ ಸುಪ್ತದಿಂದ ಒಂಭತ್ತು ಲಕ್ಷ ಪರ್ಮಿ ಪವರ್ ಬರತಕ್ಕ ಸಂದರ್ಭ ಇದೆ. ಬಂದಮೇಲೆ ನಮ್ಮ ಕಷ್ಟ ಬಹಳ ಮಟ್ಟಿಗೆ ನಿವಾರಣೆ ಆದೀತು. ಇಷ್ಟಾದರೂ ತೃಪ್ತಿಕರವಾಗಿಲ್ಲ, ಬಹಳ ನಿಧಾನ ಮಾಡುತ್ತಾ ಇದ್ದೀರಿ ಎಂದು ಒಂದು ಕಟ್‌ವೋಷನ್‌ನಲ್ಲಿ ನೂಚನೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಹಾಗೆ ಮಾಡಿಲ್ಲ. ಕಾಳೀ ನದಿ ಎಂದು ಉತ್ತರ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಇದೆ. ಅದರಿಂದ ಸುಮಾರು ಏಳು ಲಕ್ಷ ಕಿಲೋವಾಟ್ ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿ ಉತ್ಪನ್ನವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಅಂದಾಜು ಹಾಕಿದ್ದಾರೆ. ಸಾಧ್ಯವಾದ ಮಟ್ಟಿಗೂ ಅದನ್ನು ಮೂರನೇ ಪಂಚವಾರ್ಷಿಕ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಬೇಕೆಂದು ಐವತ್ತು ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿ ತೆಗೆದಿಟ್ಟಿದ್ದೇವೆ. ಕೇಂದ್ರದೊಡನೆ, ಪ್ಲಾನಿಂಗ್ ಕಮಿಷನ್ ನೊಡನೆ ಪತ್ರವ್ಯವಹಾರ ನಡೆಸಿ, ಅವರನ್ನು ಒತ್ತಾಯ ಮಾಡಿ 3ನೇ ಪ್ಲಾನಿನಲ್ಲಿ 5 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳಾದರೂ ಇಟ್ಟು ಕೆಲಸ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಒತ್ತಾಯ ಮಾಡುತ್ತಾ ಇದ್ದೇವೆ. ಇದೂ ಒಂದಾದರೆ ಬಹುಶಃ ಇನ್ನೂ ಅನುಕೂಲವಾಗುತ್ತದೆ. ಎಷ್ಟೆಷ್ಟು ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿಯನ್ನು ಉತ್ಪತ್ತಿ ಮಾಡಬಹುದೋ ಅಷ್ಟನ್ನೂ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಅಫನಾಶಿನಿ, ಬಾರಾಪೋರೆ, ನೇತಾವತಿ ಮುಂತಾದ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಕೆಲವು ಸರ್ವೆ ಆಗಿವೆ ಮತ್ತೆ ಕೆಲವು detailed ಸರ್ವೆ ಆಗ ಬೇಕಾಗಿವೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಹೋಗೇನಕರ್ ಎಂದಿದೆ. ಆ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದರೆ ಸುಮಾರು 5 ಲಕ್ಷ ಕಿಲೋವಾಟ್‌ನಷ್ಟು ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿ ಉತ್ಪತ್ತಿಯಾಗಬಹುದು. ಆ ಯೋಜನೆ ನಮಗೂ ಮದರಾಸು ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೂ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟದ್ದು. ಅದನ್ನು ನಾವಿಬ್ಬರೂ ಸೇರಿ ಮೊದಲು ಅಂದಾಜು ಮಾಡಿಸೋಣ, ಸರ್ವೆಮಾಡಿಸೋಣ ಎಂದು ಒಪ್ಪಿದ್ದೇವೆ. ಈ ತಿಂಗಳು 30ನೆಯ ತಾರೀಖು ಅಲ್ಲಂದ ಇಂಜಿನಿಯರುಗಳು ಬರಬಹುದೆಂದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಅದನ್ನು ಮಾಡತಕ್ಕ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ವ್ಯವಸಾಯಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ ನೀರನ್ನು ಕಡಮೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೋ ಎನ್ನುವ ಭಯ ಕೆಲವು ಸ್ನೇಹಿತರಿಗಿದೆ. ಈ ಭಯಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ಹಕ್ಕು ಬಾಧ್ಯತೆಗಳೇನೂ, ನಮಗೆಷ್ಟು ನೀರಬೇಕು ಎಂಬುದನ್ನೆಲ್ಲಾ ನೋಡಿ ಈ ಹೋಗೇನಕರ್ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ನಾವು ಒಪ್ಪುತ್ತೇವೆಂದು ಮಾತ್ರ ಅಶ್ವಾಸನೆ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ. ನಮಗೆ ಸೇರಬೇಕಾದ ನೀರನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಇನ್ನೊಬ್ಬರಿಗೆ ಅದನ್ನು ಕೊಡುವ ಇಚ್ಛೆಯಿಲ್ಲ. ದೇಶಕ್ಕೆ ಹಿತವಾಗುವುದಾದರೆ, ಅದು ಬೇರೆ ಮಾತು. ನಮ್ಮ ಜನರಿಗೆ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ನೀರನ್ನೊದಗಿಸಿ, ಇಲ್ಲಿ ಸಮೃದ್ಧಿಯಾದ ಮೇಲೆ ಬೇರೆಯವರಿಗೆ ಕೊಡುವ ವಿಷಯವನ್ನು ನೋಡೋಣ. ಹೀಗಾದರೂ ನೀರು ಉಳಿಯುತ್ತದೆಂದು ಕಂಡು

ಬಂದರೆ, ನಂತರ ಅವರೂ ನಾವೂ ಸೇರಿ ಸಮಾ
ಲೋಚಿಸಿ, ಇದು ಯೋಗ್ಯ ಯೋಜನೆಯೆಂದು ಕಂಡು
ಬಂದರೆ ಅದನ್ನು ಕಾರ್ಯಗತ ಮಾಡಬಹುದು. ಇವೆಲ್ಲ
ಬಹಳ ದೊಡ್ಡ ಕೆಲಸಗಳು. ಎದ್ದುಬಿಟ್ಟು, ನೀರಾವರಿ
ಎರಡನ್ನೂ ನಾವು ಸಾಧನೆ ಮಾಡದಿದ್ದರೆ ನಮ್ಮ
ಆಸೆ, ನಮ್ಮ ಧೈಯ ಏನಿದೆಯೋ, ಎಷ್ಟು ಕೆಲಸ
ಮಾಡಬೇಕೆಂದಿದ್ದೀವೋ ಅಷ್ಟನ್ನು ಮಾಡದಿದ್ದರೆ ಬೇರೆ
ಯಾವ ಕೆಲಸವನ್ನೂ ನಾವು ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯ
ವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳು, ನಮ್ಮ ವ್ಯವ
ಸಾಯ ಯಾವುದೂ ಮುಂದುವರಿಯುವುದಿಲ್ಲ; ನಮ್ಮ
ಜನರೂ ಸುಖವಾಗಿರುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಜನರ
ಹಿತಕ್ಕೆ ಬುನಾದಿಯಾಗಿರುವ ಈ ಎರಡು ಕೆಲಸಗಳನ್ನು
ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಂದ, ಆಸಕ್ತಿಯಿಂದ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆಂದು
ಅರಿಕೆಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಉತ್ಸಾಹ, ಆಕಾಂಕ್ಷೆ ಎಲ್ಲ ಇವೆ;
ಆದರೆ ಎಲ್ಲಕ್ಕೂ ಬೇಕಾಗಿರುವುದು ಹಣ. ಸಾಕಷ್ಟು
ಹಣದ ಅನುಕೂಲವಿದ್ದಿದ್ದರೆ ನಮಗೆಷ್ಟೇ ಆಸೆ
ಉತ್ಸಾಹಗಳಿದ್ದರೂ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಕಾರ್ಯಗತ
ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲಕ್ಕೂ ನಮ್ಮ
ಮೇಲೆಯೇ ಅವಲಂಬಿಸಿದ್ದೀರೋ ಅಥವಾ ನಿಮಗೂ
ಶಕ್ತಿ ಇದೆಯೋ ಎಂದು ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದವರು
ನಮ್ಮನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಾರೆ. ನಮ್ಮ ಶಕ್ತಿ ಕುಂದಿದೆ,
ನಾವು ಕಷ್ಟದಲ್ಲಿದ್ದೇವೆ, ಮುಂದಿದ್ದವರು ಈಗ
ಹಿಂದಾಗಿದ್ದೇವೆ ಎಂದು ನಾವು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇವೆ.
ಅನ್ನದ ಅಭಾವ ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ,
ನಮಗೆ ಮೊದಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡಬೇಕು; ಎಲ್ಲ ಬಡ
ತನವಿದೆ, ಎಲ್ಲ ನಿಸರ್ಗಕೊಳ್ಳುವ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಉಪ
ಯೋಗಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲದೆ ಇದ್ದಾರೋ
ಅಂಥವರಿಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡಬೇಕು; ಆದಕಾರಣ
ನಮಗೆ ಸಹಾಯಮಾಡಿ ಎಂದು ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದೇವೆ.
ಆದರೆ ಅವರು 'ನೀವು ನಿಮ್ಮ ಶಕ್ತಿಯಿಂದ ಎಷ್ಟು
ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತೀರಿ' ಎಂದು ಕೇಳುತ್ತಾರೆ. ಈ
ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ನಾವು ಅವರಿಗೆ ಜವಾಬು ಕೊಡಬೇಕು. It
is a challenge to us. ಇದನ್ನು ನಾವು ಒಪ್ಪಿ
ಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಕೆಲಸ ನಿಧಾನವಾಯಿತು, ಸಾಕಷ್ಟು
ಆಗಿಲ್ಲವೆಂದು ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಹೇಳಿದರೆ, ಅದಕ್ಕೆ
ಒಪ್ಪಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆ. ಹೆಚ್ಚು ಕೆಲಸವಾಗಿಲ್ಲವೆಂದರೆ,
ಒಪ್ಪಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆ. ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ಈ ವಿಚಾರ
ದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ತೀವ್ರತೆಯಿದೆಯೋ ನಮಗೂ ಅಷ್ಟೇ
ಇದೆ. ದೇಶದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಇದೇ ತೀವ್ರತೆಯಿದೆ.
ಆದರೆ ಇದನ್ನು ಆಗುವುದು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ
ಶಕ್ತಿಯನ್ನೂ ಬೆಳೆಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ನಮಗೆ ಸಹಾಯ
ಮಾಡುವವರಿಗೆ ಸಮಾಧಾನವನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು.
ಹಾಗೆ ಮಾಡದಿದ್ದರೆ ಅವರು ನಮ್ಮ ಸಹಾಯಕ್ಕೆ ಬರು
ವುದಿಲ್ಲ. ನಾವು ಬಡವರೆಂಬುದು ನಿಜವಾದರೂ
ನಮ್ಮ ಶಕ್ತಿಯನ್ನೂ ಅದಷ್ಟು ಬೆಳೆಸಬೇಕು. ಹೊಟ್ಟೆ
ಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿಯಾದರೂ ನಾವು ಇದನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು.
ಹೆಚ್ಚು ತೆರಿಗೆ ಕೊಡಬೇಕಾದರೆ ಕೊಡಬೇಕು. ಇದಷ್ಟೇ
ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಬೇಕು. ಅದುದರಿಂದ ನಾವು ನಮ್ಮ
ಉತ್ಪತ್ತಿಯನ್ನು, ನಮ್ಮ ಹಣದ ಅನುಕೂಲತೆಯನ್ನು
ಯಾವ ರೀತಿ ಉತ್ತಮ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಹುದೆಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆ
ಇದರಲ್ಲಿದೆ. ಇದನ್ನು ನಾವು ತೀರ್ಮಾನ ಮಾಡುವ
ವುದು ಅವಶ್ಯಕ. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನಾವು ಅನೇಕ
ಕಷ್ಟ ಸತ್ಯಗಳಿಗೊಳಗಾಗಬಹುದು. ನಾವು ಹೆಚ್ಚು
ಕಂದಾಯ, ತೆರಿಗೆ ಕೊಡಬೇಕಾಗಿ ಬರಬಹುದು ನಮ್ಮ
ಕಷ್ಟಗಳನ್ನು ಸಹಿಸಿಕೊಂಡು ನಮ್ಮ ದೇಶ ಬೆಳೆಯ
ಬೇಕೆಂಬ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನಾವು ಹೆಚ್ಚು ಕಂದಾಯ
ಕೊಡತಕ್ಕ ಕಾಲವಿಲ್ಲದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ನಾವು ಸಿದ್ಧ

ರಾಗಿರಬೇಕು. ಇದಕ್ಕೆ ಎಲ್ಲರ ಸಹಕಾರವನ್ನೂ
ಕೋರುತ್ತೇನೆ. ಕಂದಾಯ ಹಾಕಬೇಕೆಂದು
ಬಂದಾಗ ಬೇಡ ಎಂದು ಹೇಳಬೇಡಿ ಎಂದು ಕೇಳಿ
ಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಪಿ. ರೇವಣ್ಣ ಸಿದ್ದಪ್ಪ.—ಕ್ಷಾಮ ಬಂದರೆ
ಹೇಗೆ ಕೊಡುವುದು ?

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ನಿಜಲಿಂಗಪ್ಪ.—ಅಂಥ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ
ಕಂದಾಯವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬಿಡುತ್ತೇವೆ. ಅಲ್ಲದೆ
ಭೂಕಂದಾಯದಿಂದ ಹೆಚ್ಚಿನ ಉತ್ಪತ್ತಿಯನ್ನೂ ಬರು
ವುದಿಲ್ಲ. ಕೊಂಡಬೇಕಾದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನಿರ್ವಂಚನೆ
ಯಿಂದ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಈ ಸ್ಥಾನದಿಂದ ನಾನು ಜನ
ತೆಗೆ ಅರಿಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಮೋಸಮಾಡಬಾರ
ದೆಂದು ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟವರನ್ನು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.
ಕೋಡಬೇಕಾದ ಕಂದಾಯ, ತೆರಿಗೆಗಳನ್ನು ಪ್ರಾಮಾ
ಣಿಕವಾಗಿ ಕೊಡಿ ಎಂದು ಕೇಳುತ್ತೇನೆ. Give
unto caesar what is caesar's

ಶ್ರೀ ಬಿ. ಹುಚ್ಚೇಗೌಡ.—ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದನ್ನು
ವ್ಯರ್ಥ ಮಾಡಬಾರದು.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ನಿಜಲಿಂಗಪ್ಪ.—ವ್ಯರ್ಥಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ
ವೆಂದು ನಾನು ಆಶ್ವಾಸನೆ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ. ಈ ಕೆಲಸ
ಗಳನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ತೀವ್ರತೆಯಿದೆ
ಅದಕ್ಕೆ ತಾವೆಲ್ಲರೂ ಸಹಾಯ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿ,
ಈ ಬೇಡಿಕೆಯನ್ನು ಸಭೆ ಒಪ್ಪಬೇಕೆಂದು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳು
ತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಸಿ. ಜಿ. ಮುಕ್ಕಣ್ಣಪ್ಪ.—ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಉತ್ತರ
ಹೇಳಿ. 63-64 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಶರಾವತಿ
ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟರು. ನೀವು
ಬರುವುದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆಯೇ ಅವಸರವಾಗಿ ಆ ಹಣವನ್ನು
ಏಕೆ ಕೊಡಬೇಕಾಗಿತ್ತು ? ಇದರ ಹಿಂದೆ ಏನು clique
ಇತ್ತು ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಸಬೇಕು.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ನಿಜಲಿಂಗಪ್ಪ.—ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೂ ಕಂಟ್ರಾ
ಕ್ಟರಿಗೂ ಒಂದು ಒಪ್ಪಂದವಿದೆ, ಅದರಲ್ಲಿ ಕೆಲವು
ಷರತ್ತುಗಳಿವೆ. ಯಾವುದಾದರೂ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಭಿನ್ನಾ
ಭಿಪ್ರಾಯ ಅವರಿಗೂ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೂ ಬಂದರೆ, ಮೂರ
ನೆಯವರನ್ನು ಇಬ್ಬರಿಗೂ ತೀರ್ಮಾನ ಮಾಡ
ಬೇಕೆಂದಿದೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಕೆಲವು ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಟ್ರಾ
ಕ್ಟರಿಗೂ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೂ ವಿವಾದ ಬಂದು ಆರ್ಟಿ
ಟ್ರೀಷನ್‌ಗೆ ಒಪ್ಪಿ ಸಬೇಕಾಯಿತು. ಅವರ ತೀರ್ಮಾನ
ದಂತೆ ಈ ಹಣವನ್ನು ಕೊಡಬೇಕಾಯಿತು. ಪಂಚಾ
ಯತರ ತೀರ್ಮಾನಕ್ಕೆ ಎಲ್ಲರೂ ಒಪ್ಪಬೇಕು, ಅದರಂತೆ
ಒಪ್ಪಿದ್ದಾರೆ.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಗೊಪಾಲಗೌಡ (ತೀರ್ಥಹಳ್ಳಿ).—
ಕೃಷ್ಣ-ಗೋದಾವರಿ ನದಿಗಳ ನೀರಿನ ವಿವಾದದ
ಸಂಬಂಧವಾಗಿ ಇಂಡಿಯಾ ಸರ್ಕಾರದವರು ಒಂದು
ಕಮಿಷನ್ ನೇಮಕ ಮಾಡಿದರೆಂಬ ವಿಷಯ ರಾಜ್ಯ
ಪಾಲರ ಭಾಷಣದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತಾವಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಆ
ಕಮಿಷನ್‌ಗೆ ಬದಲಾಗಿ ಒಂದು ಟ್ರಿಬ್ಯೂನಲ್ ನೇಮಕ
ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ನಮ್ಮ ಸರ್ಕಾರದವರು ಕೇಂದ್ರಕ್ಕೆ
ಮನವಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡರು. ಅದಕ್ಕೆ ಕೇಂದ್ರದವರು
ತಕ್ಷಣ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲವೆಂದು ಉತ್ತರಿಸಿಟ್ಟರು. ಈ ಬಗ್ಗೆ
ಒಂದು ವಿಷಯವನ್ನು ಸರ್ಕಾರದ ಗಮನಕ್ಕೆ ತರ
ಬೇಕಾಗಿದೆ. ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದ ಸ್ವಧಾನಿಯವರು
ನೀರಿನ ವಿವಾದದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ
ಉಂಟಾಗಿರುವ ವಿವಾದವನ್ನು ಕುರಿತು ಮಕ್ಕಳ ಹಾಗೆ
ಕಚ್ಚಾಡುತ್ತಿದ್ದೀರಿ ಎಂದು ಒಂದು ಹೇಳಿಕೆಯನ್ನು
ಕೊಟ್ಟರು. ತಾವೂ ಅದನ್ನು ಸಮರ್ಥನಮಾಡಿ ಹೇಳಿ
ದ್ದೀರಿ. ನಮಗೆ ವೈಶ್ಯರ ಮನೋಭಾವವಿರಬಾರ

(ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಗೋಪಾಲಗೌಡ)

ಹೆಂದು ಹೇಳಿದಿರಿ. ಇಂಥ ವಿವಾದದ ಬಗ್ಗೆ ಏನಾದರೂ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯವಾದ ಧೋರಣೆ ಅಥವಾ ತತ್ವವನ್ನು ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದವರು ಅಥವಾ ಯೋಜನಾ ಮಂಡಳಿಯವರು ಪ್ರತಿಪಾದನೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆಯೇ ಎಂಬುದನ್ನು ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದಿಟ್ಟುನುತ್ತರಿಸೆ. ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಕಚ್ಚಾಟ, ವಿವಾದಗಳಾಗದೇಯಿರುವಂತೆ ಏನಾದರೂ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆಯೋ, ಗುಲ್ಟಾಟ ಕಮಿಷನ್ ವರದಿ ಯಾವ ರೀತಿ ಇರುತ್ತದೆಯೋ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ, ಅಲ್ಲದೆ ಅದು binding ಅಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ವಿವಾದವನ್ನು ಬೆಳಸದೆ ಪರಿಹಾರ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಮೈಸೂರು ಸರ್ಕಾರದವರೇನಾದರೂ ಕ್ರಮ ತೆಗೆದು ಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆಯೆ ಎಂದು ಕೇಳುತ್ತೇನೆ.

2-00 P.M.

ಶ್ರೀ ಎಲ್. ರೇಂ. ಪಾಟೀಲ್.—ಗುಲ್ಟಾಟ ಕಮಿಷನ್‌ನಿಂದ ನಮಗೆ ನ್ಯಾಯ ಸಿಕ್ಕುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಟಿ.ಬ್ಯಾನರ್‌ಗೆ ಈ ವಿಚಾರವನ್ನು ವಹಿಸಬೇಕೆಂದು ನಾವು ಕೇಳಿದ್ದೇವೆಂದು ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಹೇಳಿದರು; ಅದಲ್ಲ ತಮಗೆ ಗೊತ್ತಿರಬಹುದು, ಗುಲ್ಟಾಟ ಕಮಿಷನ್ ತನ್ನ ವರದಿಯನ್ನು ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಿಸುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಆ ಕಮಿಷನ್ ಯಾವ ಯಾವ ನದಿಯ ನೀರನ್ನು ಯಾವ ಯಾವ ರಾಜ್ಯ ಎಷ್ಟೆಷ್ಟು ಬಳಸಬಹುದು ಮತ್ತು ಅವಕ್ಕೆ ಎಷ್ಟೆಷ್ಟು ಹಕ್ಕಿದೆ ಎಂದು ನಿರ್ದಯ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಅಧಿಕಾರವಿಲ್ಲ. ಅದು ಫ್ಯಾಕ್ಟ್ ಫೈಂಡಿಂಗ್ ಕಮಿಟಿ. ಅದು ಸಲ್ಲನುವ ವರದಿಯ ಆಧಾರದಮೇಲೆ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಸರ್ಕಾರಗಳ ಬಗ್ಗೆ ನಿರ್ಣಯ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ನಾವು ಈ ಕೇಸ್ ಟಿ.ಬ್ಯಾನರ್‌ಗೆ ಹಾಕಬೇಕೆಂದು ಕೇಳಿರುವ ಉದ್ದೇಶ ಗುಲ್ಟಾಟ ಕಮಿಷನ್ ವರದಿ ಬರುವುದು ಎಷ್ಟು ದಿವಸಗಳಾಗುತ್ತದೆಯೋ ಏನೋ, ಅದು ಬರುವವರೆಗೆ ಆಪ್ತರ ಕೃಷ್ಣ ಮತ್ತು ಮಲಪ್ರಭ ಈ ಎರಡಕ್ಕೆ ಟೆಕ್ನಿಕಲ್ ಕ್ಲಿಯರೆನ್ಸ್ ಕೊಡದೆ ತಡೆ ಹಿಡಿದರೆ ಕಾರ್ಯ ನಡೆಸಲು ನಿಧಾನವಾಗುತ್ತದೆ; ಆದುದರಿಂದ ಟಿ.ಬ್ಯಾನರ್‌ಗೆ ವಹಿಸಬೇಕೆಂಬುದು ನಾವು ಕೇಳಿದ್ದಕ್ಕೆ ವರದಿ ತೀವ್ರವಾಗಿ ಕೊಡುತ್ತಾರೆ, ಕೊಟ್ಟ ಮೇಲೆ ಇತ್ಯರ್ಥಮಾಡುತ್ತೇವೆ, ಅವರವರಿಗೆ ಕಾಯಬೇಕು ಎಂದು ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ.

ಶ್ರೀ ಜಿ. ವಿ. ಗೌಡ.—ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟರು ಮತ್ತು ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಆದ ಒಂಪ್ಪಂದದಲ್ಲಿ ವೆತ್ಯಾಸ ಬಂದಾಗ ಆರ್ಬಿಟ್ರೇಷನ್ ರಿಫರ್ ಮಾಡಿ ಸರ್ಕಾರ ಆದರ ತೀರ್ಮಾನ ಒಪ್ಪುವುದೆಂದು ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಹೇಳಿದರು. ಆದರೆ ಒಪ್ಪಂದ ಸರ್ಕಾರ ಮತ್ತು ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟರು ಸೇರಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಆದರಲ್ಲಿ ವೆತ್ಯಾಸ ಬಂದರೆ ಸರ್ಕಾರದ ತೀರ್ಮಾನವೇ ಆಪ್ತರಾಗಿರಬೇಕು. ಹಾಗೆ ಮಾಡದೆ ಆರ್ಬಿಟ್ರೇಷನ್ ಸರ್ಕಾರ ಹೇಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಿತು? ಕಾನೂನು ಪ್ರಕಾರ ಅದಕ್ಕೆ ಯಾವ ರೀತಿ ಸಮರ್ಥನೆಯಿದೆ? ಆರ್ಬಿಟ್ರೇಷನ್ ಬಿಟ್ಟಿರುವುದರಿಂದ ಸರ್ಕಾರದ ಅಧಿಕಾರ ದುರುಪಯೋಗವಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಾಗುವುದಿಲ್ಲವೇ?

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ನಿಜಲಿಂಗಪ್ಪ.—ಅದು ಆಭಿಪ್ರಾಯದ ಮಾತು. ಇದು ಪ್ರಶ್ನೋತ್ತರ ಕಾಲವಲ್ಲ. ಈಗ ನಾವು ಆರ್ಬಿಟ್ರೇಷನ್ ತೀರ್ಮಾನ ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿ ಬಂದಿದೆ, ಕೆಲಸವಾಗಿದೆ. ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ತತ್ವದ ಪ್ರಶ್ನೆಯೇನೂ ಇಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ಜಿ. ವಿ. ಗೌಡ.—ಆಗ್ರಿಮೆಂಟ್‌ನಲ್ಲಿ ಆರ್ಬಿಟ್ರೇಷನ್ ಅವಕಾಶವಿರುವ ಕ್ಲಾಜು ಸೇರಿಸಿರುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ. ಮುಂದಾದರೂ ಅದು ಸೇರದಿರುವ ಹಾಗೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡುತ್ತೀರಾ?

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ನಿಜಲಿಂಗಪ್ಪ.—ಸರಿಯೆ, ನೂಜನೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೀರಿ.

ಶ್ರೀ ಎ. ಜೆ. ದೊಡ್ಡಮೇಟಿ (ರೋಣ).—ಚಿಕ್ಕ ನೀರಾವರಿ ಯೋಜನೆಗೆ ಬೆಳಗಾವಿ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಪಾನು, ಅಂದಾಜಿ ಅಗಿದೆ. ಸೇಕಡ ಒಂದು ಅಥವಾ ಮೂರಕ್ಕಿಂತ ಕಡಮೆ ರಿಟರ್ನ್ ಬರುವ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ಅದು ಮಂಜೂರಾಗಿಲ್ಲ. ಅದೇ ಬಿಜಾಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಹದಿನಾಲ್ಕು ಕೆಲಸಗಳು ಮಂಜೂರಾಗಿವೆ. ಉಳಿದ ಕಡೆಯ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಕೈಕೊಳ್ಳಲು ರಿಫ್ಯಾಕ್ಟೇಷನ್ ಮಾಡಿ ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಲ್ಲ. ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿನೂ ಹೇಳಿದಂತೆ ಕಾಣಲಿಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ನಿಜಲಿಂಗಪ್ಪ.—ಅವಶ್ಯಕತೆ ಕಂಡು ಬರುವ ಕಡೆ ರಿಫ್ಯಾಕ್ಟ್ ಮಾಡುವ ವಿಚಾರ ಯೋಜನೆ ಮಾಡುತ್ತೇವೆ.

ಶ್ರೀ ಬಿ. ಹುಚ್ಚೇಗೌಡ (ತುರುವೇಕೆರೆ).—ಗೊರೂರಿನ ಹತ್ತಿರ ಹೇವಾವತಿ ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟನ್ನು ಮಾಡಿದರೆ ತುಮಕೂರಿಗೆ ಅನುಕೂಲವಾಗುವಂತೆ, ಕಾಣಲಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ಹಿಂದಿನ ಅಂದಾಜಿನಂತೆ ಈ ಕೆಲಸ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ವಿಚಾರ ಪರಿಶೀಲಿಸುತ್ತೀರಾ?

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ನಿಜಲಿಂಗಪ್ಪ.—ತಮ್ಮ ಜಿಲ್ಲೆಗೆ ಅನುಕೂಲ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದಿದ್ದರೆ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ತಾವು ಬಿಡುವುದು ಒಳ್ಳೆಯದು.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಗೋಪಾಲಗೌಡ.—ಎರಡು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರ ಕೊಡಬೇಕು. ಕೃಷ್ಣಾ ಗೋದಾವರಿ ನದಿ ಪಾತ್ರದ ಸಂಬಂಧವಾಗಿ ರಾಜ್ಯಪಾಲರ ಭಾಷಣದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತಾಪವಿದೆ. ಮೈಸೂರು ಸರ್ಕಾರದವರು ಒಂದು ಮನವಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಅದನ್ನು ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದವರು ಒಪ್ಪುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಕೈಬಿಟ್ಟರು. ಈ ಮನವಿಯನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸಿದಮೇಲೆ ಮೈಸೂರು ಸರ್ಕಾರದವರೇನು ಕ್ರಮತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ? ಇದೊಂದು ವಿಷಯ. ಇನ್ನೊಂದು ಜಲ ವಿವಾದ ಬಂದಾಗ ಫರ್ಷಣಿಯಾಗದಿರುವ ಹಾಗೆ ಒಂದು ತತ್ವವನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದನೆ ಮಾಡಿರುವರೇ ಎಂಬುದು. ಇಂಥ ಕಡೆ ನದಿ ಪಾತ್ರ ಎಷ್ಟು ಯಾರಿಗೆ ಸೇರಬೇಕು ಎಂಬ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದು ತತ್ವ ಪ್ರತಿಪಾದನೆ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದವರು ಮಾಡಿರುವರೇ? ಹುಡುಗರ ಹಾಗೆ ಕಚ್ಚಾಡಬೇಡಿ ಎಂದು ಪ್ರಧಾನಿಗಳು ಮೊನ್ನೆ ಕೂಡ ಹೇಳಿದರು.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಎಂ. ಕೃಷ್ಣ (ಮದ್ದೂರು).—ಇದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಹಾಗೆ ನನ್ನದೊಂದು ಪ್ರಶ್ನೆಯಿದೆ. ಇಂಟರ್‌ಸ್ಟೇಟ್ ರಿವರ್ ಬೋರ್ಡಿನ ವಿಚಾರವನ್ನು ನನ್ನ ಭಾಷಣದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಮಾಡಿದ್ದೆ. ಆ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಉತ್ತರ ಕೊಡಲಿಲ್ಲ.

Sri S. NIJALINGAPPA.—This is not question hour. Certain questions arise out of general discussion and the Minister may reply one or two points. If it is clarification, it becomes question hour.

Mr. SPEAKER.—It should not be so voluminous and numerous. What is more, I find several members are repeating what they have got in their

minds which they have already submitted for which reply has been given. They may be satisfactory or may be unsatisfactory. If there is anything inconsistent, and if any clarification is wanted, then alone, it should be asked.

ಶ್ರೀ ಜಿ. ವೆಂಕಟೇಗೌಡ.—ಅಂಥ ಅಸಂಖ್ಯಾಯಲ್ಲಿ ನದಿ ನೀರಿನ ವಿಚಾರ ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ, ನಾಗಾರ್ಜುನ ನಗರ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ವಿಚಾರ ಬಂದಿತ್ತು. ಆದರೆ ೧೯೫೦-೫೧ರಲ್ಲಿ ಅದೆ ಒಪ್ಪಂದಕ್ಕೆ ಮೈಸೂರು ಸರ್ಕಾರ ಭಾಗಿಯಲ್ಲ. ೧೯೫೧ರಲ್ಲಿ ಆ ಜರಾಜಯ ಕಟ್ಟಬೇಕೆಂಬ ಪ್ರಪೋಸಲ್ ಇರಲೇ ಇಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ವೀರೇಂದ್ರಪಾಟೀಲ್.—ಎರಡು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಶ್ರೀಮಾನ್ ಗೋಪಾಲ ಗೌಡರು ಮತ್ತು ಕೃಷ್ಣಾರವರು ಕೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಬಗ್ಗೆ ನಾನು ಈಗಾಗಲೇ ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ: ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದವರಿಗೆ ನಾವು ಮನವಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ ಎಂದು. ಗುಲ್ಕಾಟಿ ಕಮಿಷನ್ನಿನವರು ನಾವು ಹೇಳಿದ ನದಿಯ ಬಗ್ಗೆ yield-ಮತ್ತು ಇತರ materials ಗಳನ್ನು ಶೇಖರಣೆ ಮಾಡುವ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದು ಕಮಿಟಿ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ ರಿಪೋರ್ಟು ಬರುವುದು ತಡವಾಗಬಹುದು. ನಮಗೆ ಟ್ರಿಬ್ಯುನಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಕೇಳಿದ್ದಕ್ಕೆ, ಅವರೇನೂ ನಮ್ಮ ಕೋರಿಕೆಯನ್ನು reject ಮಾಡಲಿಲ್ಲ; ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು reject ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದು ಸರಿಯಲ್ಲ. ಅವರು 'ನಾವು ಇದೇ ವಿಷಯವನ್ನು ನೀರ್ವಯ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ; ಈ ಬಗ್ಗೆ ಅಂಕಿ ಅಂತಗಳನ್ನು ಶೇಖರಿಸಲು ಒಂದು ಕಮಿಟಿ ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ. ಅವರಿಂದ ರಿಪೋರ್ಟು ಬಂದ ಮೇಲೆ, ನಾವು ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡುತ್ತೇವೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಆ ರಿಪೋರ್ಟು ಬರುವವರೆಗೂ ತಡೆಯಬೇಕೆಂದು ನಮಗೆ ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಅಮೇಲೆ, ಅಂತರ ರಾಜ್ಯ ವಿವಾದಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಯಾವುದಾದರೂ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಧೋರಣೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆಯೇ ಎಂದು ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಕೇಳಿದರು. Inter State River Disputes Act ಎಂದು Central Act ಇದೆ. ಆದರೆ ಪ್ರಕಾರ ಎರಡು ರಾಜ್ಯಗಳಿಗೆ ನದಿಗಳ ನೀರಿನ ಉಪಯೋಗದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಮತಭೇದ ಉಂಟಾದಾಗ ಟ್ರಿಬ್ಯುನಲ್ಲಿಗೆ ಹಾಕಿ, ಆ ಟ್ರಿಬ್ಯುನಲ್ ಏನು ಹೇಳುತ್ತದೋ ಅದು ತೀರ್ಮಾನವೆಂದು ಭಾವಿಸಬೇಕೆಂದಿದೆ. ಈ ಆಕ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಇಂಥ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಇತ್ಯರ್ಥ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಕಾದಷ್ಟು provision ಗಳಿವೆ.

ಶ್ರೀಮಾನ್ ಕೃಷ್ಣಾರವರು River Board ಮಾಡಿರುವುದರ ಬಗ್ಗೆ ಕೇಳಿದರು. ಈಗ ತುಂಗಭದ್ರಾ ಬೋರ್ಡ್ ಎಂದಿದೆ. ಈ ಬೋರ್ಡಿನ ಕೆಲಸವೇನಿದ್ದರೂ, ನಮ್ಮ ಪಾಲಿನ ನೀರು ಎಷ್ಟೆಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿದಮೇಲೆ, ಅದನ್ನು regulate ಮಾಡಬೇಕೆಂಬುದು, ಆದ್ದರಿಂದ ಮೊದಲು ಗೋದಾವರಿಯಲ್ಲಿ, ಕೃಷ್ಣಾದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಪಾಲು ಎಷ್ಟು, ಇತರೆಯವರ ಪಾಲು ಎಷ್ಟು ಎಂಬುದೇ ಇನ್ನೂ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಈ ಕಾರಣ ನಾವು ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದವರಿಗೆ ಬರೆದಿದ್ದೇವೆ. ಈ ವಿವಾದ

ವನ್ನು ಅಥವಾ ಹಂಚಿಕೆಯನ್ನು ಮೊದಲು ಇತ್ಯರ್ಥ ಮಾಡಿ, ಅಮೇಲೆ River Board ಮಾಡಬಹುದು; ಮುಂಚೆಯೇ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಏನೂ ಪ್ರಯೋಜನವಿಲ್ಲ ಎಂದು.

Mr. SPEAKER.—Before I put this demand, I must observe one thing. Despite my best efforts to give chances to as many as possible, one Hon'ble Member has pleased to observe that his Party has not been given chance, thereby implying that there has been some sort of discrimination. I wish to place before the House facts relating to that so that such a thing may not happen again.

This Party is the Communist Party as was mentioned by the Hon'ble Member. I must first say that the Communist Party is not recognised as a Party. But still for the purpose of facilitating coherence and work as far as possible, I have allotted time as equitably as possible. I do not know whether there are four or five Members, of this Party here. That is a point that may be clarified.

Sri S. Rajagopal

Sri Krishna Setty, A.

Sri Gangadhar Namoshi

Sri B. Venkatagiriappa

are admittedly Members of the Communist Party.

There is one more Member Sri B. P. Kadam; I think he is also a member of the Communist Party.

Sri B. P. KADAM.—No Sir, I am from the M. E. S. I have stated so on a number of occasions.

Mr. SPEAKER.—Your statment on the floor of the House will be taken note of.

Sri M. V. KRISHNAPPA.—He looks a Communist!

Mr. SPEAKER.—Looks will never deceive me. The above said Members of the Communist Party have participated in the General Discussion of the

(MR. SPEAKER)

Budget and also on the Voting of Demands as under :

<i>Sriyuths :</i>	<i>General Discussion</i>	<i>Voting of Demands</i>
1 S. Rajagopal	...	4-7-1962 Demands Nos. 11 13/12 and 13 on 11-7-1962.
2 A. Krishna Shetty	...	3-7-1962 Demands Nos. 9 and 10 on 12-7-1962.
3 Gangadhar Namoshi	...	6-7-1962 Demands Nos. 11, 12, and 13 on 10-7-1962.
4 P. Venkatagiriappa	...	Demand no. 17 on 17-7-1962.

In spite of this that an objection should have been raised is rather regrettable.

I will now put demands to the vote. The question is :

"That the respective sums not exceeding the amounts shown in the list of demands circulated to the members be granted to defray the charges which will come in course of payment during the financial year ending 31st day of March 1963 in respect of demands Nos. 31, 48, 49, 29, 30, 45, 43, 43, 47, 32, and 50".

The motion was adopted.

(As directed by the Speaker, the above demands are reproduced below)

DEMAND No. 31-PUBLIC WORKS. 50 PUBLIC WORKS

"That a sum not exceeding Rs. 19,20,78,000 be granted to the Government to defray the charges which will come in course of payment during the financial year for the period ending 31st day of March 1963, in respect of 'Public Works.'"

DEMAND No. 48—CAPITAL OUTLAY ON PUBLIC WORKS

103. Capital Outlay on Public Works.

"That a sum not exceeding Rs. 8,06,90,100 be granted to the Government to defray the charges which will come in course of payment during the financial year for the period ending 31st day of March 1963,

in respect of 'Capital outlay on Public Works'."

DEMAND No. 49—CAPITAL ACCOUNT OF OTHER WORKS OUTSIDE THE

REVENUE ACCOUNT.

109. Capital Outlay on other Works.

"That a sum not exceeding Rs. 10,70,000 be granted to the Government to defray the charges which will come in course of payment during the financial year for the period ending 31st day of March 1963, in respect of 'Capital outlay on other Works'."

DEMAND No. 29—IRRIGATION.

43. Irrigation, Navigation, Embankment and Drainage Works (Commercial)

"That a sum not exceeding Rs. 2,98,46,300 be granted to the Government to defray the charges which will come in course of payment during the financial year for the period ending 31st day of March 1963, in respect of I. N. E. & D Works (Commercial)."

DEMAND No. 30—IRRIGATION.

44. Irrigation, Navigation, Embankment and Drainage Works (Non-Commercial).

"That a sum not exceeding Rs. 1,07,43,000 be granted to the Government to defray the Charges which will come in course of payment during the financial year for the period ending 31st day of March 1963, in respect of I. N. E. & D. Works (non-Commercial)."

DEMAND No. 45—CAPITAL OUTLAY ON IRRIGATION.

99. Capital Outlay on Irrigation, Navigation, Embankment and Drainage Works (Commercial)

“That a sum not exceeding Rs. 8,47,97,000 be granted to the Government to defray the charges which will come in course of payment during the financial year for the period ending 31st day of March 1963, in respect of ‘Capital Outlay on Irrigation, Navigation, Embankment and Drainage Works—Commercial’.”

DEMAND No. 46—CAPITAL OUTLAY ON IRRIGATION (NON-COMMERCIAL).

100. Capital Outlay on I. N. E. and Drainage Works (Non-Commercial).

“That a sum not exceeding Rs. 1,16,75,000 be granted to the Government to defray the charges which will come in course of payment during the financial year for the period ending 31st day of March 1963, in respect of ‘Capital outlay on I. N. E. and D. Works ‘non-Commercial’.”

DEMAND No. 43—CAPITAL OUTLAY ON IMPROVEMENT OF PUBLIC HEALTH.

94. Capital Outlay on Improvement of Public Health.

“That a sum not exceeding Rs. 71,50,000 be granted to the Government to defray the charges which will come in course of payment during the financial year for the period ending 31st day of March 1963, in respect of ‘Capital Outlay on Improvement of Public Health’.”

DEMAND No. 47—CAPITAL ACCOUNT OF ELECTRICITY SCHEMES OUTSIDE THE REVENUE ACCOUNT.

101. Capital Outlay on Electricity Schemes.

“That a sum not exceeding Rs. 32,47,47,100 be granted to the Government to defray the charges which will come in course of payment during the financial year for the period ending 31st day of March 1963, in respect of Capital Outlay on Electricity Schemes.”

**DEMAND No. 32—PORTS AND PILOTAGE.
53. Ports and Pilotage.**

“That a sum not exceeding Rs. 4,55,000 be granted to the Government to defray the charges which will come in course of payment during the financial year for the period ending 31st day of March 1963, in respect of ‘Ports and Pilotage’.”

DEMAND No. 50—DEVELOPMENT OF MINOR PORTS.

110. Capital Outlay on Ports.

“That a sum not exceeding Rs. 49,00,000 be granted to the Government to defray the charges which will come in course of payment during the financial year for the period ending 31st day of March 1963, in respect of Capital Outlay on Ports.”

Ruling of the Speaker :

On the Point of order whether it is in order for the Minister moving one Demand and the Speaker announcing that the other demands on order paper are before the house.

Mr. SPEAKER.—Another Hon’ble Member was pleased to remind me of my duties lest I should remis. I promised a ruling and I am giving that ruling now.

The other day I stated that I would give a considered ruling about the Procedure followed in respect of voting of demands for grants. Hon’ble Members would remember that this question arose out of a point made by Hon’ble Member of this House that while only one demand is moved three or four or even more demands are treated as moved and taken up for debate. Though this practice has been in vogue in the Mysore Legislative Assembly ever since 1955, I felt that in this New Assembly which consists of some Hon’ble Members who have been elected for the first time and may not be familiar with the existing procedure, it is desirable that I set